

FÖRSVARETS MATERIELVERK

ÅRSREDOVISNING 2013

Mål för verksamheten

Mål	Återrapporteringskrav i enlighet med FMV:s regleringsbrev för 2013	Hänvisning till avsnitt/kapitel
1	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - redovisa vilka åtgärder som enskilt och tillsammans med Försvarmakten har vidtagits för att fullfölja genomförandet av beslutad inriktning för materielförsörjningen samt för hur arbetet med att effektivisera den sammanhållna försvarslogistiken har påverkat fullföljandet och genomförandet av beslutad inriktning för materielförsörjningen i enlighet med tidigare regeringsbeslut (Fö 2008/3334/MFU [delvis] och Fö 2011/613/MFU [delvis]), - redovisa det samlade resultatet av förändringsarbetet inklusive myndighetens Handlingsprogram 2012, - redovisa vilka åtgärder, enskilt och tillsammans med Försvarmakten, som vidtagits för att ta emot och effektuera beställningar från Försvarmakten på en högre systemnivå. I detta sammanhang bör innebörden av att arbeta på högre systemnivåer och teknisk systemledning definieras för att undvika osäkerheter i tillämpningen av begreppen, - gemensamt med Försvarmakten i enlighet med regeringsbeslut 28 juni 2012 (Fö 2011/613/MFU [delvis]) skriftligen och muntligen redovisa till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) hur arbetet med effektiviseringarna inom den sammanhållna försvarslogistiken fortgår samt redogöra för uppnådda besparingar och personella konsekvenser. 	<p>Försvarslogistik</p> <p>Särskilda redovisningar</p> <p>Försvarslogistik</p> <p>Försvarslogistik</p>
3	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - redovisa kostnadsutfall för anslag 1:11 ap.1 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m. fördelat på områdena: bilateral samverkan, bilateral samverkan/Protokoll inkl. avtal och adm, multilateral samverkan EU/EDA, multilateral samverkan NATO/PFF, multilateral samverkan övrigt, strategier, industri och marknad, beredningsstöd, offset, personal i Bryssel samt anslaget förvaltningskostnader (anslagsledning), - beskriva de verksamheter som ingår under vart och ett av ovan nämnda områden. Av redovisningen ska framgå en 	<p>Internationella materielsamarbeten och industrifrågor</p> <p>Internationella materielsamarbeten</p>

	jämförelse med de två senast föregående åren.	och industrifrågor
4	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - redovisa uppnått resultat avseende certifieringsverksamheten samt kostnaderna för detta samt härtill redovisa intäkterna från sålda certifieringstjänster. 	<p>Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter</p>
5	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - i enlighet med de rationaliseringskrav och krav på återhållsamhet som ställs på myndigheten och som regeringen framhållit i budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1, utgiftsområde 6), särskilt redovisa kostnaden för externa konsulter avseende materielanskaffning och tillhörande systemintegration samt materielutveckling, - presentera redovisningen per företag och år samt visa vilket projekt konsulttjänsten stödjer samt organisatoriskt ansvarig upphandlare. Av redovisningen ska om möjligt framgå en jämförelse med de två föregående åren, - prioritera och vidta åtgärder för att utveckla sin kompetens att styra och kontrollera användningen av externa konsulter i materielanskaffningsprocessen. 	<p>Särskilda redovisningar</p> <p>Särskilda redovisningar</p> <p>Särskilda redovisningar</p>
6	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - redovisa i vilken utsträckning överlåtelse av verksamhet till annan huvudman bedöms effektiv, - inkludera en bedömning av vilka effektiviseringar som beräknas åstadkommas i försvarslogistikprocessen genom överlåtandet till annan huvudman. 	<p>Särskilda redovisningar</p> <p>Särskilda redovisningar</p>
7	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - redovisa omfattningen av stödet till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) uttryckt i antal säkerhetsskyddsavtal och sammanlagda antalet arbetsdagar som verksamheten har krävt under budgetåret 2013, - jämföra omfattningen under de två senast föregående åren 	<p>Särskilda redovisningar</p> <p>Särskilda redovisningar</p>
8	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - redovisa vidtagna åtgärder avseende små och medelstora företag och resultatet av arbetet. 	<p>Särskilda redovisningar</p>
9	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - redovisa vilka uppdragsgivare myndigheten har rapporterat till och i vilken utsträckning uppgifterna har kunnat lösas. 	<p>Särskilda redovisningar</p>
10	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - i enlighet med de krav på kostnadseffektiv användning av 	<p>Särskilda</p>

	<p>militära resurser som ställs på myndigheten och som regeringen framhållit i budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1 utgiftsområde 6), redovisa de åtgärder Försvarets materielverk har vidtagit för att fördjupa det internationella samarbetet kring gemensamt nyttjande och ägande av resurser.</p>	redovisningar
13	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - genom resultatindikatorer, nyckeltal eller på annat sätt visa om myndighetens verksamhet bedrivits effektivt samt med god kvalitet och hushållning. Av redovisningen ska om möjligt framgå en jämförelse med de två föregående åren. Utvecklingen ska analyseras och kommenteras. 	Effektivitet i verksamheten
14	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - lämna en separat resultatrapport över samtliga kostnader och intäkter i tjänsteexportverksamheten. 	Särskilda redovisningar
15	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att anpassa personalstrukturen till en högre grad av anskaffning i konkurrens såväl nationellt som internationellt inklusive vilka åtgärder som vidtagits för att öka myndighetens förmåga att fungera som strategisk inköpare, - redovisa antalet överklaganden från tappande part efter tilldelningsbeslut, grund för överklagande, utgång av det enskilda ärendet samt eventuella konsekvenser för svenska staten. 	<p>Särskilda redovisningar</p> <p>Särskilda redovisningar</p>
18	<p>FMV ska,</p> <ul style="list-style-type: none"> - om möjligt, inom 24 timmar från mötets avslutande lämna en skriftlig rapport till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) från de internationella högnivåmöten som representanter från myndigheten deltagit i. 	Särskilda redovisningar
19	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - i samverkan med Försvarsmakten, redovisa en nedbrytning av summa intäkter av avgifter för varor och tjänster per kund samt vad avser intäkter från Försvarsmakten även per stridskraft. 	Resultat verksamhet

Viktiga händelser under 2013

Leveranser

Ytterligare ett steg mot JAS 39 Gripen E

FMV beställde i slutet av året modifiering av JAS 39 C/D till JAS 39 E. Sammantaget ska 60 stycken JAS 39 C/D modifieras till E-versionen åt Försvarmakten. Tidigare under året ingick FMV och Saab avtal om utveckling och serieproduktion av JAS 39 E. Avtalet omfattar även nyproduktion av JAS 39 till den Schweiziska Försvarmakten under förutsättning att Schweiz beslutar att anskaffa JAS 39-systemet.

Leverans av helikopter 14 avsedd för internationella insatser

I december levererades den första helikopter 14 i en konfiguration avsedd för internationella insatser till Försvarmakten.

FMV beställer ytterligare bandvagnar

FMV har beställt ytterligare 102 stycken bandvagnar av modell BV 410 samt underhållsutrustning från BAE Systems Hägglunds. Bandvagnarna ska huvudsakligen levereras under 2015. Ordern utgörs av en option på en tidigare beställning.

Första leverans av Archerpjäser

Under hösten överlämnades de första pjäserna av artillerisystemet Archer till FMV och i oktober kunde artilleriregementet A9 i Boden börja använda fyra stycken Archer-artilleripjäser. Totalt har Försvarmakten beställt 24 stycken pjäser.

Modifieringar av HMS Carlskrona

Under första halvåret genomförde FMV modifieringar av fartyget HMS Carlskrona inför Försvarmaktens deltagande i den EU-ledda insatsen utanför Afrikas horn. Modifieringarna har bl.a. bestått i att göra det möjligt att basera en helikopter ombord och att installera en ny båt för bordningsstyrkan samt att montera en patientlyft för att kunna ta om hand sårade personer direkt från helikoptern till vårdutrymmet.

Leverans av pansarterrängbil 360

Under våren tog FMV emot det första exemplaret av pansarterrängbil 360 från den finska leverantören. Totalt uppgår beställningen till 113 fordon och ska levereras till Försvarmakten under perioden 2013 – 2014. Den första leveransen fordon överlämnades till Försvarmakten i augusti månad. Då Pansarterrängbil 360 avses utgöra huvudfordon i den nordiska stridsgruppen *Nordic Battle Group 2015* (NBG 15), har leverans i tid varit av särskild vikt.

Förbränningsugnar

I och med att den svenska militära närvaron i Afghanistan successivt avvecklas så har FMV levererat förbränningsugnar för avfall till Försvarmakten. Syftet är att minimera negativ miljöpåverkan samt att minimera stora transportkostnader. Genom att FMV sedan tidigare har ett samförståndsavtal med Nato:s inköpsorganisation kunde FMV med kort varsel leverera en hälso- och miljömässigt godtagbar lösning till Försvarmakten.

Mobila hundgårdar till Försvarmaktens hundar

I och med Försvarmaktens internationella uppdrag finns ett behov av att använda hundar i samband med specialuppdrag. Att hantera hundarna i situationer likt dessa är förenat med många krav, bl.a. de krav som regleras i djurskyddslagstiftningen. Under hösten levererade FMV en hundgård som uppfyllde de ställda kraven. Hundgården är dessutom mobil som möjliggör transport till olika platser, både inom och utom landets gränser.

Nya transportbilar till hemvärnet

Under 2013 levererade FMV nya skåpbilar till hemvärnet. Efter utvärderingen föll valet på Mercedes-Benz Sprinter då denna skåpbil på bästa sätt kombinerade ändamålsenlighet, robusthet och kostnadseffektivitet. Skåpbilen har plats för åtta soldater och har en flexibel inredning samt är förberedd för de båda sambandsystemen Rakel och Motorola.

FMV avropade patrullbilar

FMV har avropat 535 stycken lätta patrullbilar från ett ramavtal som tecknades 2011 med Daimler AG. Leveranser pågår och avrop av fler fordon planeras att genomföras i början av 2014.

FMV har till hittills avropat:

- 355 stycken Terrängbil modell 141
- 100 stycken Terrängbil modell 152
- 80 stycken Terrängbil modell 1411 SPS
- En prototyp av Fjärrspaningsterrängbil modell 1511

Vapen- och sensorinstallationer till HMS Härnösand

I mitten på året beställde FMV vapen och sensorinstallation av ThyssenKrupp Marine Systems. Ordern omfattade bl.a. Robot 15.

Internationellt samarbete

Konkurrensverket granskar upphandling av tunga lastbilar

Under 2013 pågick en upphandling av tunga lastbilar genom ett samarbete mellan Norge och Sverige, där norska Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) agerade upphandlande myndighet. Denna upphandling överprövades initialt av en av leverantörerna men överprövningen återkallades sedermera. Det svenska Konkurrensverket initierade i december 2013 en granskning av den aktuella upphandlingen. Utkomsten av denna granskning väntas under 2014.

Nya vapenstationer

Som en del i det bilaterala samarbetet med Norge beställde FMV under våren ytterligare vapenstationer från norsk leverantör.

Norge bröt samarbetet kring artillerisystemet Archer

I december meddelade den norska regeringen att man beslutat att lämna samarbetet kring artillerisystemet Archer. FMV och FMV:s norska motsvarighet FLO kommer under våren 2014 att genomföra förhandlingar med anledning av det norska beslutet. Ambitionen är att finna en acceptabel lösning för alla parter.

Sverige överlämnade ordförandeskapet i LoI:s exekutivkommitté till Spanien.

FMV har svarat för att sammanhålla ett flertal möten som har genomförts under ordförandeskapsåret. Viktigare frågor som Sverige har belyst har framför allt handlat om EU-kommissionens arbete inom arbetsgruppen *Task Force on Defence*, vilket var ett viktigt ingångsvärde till det Europeiska rådets möte i december 2013. En annan viktig fråga under 2013 var att LoI-länderna enades om en revidering av tillämpningsöverenskommelsen rörande försörjningstrygghet.

Meteorintegration i JAS 39 Gripen

Under sommaren genomförde FMV och Saab Aeronautics skjutprovning med radarjaktrobot Meteor. Detta utgjorde en viktig del i integrationsarbetet för JAS 39 version C/D. Sverige medverkar tillsammans med Frankrike, Italien, Spanien, Storbritannien och Tyskland i utvecklingen av Meteor.

Korträckviddig luftvärnsrobot, IRIS-T

I början av året beställde FMV, som en del i uppgraderingen av luftvärnet för nationella och internationella ändamål, eldenhet 98 (IRIS-T). Eldenhet 98 är en luftvärnsrobot med kort räckvidd och baseras på samma robot som finns integrerad på JAS 39.

Försvarsföretagsdagarna

Tillsammans med Försvarsmakten samt säkerhets- och försvarsföretagens branschorganisation (SOFF) samt små och medelstora företag inom försvarsområdet (SME-D) arrangerade FMV de s.k. försvarsföretagsdagarna i november under temat ”Försvar och marknad i förändring – möjligheter och utmaningar”. Vid konferensen diskuterades bl.a. aktuella frågor inom ramen för EU:s gemensamma försvars- och säkerhetspolitik, Försvarsmaktens förmåge- och materielutveckling, försvarslogistik, forskning och utveckling samt försvarsexportrelaterade frågor.

Gripen till Thailand

Under året har FMV levererat de sista sex, av totalt tolv beställda, JAS 39-flygplan till Thailand.

Förändringsarbete*Ny verksamhet vid FMV*

Den 1 januari 2013 överfördes, i enlighet med regeringens beslut, huvuddelen av verkstäderna, Försvarsmaktens upphandling och inköpsverksamhet, förråd och serviceverksamhet samt delar av stabsorganisationen vid Försvarsmaktens logistikverksamhet (FMLOG) från Försvarsmakten till FMV. Verksamhetsövergången omfattade cirka 1 400 personer, vilket nära nog innebar en fördubbling av antalet anställda inom FMV samt medförde nya uppgifter och därmed ett breddat ansvar för myndigheten. Under året beslutades vidare att cirka 100 medarbetare tillförs Förråd, service och verkstäder (FSV) genom verksamhetsövergång ifrån Saab Aerotech.

Effektivisering inom Förråd, service och verkstäder

FSV utvärderar kontinuerligt potentiella möjligheter till effektivisering. Under 2013 övergick ett antal medarbetare inom Service/APSA till ny arbetsgivare genom så kallad verksamhetsövergång. Samtidigt koncentrerades reseverksamheten till ett färre antal orter.

Inriktning att avveckla flygverkstaden i Ronneby (Kallinge)

Under 2013 startade FMV en utredning för att undersöka om det gick att minska antalet flygverkstäder från tre till två. Utredningen visade att den verkstad som var mest lämplig att avveckla var flygverkstaden i Kallinge. Tanken med FMV:s nya uppgifter och hela översynen av försvarslogistiken är att få till en mer rationell hantering genom att spara pengar som istället kan läggas på Försvarsmaktens förbandsverksamheten.

Det finns i dag tre flygverkstäder som gör tillsyner på JAS 39 Gripen. Förutom i Kallinge finns det verkstäder i Såtenäs och Luleå. Kallinge är det mest logiska valet när en flygverkstad ska avvecklas eftersom det finns minst antal tillgängliga tillsynsplatser där.

FMV anslöt sig till Statens servicecenter

FMV har under 2013 fortsatt att realisera moderna HR-tjänster. FMV har fattat ett strategiskt beslut om anslutning till Statens servicecenter avseende köp av HR- och lönetjänst från och med den 1 januari 2014. Anslutningen till Statens servicecenter innebär att FMV får en gemensam leverantör av HR-tjänster och ett gemensamt HR-systemstöd för hela myndigheten.

Avtal för IT-tjänster

FMV har också under året omsatt driftavtalet för IT-tjänster. Avtalet innebär, jämfört med tidigare avtal, en kostnadsminskning med cirka 35 mnkr årligen.

Innehåll

Mål för verksamheten.....	3
Viktiga händelser under 2013	6
Innehåll.....	10
Generaldirektören har ordet	14
FMV förändras	16
1 Resultat verksamhet	18
1.1 Ekonomiskt resultat.....	19
1.2 Effektivitet mot kund	21
1.2.1 Översikt av prestationer	21
1.2.2 Kundorderstock	23
1.2.3 Leveransförmåga	26
1.2.4 Förseningar.....	28
1.2.5 Omförhandlingar	28
1.2.6 Affärsmässighet.....	29
1.2.7 Färre små upphandlingar	30
1.2.8 Upphandling i konkurrens	31
1.3 Effektivitet i verksamheten	32
1.3.1 Effektivitet och god hushållning	32
1.3.2 Kostnad för prestationer	41
2 Medarbetare och arbetsmiljö.....	45
2.1 Omdaning av försvarslogistiken.....	45
2.2 Översyn av kollektivavtal.....	45
2.3 Kompetensförsörjning	45
2.4 Attrahera – attraktiv arbetsgivare och god arbetsmiljö	46
2.4.1 Attraktiv arbetsgivare	46
2.4.2 Arbetsmiljö.....	46
2.4.3 Friska medarbetare	47
2.4.4 Mångfald och jämställdhet	48
2.5 Rekrytera – personalförsörjning.....	48
2.5.1 Rörligheten	48
2.5.2 Rekrytering.....	49
2.5.3 Förstärkning av FMV:s egen personal	49
2.6 Utveckla och behålla – kompetensutveckling.....	50
2.6.1 Utvecklad förmåga att arbeta på den internationella arenan	50
2.6.2 Mentorskap och individuell coaching	50
2.6.3 Chefsnätverk och externa chefsprogram	51

2.6.4	Introduktion och utbildningsinsatser för FSV	51
2.7	Avveckla	51
2.7.1	Frivilliga omställningsåtgärder.....	51
2.7.2	Avveckling lokalkontor.....	51
2.7.3	Omställning av verksamhet vid FSV/Service	52
3	Försvarslogistik.....	53
3.1	Fortsatt omdaning av försvarslogistiken	53
3.2	Försvarslogistikförsörjning	55
3.3	Logistiska utmaningar	55
3.4	Inriktning för materielanskaffningen till Försvarsmakten.....	57
3.4.1	Tillämpning materieförsörjningsstrategin	58
3.4.2	Vidmakthållande och uppgradering	59
3.4.3	Andel nyanskaffad materiel.....	60
3.4.4	Andel utvecklad materiel	60
3.5	Handlingsfrihet.....	62
4	Prestationer.....	63
4.1	Anskaffning.....	63
4.1.1	Anskaffning av vapenstation Protector	63
4.1.2	System för att öva strid i bebyggelse.....	64
4.1.3	Avtalstecknande JAS 39 Gripen E	64
4.1.4	Mobila hundgårdar	65
4.1.5	Ledningssystemsmodifiering av de svenska ubåtarna.....	65
4.1.6	Leverans av helikopter 14	66
4.1.7	Anskaffning av beklädnadsmateriel	66
4.1.8	Leverans av fordon till hemvärnet.....	67
4.1.9	Förbränningsugnar	67
4.2	Driftsstöd.....	68
4.2.1	Förråd, service och verkstäder (FSV).....	68
4.2.2	Prestationer inom FSV	69
4.2.3	Lufttankningskampanj JAS 39 Gripen- KC-767.....	70
4.2.4	Flygsäkerhetsmateriel.....	70
4.2.5	Internationalisering av stridsledningscentral.....	71
4.2.6	Verifiering och validering av pansarterrängbil 360.....	71
4.3	Ledningsstöd	72
4.3.1	Internationell samövning av CBRN-förmåga.....	72
4.3.2	Marina underhållsavtal	72
4.3.3	Forskning och teknikutveckling inom ramen för den Europeiska försvarsbyrån (EDA) 73	73

4.3.4	Patent, varumärken, mönster och upphovsrätt	73
4.3.5	Stöd till Försvarsexportmyndigheten (FXM)	74
5	Internationella materielsamarbeten och industrifrågor	75
5.1	Återrapportering enligt regleringsbrev	75
5.2	Prestationer inom strategisk materielförsörjning	76
5.3	Prestationer inom internationellt samarbete	78
5.4	Exportlicenser	79
6	Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter	79
6.1	Mål och uppgift	79
6.2	Väsentliga prestationer	80
7	Särskilda redovisningar	81
7.1	Handlingsprogram 2012	81
7.2	Externa konsulttjänster	82
7.3	Överlåtelse till annan huvudman	84
7.4	Uppföljning avseende gällande OPS-avtal 2013	84
7.4.1	OPS-avtal inom Test och Evaluering	85
7.4.2	OPS-avtal Drift och underhåll av provsystem i Vidsel	85
7.4.3	OPS-avtal Drift och underhåll av Flygfysiologiskt centrum (FFC) i Linköping	86
7.4.4	OPS-avtal bandvagnar i Afghanistan	87
7.4.5	OPS-avtal SK60	88
7.4.6	OPS-avtal Helikopter 15	88
7.4.7	OPS-avtal Försörjning av specialemballage	89
7.5	Säkerhetsskyddsavtal	90
7.6	Små och medelstora företag	90
7.7	Försvarsunderrättelseproduktion	92
7.8	Gemensamt nyttjande och ägande av militära resurser	93
7.9	Tjänsteexport	94
7.10	Personalstruktur och överprövningar	95
7.10.1	Överprövningar	96
7.11	Rapporteringsskyldighet	99
7.12	Väsentliga händelser	99
8	Ekonomisk redovisning	100
8.1	Sammanställning av väsentliga uppgifter	100
8.2	Resultaträkning	101
8.3	Balansräkning	102
8.4	Anslagsredovisning	103
8.5	Finansieringsanalys	104

Årsredovisning för 2013

Datum

2014-02-13

Sida

13(127)

8.6	Redovisningsprinciper.....	105
8.6.1	Styrelse.....	108
8.7	Noter.....	109
9	Intern styrning och kontroll.....	124
Bilaga		
Externa konsulttjänster 2013		

Generaldirektören har ordet

JAS 39 Gripen

Torsdagen den 14 februari 2013 skrev FMV å regeringens vägnar på Sveriges förmodligen största industriavtal. Avtalet gäller utveckling och modifiering av 60 stycken JAS 39 Gripen E till Försvarsmakten och nyproduktion av JAS Gripen 39 E till Schweiz. Den totala ordersumman överstiger 50 miljarder kronor.

Avtalet med Saab i februari var slutpunkten på en lång tids arbete med kravställningar, leveranstidpunkter och betalningslinjaler. Det var också startpunkten för ett gemensamt arbete med att förse Försvarsmakten med ett förmågelyft för stridsflygplanssystemet JAS 39 Gripen .

Stridsflygplanssystem är bland det mest komplexa och högteknologiska man kan hålla på med och kostnaderna är alltid höga. JAS 39 Gripen-projektet, som startade på 1980-talet, är inget undantag. Det som är unikt med det svenska systemet är att det är extremt kostnadseffektivt och att det kommer att finnas kvar i operativ drift bortom år 2040. Att leverantören lever upp till intentioner och åtaganden enligt avtalet är en mycket viktig uppgift för FMV, precis som de åtaganden som vi själva har enligt avtalet.

I december 2013 meddelade Brasilien att de också har valt JAS 39 Gripen. Ungern har sedan tidigare valt och Tjeckien överväger att förlänga sina hyres- och leasingavtal. Vi har även slutlevererat till Thailand. Fördelarna med JAS 39 Gripen-systemet är alltså inte enbart en svensk uppfattning.

Internationella samarbeten

2013 har varit ett år då internationella materielsamarbeten, och framförallt det nordiska försvarssamarbetet, har stått i fokus.

Försvarsmakten har behov av högteknologiska vapensystem som ligger i teknikens framkant. Ibland till och med framför den. Nackdelen med spetsteknik är att den är dyr. Utvecklingskostnaderna är alltid svåra att beräkna. Även en ganska ordinär halvtidsmodifiering eller uppgradering av ett vapensystem kan vara svårt att kalkylera kostnaderna för. Höga kostnader gör det svårt att få med materielprojekt i de europeiska begränsade försvarsbudgetarna. Därför är internationella samarbeten oftast en förutsättning även för den svenska Försvarsmaktens förmågelyft.

Exempel på internationella materielsamarbeten finns det många av. Stridflygplanssystemet JAS 39 Gripen är ett. Den långräckviddiga radarjaktroboten Meteor, artillerisystemet Archer, pansarskottet NLAW, Robot 57, Helikopter 14, precisionsgranaten Excalibur med flera, är andra. Vissa av projekten har haft problem sedan starten och andra är framgångar. Några är resultatet av politiska beslut från respektive parter regeringar och andra är initierade av Försvarsmakten.

De internationella samarbetena har tidigare granskats av Riksrevisionen och granskas fortlöpande av media. Den granskningen är viktig och bidrar till ökad kunskap om försvarsmateriel frågor. Men alternativen för FMV till internationella samarbeten är inte att avstå från dem utan att bli bättre på att i samarbete med våra partners genomföra dem.

FMV förändras

Inom FMV pågår just nu den största förändringen av FMV:s uppdrag sedan myndigheten bildades 1968.

Sedan Förvarsstrukturutredningen i april 2011 lämnade in sina förslag har Förvarsmakten och FMV arbetat gemensamt för att renodla uppgifterna för respektive myndighet. Onsdagen den 30 oktober 2013 gick startskottet för när myndigheterna började arbeta enligt den nya arbetsmodellen, men redan 1 januari 2013 gick cirka 1 400 personer, inom det som idag är förråd, service och verkstäder, från Förvarsmakten till FMV.

FMV får ansvar för hela materielkedjan, från anskaffning till drift, underhåll och avveckling. Förvarslogistiken ska bli effektivare och levereras när och där den behövs. Rollerna mellan FMV och Förvarsmakten ska bli tydligare. Tillsammans ska vi spara 760 mnkr som ska gå till Förvarsmaktens förbandsverksamhet. Förändringarna kommer att påverka all personal i båda myndigheterna.

För FMV:s del blir resultatet en ny organisation som är bättre anpassad för uppgifterna. Men alla omorganisationer riskerar ta energi och tid från kärnverksamheten. Många gånger uppfattar personal ofta omorganisationer som negativa störmoment.

I vårt fall på FMV har jag tvärtom slagits av personalens beslutsamhet och förståelse för att nya uppgifter kräver nya arbetsformer. De är värda ett stort tack för arbetet under 2013 och för att de visat förståelse för att också 2014 kommer att bli ett år där inte allt kommer att vara på plats från start. Inriktningen för verksamheten är dock tydlig, att bidra till effektiv försvarslogistik, när och där den behövs.

Lena Erixon
Generaldirektör Försvarets materielverk

FMV förändras

Omdaning av Försvarslogistiken

Det gemensamma arbetet med att utforma en ny modell för ledning och beställning av försvarslogistik tillsammans med Försvarsmakten har fortsatt under 2013 och har lett till en fortsatt förskjutning av ansvaret mellan myndigheterna. Förberedelser för ytterligare verksamhetsövergångar genomfördes under året och verkställdes sedan vid ingången av 2014. Under 2014 fortsätter planeringen av försvarslogistiken med den nya ansvarsmodellen som grund. Den pågående verksamheten kommer däremot att bedrivas med den gamla ansvarsuppdelningen året ut.

Att agera och uppfattas som en myndighet

FMV är inne i en period av förändring. Uppdraget från regering och riksdag ändras så att myndigheten får ett större ansvar för en sammanhållen försvarslogistik. FMV ska leverera den materiel och de tjänster som försvaret behöver samt se till att den fungerar när och där den behövs. Delar av detta gjorde FMV sedan tidigare, medan andra uppgifter överförs från Försvarsmakten.

Samarbetet med Försvarsmakten blir därmed än mer tätare än tidigare. Ett exempel är myndigheternas gemensamma arbete för att utforma en ny modell för ledning och beställning av försvarslogistik. Ett annat exempel är FMV:s närvaro i Försvarsmaktens verksamhet där FMV kommer att finnas med både i tidiga faser av strategiarbetet och i den dagliga driften av de tekniska systemen.

För att utföra dessa uppgifter har cirka 1 400 personer under året tillförts genom verksamhetsövergång från Försvarsmakten till FMV. Antalet medarbetare har därmed på drygt ett år ökat till mer än det dubbla. Härigenom har FMV fått en mycket bredare kompetens i fler yrkesgrupper samt här till verksamhet på ett fyrtiotal orter runt om i landet istället för tidigare fem orter.

Styrmodellsprojekt

För att hantera förändringarna och klara det nya uppdraget startade FMV:s generaldirektör hösten 2012 det s.k. styrmodellsprojektet. Syftet var att utveckla hur FMV styr, följer upp och organiserar verksamheten. Målet är att få FMV att agera och uppfattas som *en myndighet*.

Ett antal utvecklingsområden konkretiserades och fördjupades under början av 2013. Ett av de första områdena var en ny målbild. Den togs fram i ett antal workshops med ledningsgruppen och andra nyckelpersoner samt förankrades brett i hela organisationen. Därefter fastställde FMV:s styrelse i december 2012 FMV:s vision; ”*Effektiv försvarslogistik – när och där den behövs*”, liksom en ny verksamhetsidé, mål och strategier.

Samtidigt beslutade generaldirektören om en ny verksamhetslogik som grund för FMV:s nya organisation.

Det intensiva arbetet inom styrmodellsprojektet fokuserades i mitten av året på att utforma ett detaljerat förslag på en ny organisering av verksamheten. En del av arbetet gick ut på att testa hur den tänkta organisationen skulle fungera genom att iscensätta några karakteristiskt

uppdrag. Testet syftade till få en bild av exempelvis kontaktflödet mellan olika enheter, gränssnitt för ansvar och var det kunde uppstå stopp eller omvägar i arbetsflödet.

Beslut om att införa en ny organisation togs i september 2013. Samtidigt avslutades styrmodellprojektet enligt plan.

Fortsatt förändringsarbete

Under hösten dominerades också det interna arbetet på FMV av förberedelser för den nya organisationen. Vid verksamheten startades en särskild funktion för ledning och samordning av förändringarna.

En central fråga som hanterades var bemanning, dels rekrytering till alla nya chefstjänster och dels organisatorisk placering av myndighetens övriga medarbetare. Ett annat viktigt område utgjordes av att praktiskt skapa förutsättningar för att de 196 personer som ingick i verksamhetsövergången den första januari 2014 från Försvarmakten skulle kunna börja arbeta i FMV:s olika system från årsskiftet.

Under hösten har även planeringen för den fortsatta förändringen fortsatt med syfte att omhänderta det interna utredningsarbetet från styrmodellprojektet och de förslag som kommer från det myndighetsgemensamma arbetet med Försvarmakten. Utvecklingsarbetet kommer bedrivas inom områden som t.ex. arbetssätt, styrning och uppföljning, kulturförändring och utbildning samt IT- och systemstödsutveckling. Allt med syfte till att utveckla FMV mot den nya målbilden.

Besparingarna har börjat komma

Omdaning av försvarslogistiken och den nya rollfördelningen ska spara pengar. Fram till år 2015 ska FMV tillsammans med Försvarmakten spara 760 mnkr vilka ska finansiera Försvarmaktens förbandsverksamhet. Under 2013 kunde FMV göra den första inbetalningen i sparbetet. Redan under sitt första verksamhetsår uppnådde Förråd, service och verkstäder (FSV) effektiviseringar motsvarande drygt 100 mnkr.

1 Resultat verksamhet

Föreliggande årsredovisning beskriver genomförd verksamhet vid FMV under år 2013 i enlighet med Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. FMV har valt att beskriva verksamhetens prestationer i form av leveranser (milstolpar) i förhållande till kundernas uttryckta behov i uppdrag till myndigheten. Leveranserna summeras och delas in i prestationsområden. FMV:s prestationsområden omfattar anskaffning, ledningsstöd, driftsstöd, internationella materielsamarbeten och industrifrågor samt härtill evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter.

Som ett första steg i den förändrade uppgifts- och ansvarsfördelningen mellan Försvarmakten och FMV övertog FMV 2013 den icke-insatsnära logistikverksamheten från Försvarmakten. Som en följd därav tillkom resultatdelen Förråd, service och verkstäder (FSV) under året. Denna förändring har medfört att FMV har fått nya arbetsuppgifter och tagit det första steget mot att ansvara för att leverera en sammanhållen materiel- och logistikförsörjning. Den nya verksamheten medför ökade intäkter och kostnader för myndigheten jämfört med tidigare år och har införlivats i prestationsområdet driftsstöd.

Prestationsområdena redovisas utifrån totala intäkter och kostnader för år 2013 vilka ställs i relation till de två föregående åren. Emellertid har det inte varit möjligt att återskapa tillförlitliga jämförelsesiffror för tidigare år avseende den nytillkomna verksamheten då denna inte varit redovisad på ett sådant sätt inom Försvarmakten/FMLOG. För att skapa tydlighet, kontinuitet samt transparens redovisas genomgående i denna årsredovisning utfall avseende utförd verksamhet under 2013 både avseende den instruktionsenliga verksamheten så som den såg ut innan 2013 samt den nytillkomna verksamheten separat. Vidare redovisas och beskrivs prestationerna/leveranserna utifrån kostnad och volym. Dessutom beskrivs ett urval av prestationer mer ingående under respektive prestationsområdes avsnitt.

Förutom att redogöra för uppnådda prestationer redovisar FMV en omfattande redogörelse för olika indikatorer för att dels ge en bild av effektivitet gentemot kunden, dels effektivitet i verksamheten. Valda indikatorer som återger effektivitet gentemot kund är orderstock, leveransförmåga och fakturering i förhållande till kundernas planering. I denna redovisning beskriver flera av indikatorerna FMV:s förmåga att leverera prestationer. Effektivitet i utförd verksamhet illustreras genom indikatorer som myndighetskostnad per debiterad timme samt debiteringsgrad.

1.1 Ekonomiskt resultat

FMV:s ekonomiska mål är full kostnadstäckning över tid. I FMV:s verksamhetsplan 2013 budgeterades ett negativt resultat på 120 mnkr. Årets resultat blev en förlust med 122 mnkr.

Av det negativa resultatet kan drygt -115 mnkr hänföras till FMV exklusive Förråd, service och verkstäder (FSV). FSV:s del av resultatet är knappt -7 mnkr. Underskottet på FMV exklusive FSV består av utvecklings- och omställningskostnader på cirka 72 mnkr samt tillkommande kostnader för grundverksamheten inom IT på grund av förseningar i arbetet med övergången till ny driftleverantör. Utöver detta påverkas resultatet negativt av att debiteringen har minskat till följd av vakanser och lägre timuttag samt att timpriset varit något lågt.

Inom ramen för FSV:s resultat har en återbetalning till Försvarmakten skett på 70 mnkr. FSV har också haft omställningskostnader på 40 mnkr. Enligt regeringens styrning ska omställningskostnaderna belasta den myndighet som upparbetar dem. Detta innebär i FMV:s fall, att de resultatförs mot det balanserade kapitalet och skapar ett negativt resultat på motsvarande belopp. I FSV:s fall har det fortsatta arbetet med kostnadsreduktioner och produktivitetshöjande styrning resulterat i att kostnaderna har kunnat hållas nere och mer intäkter har kunnat upparbetas vilket tillsammans ger effekten att FSV, trots omställningskostnader på drygt 40 mnkr endast har ett resultat på knappt -7 mnkr.

Med en omsättning på 21,4 miljarder kronor så ligger resultatet på cirka -0,6 procent vilket är nära målsättningen att uppnå ett nollresultat.

Tabell. Ekonomiskt resultat

Ekonomiskt resultat 2013		Anskaffning, mnkr	Ledningsstöd, mnkr	Driftstöd, mnkr	Internationella materielsamarbeten och industrifrågor, mnkr	Evaluering och certifiering av IT-säkerhetstjänster, mnkr	Totalt, mnkr
2011	Intäkter	9 936	1 054	8 276	64	10	19 340
	Kostnader	9 944	1 078	8 240	64	10	19 337
	Resultat	-8	-24	36	0	0	4
2012	Intäkter	11 200	936	6 357	61	13	18 568
	Kostnader	11 196	953	6 429	61	13	18 653
	Resultat	4	-17	-72	0	0	-85
2013	Intäkter	12 094	868	8 351	59	12	21 384
	Kostnader	12 129	897	8 409	59	12	21 506
	Resultat	-35	-29	-59	0	0	-122

FMV ska, enligt regleringsbrevet, redovisa en nedbrytning av summa intäkter av avgifter för varor och tjänster per kund samt i Försvarmaktens fall även per stridskraft. Försvarmaktens stridskrafter¹⁾ definieras här utifrån den med Försvarmakten överenskomna indelning avseende produktionsuppföljning och prognos.

Tabell. Summa fakturerade intäkter

Intäkter²⁾ per kund och år (mnkr)			
Kund	2011	2012	2013
Försvarmakten	15 316	15 868	14 895
Försvarmakten m a p FSV	-	-	1 838
Övriga kunder	3 802	1 882	1 419
Övriga kunder m a p FSV	-	-	10
Totalt	19 118	17 750	18 162

1) Den uppdelning i Försvarmaktens stridskrafter som återfinns i t.ex. prop. 2012/13:1, utgiftsområde 6 Kap. 3.3.3.3 tabell 5 finns inte explicit omsatt i myndighetsgemensam kodning. Definitionen blir därmed ett närmevärde.

2) Fakturerade intäkter. Dessa korresponderar mot Försvarmaktens anslagsbelastning (utgifter). Bokförda intäkter i resultaträkningen omsluter därutöver bokförda men ej fakturerade kostnader (s.k. pågående arbete (PGA). I PGA ingår även en värdering av befarade kundförluster.

Tabell. Intäkter per stridskraft, Försvarmakten

Intäkter per stridskraft, beställningar från Försvarmakten (mnkr)			
Stridskraft	2011	2012	2013
Arméstridskrafter	4 361	2 896	3 250
Marinstridskrafter	1 354	2 062	1 654
Flygstridskrafter	4 767	6 061	6 062
Ledning och Logistik	3 640	3 811	3 164
HKV centralt (inkl. FoT och 1.1)	1 194	1 038	765
Totalt	15 316	15 868	14 895

FSV:s del i FMV:s intäkter redovisas i enlighet med de rambeställningar inom tio tjänsteområden som fastlades december 2012. Dessa rambeställningar bestämmer ramar för de faktiska beställningarna.

Leveranser till Försvarmakten har fakturerats mot de omkring 53 000 ordrar som har lagts underhand.

Tabell. Intäkter FSV, Försvarmakten

Intäkter FSV, beställningar³⁾ från Försvarmakten (mnkr.)			
Tjänsteområde			2013
Administrativt stöd			89
Arbetsplatservice			557
Förnödenhetsförsörjning			277
Logistikkompetens			43
Reservmateriel			93
Transporter			28
Upphandling och inköp			63
Verkstadstjänst Luft			108

Verkstadstjänst Mark			519
Verkstadstjänst Sjö			62
Totalt			1 838

3) Beställningar per tio (10) tjänsteområden i FSV:s tjänstekatalog.

1.2 Effektivitet mot kund

1.2.1 Översikt av prestationer

Under året redovisades 889 stycken milstolpar med avseende på materiel- och/eller tjänstleveranser till Försvarsmakten och övriga kunder. Därutöver har stöd och verksamhet gentemot Försvarsexportmyndigheten (FXM) rapporteras och faktureras på kvartalsbasis.

Stöd och verksamhet från FSV gentemot Försvarsmakten faktureras utifrån levererad tjänst (t.ex. fordonsreparation och inköpstjänst), således inte gentemot avtalad ”milstolpe” enligt ovan. Den totala kundfaktureringen uppgick till knappt 18,2 mdkr varav FSV utgör 1,8 mdkr.

Den större delen, drygt 13,4 mdkr, av prestationer åskådliggörs i form av milstolpsleveranser och motsvarande stöd och verksamhet inom områdena anskaffning, ledningsstöd och driftstöd i tabellen nedan.

Tabell. Leveranser till större värden per prestationsområde

Anskaffning	Leveranser
Finkaliberammunition	Delleveranser återanskaffning
Artilleri- och granatkastarammunition	Delleveranser laddövnings-, salut och lysvinggranater
Vapenstationer Protector VS01	Delleveranser 55 vapensstationer med tillbehör
Terrängbil 16 (RG32 Galten)	Delleveranser 60 stycken fordon
Terrängbilar för IO14	Delleveranser 130 stycken fordon
Fordon för hemvärnet	Delleveranser 55 stycken gruppfordon
Patrullbilar Ptgb 6	Delleveranser 110 stycken fordon
Pansarterrängbil 360 (AWV)	Delleveranser 4 stycken fordon, kurser mm
Systemmateriel stridsvagn, bärgnings-bandvagn	Delleveranser reservdelar, utbytesenheter, verktyg, instr. böcker, kurser mm
Bandvagn 410	Delleveranser 29 vagnar trupptransport m.fl. versioner inkl. systemmateriel, kurser mm
Motorredskap	Delleveranser 11 stycken grävmaskin/band
Taktiska hjullastare	Delleveranser 34 hjullastare och 11 flygtransporterbara motorredskap
Korvett typ Visby	Delleveranser ett fartyg i version 5 (Karlstad)
Materiella åtgärder HMS Carlskrona	Slutleverans åtgärdat HMS Carlskrona för ME03
Ubåt NGU/A26	Delleverans konstruktions-/produktionsunderlag
Ubåt Gotland HTM	Delleverans åtgärder ledningssystem, tuber m.m. på fjärde och sista ubåten.

Flygplan JAS 39 Gripen delserie 3	Slutredovisning anskaffning delserie 3
Spaningskapsel JAS 39 Gripen	Slutleverans två bildutvärderingssystem NBUS
Modifiering JAS 39 Gripen	Delleverans fem modifierade JAS 39 Gripen C/D
Utveckling JAS 39 Gripen E	Delleverans utvecklingsverksamhet
Helikopter 14	Delleverans en helikopter 14 D för utbildning
Helikopter 16	Delleverans 6 helikoptrar inkl. utbildning
Transportabelt bevakningssystem	Delleverans materiel till tre system
Taktiskt internet	Delleverans materiel, integrationer och utbildning
Kommunikationsmateriel Hemvärn	Delleverans knappt 6 000 soldatradio mm
Ersätt PS810/825	Delleverans 5 stycken radarsystem PS-861
Anskaffning EH2R	Delleveranser EH2R radiomateriel
Omsättning Striradiosystem	Delleveranser materiel
Krypto-/sambandsmateriel	Delleveranser utveckling och materiel
Anskaffa stabsstödsystem SWECCIS	Delrapporter systemutveckling, program och materiel
TP ny radiolänk	Delleveranser 20 RL-hytter, 10+20 TP-master
Personlig ballistisk skyddsutrustning	Del- och slutleveranser materiel Kroppsskydd 12
Ledningsstöd	Leveranser
Systemdefiniering Luftområdet	Delredovisning SYD-rapport
Interoperabilitetsstöd	Delredovisning i ett flertal rapporter
Forskning och teknikutveckling	Delredovisning ett flertal rapporter
Materielplan och uppdragsportföljledning	Löpande planeringsstöd och portföljledning
Försvarsplanering	Utredningar och delrapporter
Teknisk underrättelsetjänst	Delredovisning i ett flertal rapporter
Projektledning/systemstöd Hkp 16	Delredovisningar
Systemstöd Helikopter 15	Delredovisningar
Projektledning Helikopter 14	Delredovisning
Stöd i flygövning RED FLAG	Genomfört stöd i RED FLAG, Nellis AFB
Systemdefiniering Marina farkostsystem	Delredovisning Studier och systemdefinitioner
Systemdefiniering soldatmateriel	Plan systemdefiniering soldatsystem Markus
Systemstöd UAV-system	Stöd inkl. leverans 8 st. mini-UAV05
Driftsstöd	Leveranser
Generell utbildningsmateriel	Verksamhets- och underhållsrapporter
Tekniskt systemstöd stridsfordon	Verksamhetsrapporter
Systemstöd Markbaserat luftvärn	Verksamhetsrapport
Målflygning	Delrapporteringar målflygning
Systemstöd och teknisk tjänst Sjöstridskrafter	Verksamhetsrapporter

JAS 39 Gripen Systemstöd, Vidmakthållande	Verksamhetsrapport
JAS 39 Gripen Utvecklings-/Produktionsförmåga	Verksamhetsrapporter
JAS 39 Gripen Export	Stöd och verksamhet åt FXM och kunder, bl.a. leveransflygning av sex stycken JAS 39 Gripen till Thailand
Svenskt deltagande SAC	Kostnader SAC fakturerade
ASC 890 Systemstöd	Verksamhetsrapporter
STRIC/Strics Systemstöd	Verksamhetsrapporter
Vidmakthållande fasta nät och kärnnät	Verksamhetsrapporter
Logistikstödsystem PRIO/Frej	Verksamhetsrapporter och stöd
Försvarmaktens infrastrukturprojekt	Projekteringar och installationer i anläggningar
Provnings tjänster T&E	Test- och provningsrapporter
FSV Administrativt Stöd	Ekonomiredovisning, reseadministration
FSV Arbetsplatservice	Förplägnad, lokalvård, logi, postservice
FSV Förnödenhetsförsörjning	Förrådstjänst, förnödenhetsredovisning
FSV Logistikkompetens	Stöd till beredskap, miljöstöd
FSV Reservmateriel	Reservmaterieladministration
FSV Transporter	Godstransport skyddad
FSV Upphandling och inköp	Upphandlingsfunktion, inköpsfunktion
FSV Verkstadstjänst Luft	Flygplan, ej materielspecifik flyg
FSV Verkstadstjänst Mark	Materielunderhåll, drift främre underhållsstöd (FUS)
FSV Verkstadstjänst Sjö	Vapen minor marinen, sjösäkerhetsmateriel

1.2.2 Kundorderstock

FMV offertbereder efter förfrågan och överlämnar offerter till kunderna löpande under året. För Försvarmakten görs detta i december varje år i en gemensamt avstämd produktionsplan.

Vad avser stöd och verksamheter som Försvarmakten önskar utförda av FSV under det kommande verksamhetsåret beställs detta i december utifrån en definierad tjänstekatalog genom ett antal rambeställningar. I enlighet med givna delegeringar samt utifrån behov görs löpande beställningar (ordrar) under året. Beställningsläget stäms av periodiskt. Denna uppföljning görs med Försvarmakten vid de månatliga s.k. produktionsuppföljningarna.

Antalet uppdrag¹ i kundorderstocken har sammantaget sjunkit något i förhållande till föregående år. Huvudsakligen beror detta på att Försvarmakten under hösten identifierade en risk att överskrida tilldelade bemyndiganden, varför myndigheterna beslutade att avvakta beställningar in på det nya budgetåret. Omkring 40 stycken offerter beställdes således inte före årsskiftet. Avseende övriga kunder har nya eller förnyade behov av uppdrag inte

¹ Kundbeställningar (KB)

offertförfrågats i motsvarande omfattning som uppdrag har avslutats. Gentemot FSV lades cirka 53 000 beställningar/ordrar löpande under året i systemet PRIO-FSV POL. De planerade nya uppdragen i den fastställda produktionsplanen har inte kunnat utföras fullt ut. Ett knappt 80-tal planerade verksamheter (drygt 30 procent av planen) har av olika skäl utgått eller omplanerats med avseende på tid eller innehåll. Orsaker till detta är flera. För vissa större uppdrag behöver Försvarmakten framställa om, och få regeringens, bemyndigande. I somliga fall har regeringen ännu inte tillstyrkt Försvarmaktens framställning. För andra uppdrag har Försvarmakten och/eller FMV inte haft resurser att slutligt formulera, målsätta och precisera planeringen för att kunna omsätta den i faktiska beställningar, alternativt har leverantörsmarknaden inte förmått svara upp mot behovet. I viss utsträckning kompenseras dessa förskjutningar av att andra nya identifierade och prioriterade behov istället har kunnat beställas.

Trots den antalsmässiga minskningen av uppdrag i orderstocken så har den beloppsmässiga ökningen i orderstocken varit betydande. Från föregående års nivå (53,7 mdkr) har denna under 2013 ökat från 45,5 mdkr till 99,2 mdkr.

Ett drygt dussin större investerings- och stöduppdrag har beställts och utökar därmed orderstocken med drygt 43 mdkr. Exempelvis beställde Försvarmakten bandvagn 410, nya lastbilar, insatsförmåga luftvärn samt flygsystem JAS 39 Gripen E, vilket inkluderar utveckling och utvecklingsförmåga, anskaffning och produktionsförmåga samt stödsystem. Beställda stöduppdrag är omsättning av sonarsystem för ubåt typ Gotland, vidmakthållande av fasta nät, anskaffning fältutrustning samt vidmakthållande av stridsledningscentral (C2STRIC/Strics). Inom området övriga kunder lade Försvarexportmyndigheten (FXM) beställning avseende flygsystem JAS 39 Gripen.

Den kvarvarande orderstocken (prisläge 2013) av beställda uppdrag som ska levereras och faktureras fr.o.m. 2014 och påföljande år, uppgick vid årsskiftet till 99 158 mnkr varav Försvarmaktens andel utgör 82 485 mnkr.

Rambeställningarna inom FSV:s tjänsteområden för 2014 fastlades i december och uppgick till 1 789 mnkr. Därutöver tillkommer utfall på s.k. kvarstående öppna kundordrar, dvs. beställningar som inte har slutförts under 2013, om cirka 45 mnkr.

Beloppsmässigt domineras orderstocken av uppdragen inom följande områden:

- JAS 39 Gripen E
- JAS 39 Gripen export (via FXM)
- Nästa generations ubåt (A26)
- JAS 39 Gripen C/D inkl. vapen
- Helikopter 14
- Pansarterrängbil 360 (AWV)
- Radarjaktrobot Meteor
- Uniformssystem, fältutrustning
- Bandvagn 410
- Helikopter 16
- HTM ubåt typ Gotland inkl. sonarsystem

- Insatsförmåga luftvärn
- Lastbilar, dragbilar/tungdragare
- Mörkerstridsmateriel pluton/grupp/soldat
- Stridsledningscentral C2STRIC med tillhörande simulator Strics
- Telekrigssystem
- Nytt spaningsfartyg

Dessa uppdrag utgör cirka 80 procent av den totala orderstocken. De sex inledande projekten (exklusive export av JAS 39 Gripen) omsluter knappt 67 procent av orderstocken gentemot Försvarmakten. Bland större uppdrag från andra kunder än Försvarmakten dominerar stödet till FXM avseende JAS 39 Gripen-export samt samanskaffning av artillerisystemet Archer tillsammans med Norge. Den norska regeringen beslutade i december 2013 att avbryta den norska anskaffningen av detta materielsystem.

Den stora andelen uppdrag i orderstocken med lägre belopp (0<50 mnkr) beror inte på att FMV arbetar på många små uppdrag, utan på att många uppdrag är i fas att slutlevereras, dvs. med låga återstående leverans-/faktureringsvärden.

De allra närmaste årens leveranser och kundfaktureringar till Försvarmakten domineras av vidmakthållande, vidareutveckling och anskaffning av flygsystemet JAS 39 Gripen (C/D respektive E), anskaffning av Helikopter 14, utveckling och anskaffning av nästa generations ubåt (NGU/A26), anskaffning av Pansarterrängbil 360, anskaffning av Bandvagn 410, fältutrustning och uniformer samt insatsförmåga luftvärn.

Större delen av kundorderstocken är vidarebeställd hos levererande industrier och företag. Antalet uteliggande leverantörsbeställningar uppgick till cirka 3 417 stycken vilket motsvarar omkring 40,4 mdkr. Skillnaden mellan orderstock och slutna leverantörsavtal utgörs av budgeterade, men ännu inte beställda, leverantörsbeställningar samt FMV:s egna budgeterade timkostnader och övriga omkostnader. I de kundbeställda uppdragen ingår dessa kostnader.

Tabell. Kundorderstock 2013-12-31 (exklusive FSV)

Orderbelopp (mnkr)	Försvarmakten		Övriga kunder		Totalt	
	Antal KB	Orderstock	Antal KB	Orderstoc k	Antal KB	Orderstoc k
> 100	92	70 634	6	16 424	98	87 058
> 50-100	89	6 130	1	90	90	6 220
> 10-50	201	4 772	4	94	205	4 866
0-10	348	949	50	65	398	1 014
Totalt	730	82 485	61	16 673	791	99 158

Tabell. Bedömd fördelning av kundorderstocken efter leveranstidpunkt (mnkr.)

År	2014	2015	2016	2017	2018-2027	Totalt
Fördelad orderstock	18 030	17 640	11 625	7 535	44 328	99 158
varav Försvarmakten	14 330	15 440	10 625	6 435	35 655	82 485

Kundorderstock 2013-12-31 FSV

Kundorderstocken definieras som gjorda rambeställningar ("budget") i december månad i enlighet med FSV:s tjänstekatalog samt kvarstående öppna kundordrar (45 mnkr) per 2013-12-31. Volymen faktiskt gjorda beställningar/ordrar är avhängigt dagliga verksamheter och skeenden, varför rambeställningarna periodiskt kan revideras.

Tabell. Rambeställningar FSV (mnkr)

Tjänsteområde	2014
Administrativt stöd	66
Arbetsplatservice	587
Förnödenhetsförsörjning	282
Logistikkompetens	6
Reservmateriel	55
Transporter	26
Upphandling och inköp	0 ²
Verkstadstjänst luft	121
Verkstadstjänst mark	572
Verkstadstjänst sjö	74
Totalt	1 789

1.2.3 Leveransförmåga

FMV exklusive FSV

Med leveransförmåga avses antalet genomförda leveranser till Försvarmakten jämfört med antalet planerade leveranser som FMV åtagit sig att genomföra under aktuellt år. Försenade leveranser från tidigare år som inplanerades för leverans under 2013 ingår också i åtagandet. Varje månad genomförs en produktionsuppföljning mellan FMV och Försvarmakten. Utifrån denna myndighetsgemensamma uppföljning hämtas underlaget rörande leveransförmåga.

En leveransförmåga på 100 procent är eftersträvarsvärd men det är inte ekonomiskt försvarbart att upprätthålla resurser för att säkerställa detta. För att fastställa internt måltal för leveransförmåga gör FMV avvägningar mellan bl.a. ekonomi, resursläge, produktionsportfölj och utvecklingsarbete. Det finns härutöver orsaker bortom påverkan, exempelvis omplaneringar i Försvarmakten samt förseningar från leverantörer som måste tas i beaktande. Mot bakgrund av detta var FMV:s interna mål för leveransförmågan under 2013 satt till 85 procent, precis som för 2012.

FMV:s leveransförmåga för 2013 uppgår till 88 procent, vilket överstiger det interna målet. Det baseras på ett leveransåtagande på 909 leveranser och att 785 av dessa har genomförts under året. Utvecklingen har utifrån ökad konkurrensutsättning och ny lagreglering, i kombination med klustring av uppdrag, inneburit att upphandlingarna blivit mer komplexa vilket bl.a. resulterat i ett ökat antal överprövningar. Under perioden har 57 ansökningar om överprövningar inkommit, vilket är en ökning med 50 procent jämfört med år 2012. Detta har i sin tur lett till att leveranser förskjutits i tiden.

² Fr.o.m. 2014-01-21 beställs upphandling och inköp inom ramen kundorderstock (exkl. FSV).

Kvalitetsbrister hos industrin har även fortsatt inneburit försenade leveranser. Under 2013 har härutöver offertberedningar av JAS 39 Gripen E tagit stora resurser i anspråk, vilket inneburit att andra leveranser inom JAS 39 Gripen-området behövt omprioriterats.

De bakomliggande faktorerna till förseningar och omförhandlingar förklaras ytterligare nedan.

Tabell. Leveransförmåga

Aktivitet	2011	2012	2013
Leveransåtagande	976	949	909
Genomförda leveranser	905	839	785
Förseningar	71	113	127
Omförhandlingar	103	84	86
Leveransförmåga (procent)	94	90	88

Leveranser inom FSV

Från och med ingången av 2013 tillhör verksamheten inom förråd, service och verkstäder FMV. Inom denna verksamhet mäts upparbetningsgraden, vilket innebär att den överförda verksamhetens leveranser i nuläget mäts i rent ekonomiska termer. Detta innebär att måtetalen avseende leveranser för de olika verksamheterna inom myndigheten inte går att jämföra. FMV kommer, varefter den nya verksamheten fortsatt integreras i myndigheten, att se över hur förmågan att leverera bör mätas.

Den avgiftsfinansierade verksamheten inom ramen för FSV beställs av Försvarmakten via rambeställning. Denna rambeställning nyttjas genom ett stort antal avrop. Under 2013 var dessa totalt cirka 53 000 beställningar/ordrar. Dessa är fördelade mellan materielunderhållsbeställningar och beställningar av servicetjänster. Leveranserna stäms kontinuerligt av mellan Försvarmakten och FSV som leverantör i samband med betalning av faktura samt vid månadsvisa kundmöten mellan Försvarmaktens förband och levererande enhet inom FSV.

Trots pågående förändringsarbete inom ramen för omdaning av försvarslogistiken har upparbetningsgraden under 2013 kunnat hållas på samma nivå som verksamheten uppvisade när den bedrevs inom ramen för Försvarmaktens logistikverksamhet (FMLOG). De problem inom reservdelsförsörjningen som fanns i Försvarmakten under år 2012, kvarstod efter verksamhetsövergången och hänförs till införandet av PRIO 3-4. Detta medförde att verkstadsproduktionen inom markverkstäderna samt flygverkstäderna genererade kännbara förseningar till Försvarmakten. Genom viss omplanering till annan verkstadsproduktion samt underhåll av lokaler och maskinpark har upparbetningsgraden kunnat bibehållas på en hög nivå.

1.2.4 Förseningar

Under 2013 har FMV haft 127 försenade leveranser. Dessa delas in i tre huvudkategorier där den orsakande faktorn utgörs av:

- Externa leverantörer
- Ändrade förutsättningar från Försvarmakten/kund
- Ändrade förutsättningar inom FMV

Förseningar som leveratören orsakar beror främst på produktionsproblem i form av kvalitetsbrister och utvecklingsarbeten som är mer omfattande än planerat, svårigheter att hitta underleverantörer eller att annan verksamhet prioriteras. Orsaker till förseningar står även att finna i upphandlingsprocessen där leverantörer inte lämnar giltiga anbud och i vissa fall pågår en överprövningsprocess som gör att FMV inte kan starta en ny upphandlingsomgång.

I de fall då Försvarmakten orsakar en försenad leverans handlar det i huvudsak om förändringar i uppdraget eller att antal eller uppgifter läggs till eller prioriteras bort. Försenade kravdokument och regeringsbeslut samt att FMV inte får tillgång till Försvarmaktens personal eller materiel utgör andra orsaker.

FMV:s förseningar orsakas till största del av resurs- och/eller kompetensbrist. I några fall har tidsramarna för projekten varit alltför optimistiska där det senare visat sig att anbudsförfarandet mot industrin tar längre tid än planerat och ibland är kostnadsbilden inte vad som förväntats. Därmed försenas hela tidsplaneringen av projektet.

I dialogen med Försvarmakten har det dock inte bedömts att förseningarna fått betydande påverkan på Försvarmaktens förmåga. Detta gäller i ett kortsiktigt perspektiv. Försvarmakten är beroende av att leveranserna inte senareläggs ytterligare. En orsak till att inte operativa konsekvenser uppstått bedöms vara att Försvarmakten har kunnat planera om sitt genomförande i tillräckligt god tid för att klara aktuellt förmågebehov.

1.2.5 Omförhandlingar

Årets omförhandlade leveranser har inte ökat nämnvärt jämfört med föregående år. Totalt har 86 stycken omförhandlingar genomförts under år 2013. Riktlinjer för när ett uppdrag får omförhandlas regleras i det samordningsavtal som finns upprättat mellan Försvarmakten och FMV.

Även omförhandlingarna delas in i tre huvudkategorier där den orsakande faktorn utgörs av:

- Externa leverantörer
- Ändrade förutsättningar från Försvarmakten/kund
- Ändrade förutsättningar inom FMV

Liksom föregående år står Försvarmakten för de flesta omförhandlingarna (57 procent) Antalet har dock sjunkit från 2012 då Försvarmakten stod för 80 procent av alla omförhandlingar.

Till största delen beror dessa omförhandlingar på att uppdraget justeras till antal eller förtydligas. Uppdragen kan även ha fått en ny inriktning eller målsättning. Inom flera områden har omstruktureringar genomförts för att uppdragen ska anpassas i tiden mot varandra på ett fördelaktigare sätt. Exempelvis kan det finnas ekonomiska fördelar om en anskaffning kan göras samordnad med ett annat uppdrag. I en del fall har inte Försvarsmakten kunnat bistå FMV med de resurser och den materiel som avtalats i uppdraget vilket har resulterat i en omförhandling. Några av omförhandlingarna är en konsekvens av att andra, av Försvarsmakten, högre prioriterade uppdrag kommit till FMV i form av s.k. särskilda offertförfrågningar, dvs. nya uppdrag under året. En del av dessa uppdrag ingick inte i FMV:s åtagande vid ingången av 2013 utan har tillkommit i produktionsplanen efter att en konsekvensanalys har genomförts. I vissa fall har det lett till omförhandlingar av lägre prioriterade uppdrag eller så har den särskilda offertförfrågan förändrat ett befintligt uppdrag så pass mycket att en omförhandling krävs.

FMV:s orsaker till omförhandling är oftast upphandlings- eller avtalsrelaterat samt personal- och/eller kompetensbrist. Under året har FMV och Försvarsmakten gemensamt beslutat att omförhandla nio stycken uppdrag (vilket är 50 procent av totalen) inom JAS 39 Gripen och senarelägga leveranser med 18 månader.

Leverantörernas del i orsaken till omförhandling har ökat sedan 2012 men anledningen är fortfarande densamma och beror på kvalitetsbrister, ökade kostnader eller problem med underleverantörer.

Diagram: Orsak till leveransförseningar 2013

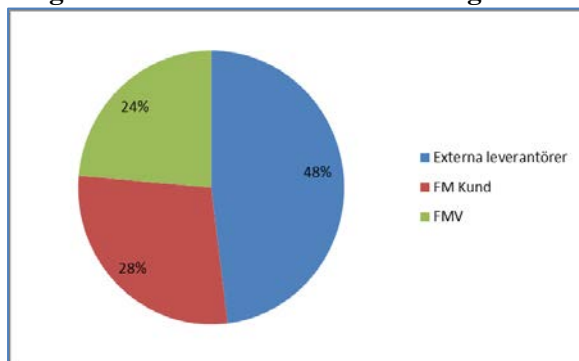
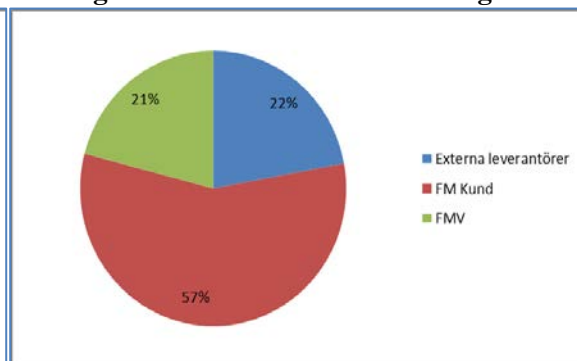

Diagram: Orsak till omförhandlingar 2013

1.2.6 Affärsmässighet

FMV har de senaste åren haft som målsättning att minska antalet kontrakt parallellt med att öka konkurrensutsättningen. Dock kan dessa två parametrar ibland vara kontraproduktiva. Genom att minska antalet kontrakt och skapa större uppdrag har industrin fått ett större helhetsåtagande och med det reducerar FMV antalet gränssytor mot marknaden.

Större eller mer komplexa uppdrag, och därmed beställningar, kan dock försvåra eftersträvad konkurrens då det är färre aktörer som har tillräcklig produkt- och kompetensbredd att ta dessa uppdrag. En stor andel av FMV:s upphandlingar avser även kompletterande materiel och tjänster till system som redan är operativa i Försvarsmakten. För dessa upphandlingar finns ofta bindningar till ursprungsleverantörernas legala rättigheter och kompetens med flera faktorer, vilket försvårar möjligheten till konkurrensutsättning.

Vad avser löpande drift och underhåll har förskjutningen av gränssytor varit mer komplex då en betydande del av denna verksamhet bedrivits av Försvarmakten eller som ett direkt stöd till Försvarmakten där FMV endast agerat avtalspart. I och med att delar av Försvarmaktens logistik överförts till FMV skapas nya förutsättningar för FMV att ta ett större ansvar för att hitta kostnadseffektiva sätt att bedriva löpande drift och underhåll.

FMV har fr.o.m. den första januari 2013 ansvaret för det s.k. projektet för Utveckling och effektivisering av Försvarmaktens anskaffning (UEFA-projektet). UEFA-projektet syftar till att effektivisera Försvarmaktens inköpsverksamhet och skapa nytta och kostnadsreduceringar i Försvarmaktens inköp. UEFA-projektet bygger på tillämpning av ett kategoristyrkt arbetssätt. FMV har under året som gått till stora delar implementerat UEFA-projektet som en linjeverksamhet för att även framgent kunna leverera kostnadseffektivisering och nyttorealiserings på ett strukturerat sätt. Inom ramen för det kategoristyrda arbetet har det under 2013 arbetats med 28 stycken kategoriinitiativ vilka för 2013 gett 119,7 mnkr i besparingar.

1.2.7 Färre små upphandlingar

Som ett led i att öka effektiviteten arbetar FMV med att inom ramen för en bibehållen eller ökad uppdragsvolym minska antalet mindre upphandlingar. Genom att paketera ihop ett antal mindre upphandlingar och ställa högre krav på marknaden att leverera helhetslösningar, i de fall där så bedömts lämpligt, har FMV reducerat antalet kontrakt. Som framgår av tabellen nedan har FMV minskat antalet små kontrakt (under fem mnkr) från 1 905 (2012) till 1 759 (2013) vilket motsvarar en minskning med 8 procent. Genom att minska antalet kontrakt med tillhörande kontraktsadministration har FMV bidragit till att förbättra effektiviteten gentemot Försvarmakten.

Tabell. Antal kontrakt avseende Försvarmaktens materielförsörjning

Kontraktstorlek (mnkr)	2011	2012	2013
< 5	2 362	1 905	1 759
5-20	267	211	199
> 20	127	92	96
Totalt	2 756	2 208	2 054
Värde (mdkr)	18,3	15,3	23,64

Statistiken ovan avser FMV exkl. FSV:s upphandlingsenhet, UpphE då systemstödet inte medgivit denna typ av statistikuttag. Den inköpsverksamhet som omfattar Försvarmakten och FSV:s behov består av många anskaffningar som ska hanteras snabbt för att tillgodose förbanden, verkstäder, förråd m.m. Det gör att kontraktet är många och som regel på små belopp. Det pågår dock ett strukturerat arbete, i den mån det är lämpligt, att klustra behov och skapa större kontrakt. PRIO och FSV/POL samt det kategoristyrda arbetssättet är därvidlag ett stöd.

1.2.8 Upphandling i konkurrens

Den svenska materielanskaffningen har historiskt sin grund i en omfattande egen utveckling av tekniskt komplexa materielssystem, vilket har realiserats genom en hög andel ej utannonserad upphandling. I takt med ominriktningen av materielanskaffningen har FMV bedrivit arbete för att öka andelen konkurrensupphandlingar.

I tabellen nedan redovisas för de senaste tre åren antalet kontrakt för tre skilda segment. Av tabellen framgår andelen kontrakt för varje segment som är upphandlade i konkurrens respektive genom ej utannonserad upphandling. Sedan materieförsörjningsstrategin fastställdes 2007 har tyngdpunkten förskjutits mot marknadens möjligheter, vilket bekräftas av en tydlig och positiv trend mot ökad konkurrensutsättning. En summering av samtliga segment (inkl. övrigt och anläggningstillgångar) visar att FMV under året har ökat konkurrensutsättningen till 61 procent från tidigare 55 procent.

Tabell. Antal kontrakt för tre skilda segment

	Beställningar	2011	2012 ³	2013
Varor	Kontrakt (antal)	1 243	787	746
	Ej utannonserad upphandling (%)	46	49	48
	Konkurrensupphandling (%)	54	51	52
Inhyrd personal	Kontrakt (antal)	269	163	145
	Ej annonserad upphandling (%)	26	21	15
	Konkurrensupphandling (%)	74	79	85
Tjänster	Kontrakt (antal)	1356	911	991
	Ej annonserad upphandling (%)	44	47	37
	Konkurrensupphandling (%)	56	53	63

För upphandlingsenheten FSV finns inga siffror för 2013 då verksamheten är av annan karaktär och ännu inte har inordnats i FMV:s kommersiella statistik.

³ Samtliga siffror för 2012 har reviderats gentemot ÅR 2012 då fel i kommersiella statistiken identifierats efter fastställande av ÅR 2012.

1.3 Effektivitet i verksamheten

1.3.1 Effektivitet och god hushållning

FMV ska genom resultatindikatorer, nyckeltal eller på annat sätt visa om myndighetens verksamhet bedrivits effektivt och med god hushållning. Av redovisningen ska om möjligt framgå en jämförelse med de två föregående åren. Utvecklingen ska analyseras och kommenteras.

De resultatindikatorer som FMV har valt att använda för detta syfte är

- myndighetskostnad per debiterad timme
- debiteringsgrad
- effektivitet mot kund

Det sistnämnda, effektivitet mot kund, består av följande delindikatorer

- leveransförmåga
- fakturering i förhållande till kundernas planering

Tillsammans ger dessa resultatindikatorer en grund för att bedöma om verksamheten har bedrivits effektivt och med god hushållning.

Mot bakgrund av att FSV har tillkommit har FMV under år 2013 utökats personellt och har därmed ökade intäkter, kostnader och leveranser jämfört med tidigare år. För att möjliggöra analys och redovisa jämförelsetal så redovisas verksamheterna FMV exklusive FSV respektive FSV åtskilda i detta avsnitt avseende analysen av år 2013. De ekonomiska underlagen kommer ur respektive verksamhets ekonomisystem. När det i texten fortsättningsvis anges FMV avses FMV exklusive FSV.

Myndighetskostnad per debiterad timme

FMV:s myndighetskostnad avser kostnader för personal, lokaler, utrustning och IT. Det är kostnaden för de resurser som krävs för att anskaffa den materiel och de tjänster som FMV:s kunder efterfrågar. Myndighetskostnaden täcks av det timpris som kunderna betalar.

För att kunna jämföra myndighetskostnaden över tid har FMV justerat den för extraordinära kostnader⁴. Den har också fastprisberäknats med hjälp av olika index.

Kostnadsslag och omräkningsgrund:

Personal	Timlöner inom staten, Konjunkturinstitutet
Lokaler, resor, övrigt	SCB, konsumentprisindex
Resurskonsulter, tjänsteprodukter	SCB, tjänsteprisindex

Den första resultatindikatorn är myndighetskostnad i förhållande till antal timmar som debiterats mot kund. Myndighetskostnaden, efter justeringarna och fastprisberäkning, relateras

⁴ Extraordinära kostnader för pensionsavsättning

således till de timmar som lagts ned på verksamhet direkt riktad mot kund. På detta sätt erhålls den genomsnittliga kostnaden för varje nedlagd timme mot kund.

FMV:s mål är att bedriva verksamheten så effektivt som möjligt genom att hålla myndighetskostnaden på en så låg nivå som möjligt. För att uppnå detta måste FMV ha god kontroll över lönekostnader och kostnaderna för lokaler och IT.

Resultatindikatorn, myndighetskostnad per debiterad timme, är en bra indikator på FMV:s produktivitet eller så kallade inre effektivitet. Ju lägre indikatorn är, desto mer effektivt bedrivs verksamheten. Om myndighetskostnaden kan sänkas utan att det går ut över det antal timmar som debiteras kund minskar indikatorn och verksamheten effektiviseras. Om antalet timmar som debiteras kund stiger, givet en oförändrad myndighetskostnad, minskar också indikatorn och effektiviteten ökar.

Ett förhållande som måste beaktas vid analysen av utvecklingen är att FMV:s anpassning mot nya krav innebär att den personal som rekryteras kan komma att ha högre lön än den personal som slutar. Detta kan göra att indikatorn inte sjunker så mycket som den annars skulle ha gjort. Utvecklingen av indikatorn måste därför följas och orsaker till förändring analyseras noggrant.

Myndighetskostnaden skulle kunna minska till följd av att antalet anställda sjunker. Detta ser positivt ut om enbart indikatorn myndighetskostnad per debiterad timme beaktas men det kan resultera i att leveranserna till kund försenas. Därför kompletteras den med resultatindikatorn effektivitet mot kund, se nedan.

I det följande redovisas inledningsvis utvecklingen av de olika delarna i myndighetskostnaden mätt i fasta priser. Därefter redovisas utvecklingen av de debiterade timmarna och slutligen utvecklingen av myndighetskostnaden i förhållande till de debiterade timmarna.

Tabell. FMV myndighetskostnad⁵

2013 års priser, mnkr	2011	2012	2013
Personalkostnader	1 153	1 170	1 166
Lokaler	44	52	63
Resor	10	10	10
Resurskonsulter	4	14	23
Tjänsteprodukter	272	261	271
Övriga kostnader	55	54	52
Totalt	1 539	1 561	1 586

⁵ I löpande priser: 1 478 mnkr 2011, 1 528 mnkr 2012 och 1 586 mnkr 2013.

FMV

Personalkostnaderna minskade från 1 170 mnkr till 1 166 mnkr. Antalet årsarbetskrafter (i genomsnitt) ökade från 1 464 till 1 485. Mätt per årsarbetskraft minskade personalkostnaden med cirka 1,7 procent. Den främsta orsaken till förändringen består av minskade kostnader för fasta lönetillägg.

Lokalkostnaderna har ökats med 11 mnkr från 52 mnkr till 63 mnkr. Den främsta orsaken till ökningen består av FMV:s nya hyresavtal som började gälla vid halvårsskiftet. Till detta kommer ökade kostnader för fjärrvärme på knappt 3 mnkr.

Ser man till hyreskostnaderna så var dessa år 2012, 35 mnkr och år 2013, 44 mnkr (2013 års prisläge). Den genomsnittliga ytan per arbetsplats, mätt enligt Ekonomistyrningsverkets (ESV) definition⁶, är cirka 30 kvadratmeter. Detta är ett bra värde enligt ESV⁷. Kostnaden per årsarbetskraft är cirka 35 tkr vilket är cirka en tredjedel av medelvärdet för ”kontorsmyndigheter” i Stockholm⁸.

Kostnaderna för resor var både totalt och per årsarbetskraft i stort sett lika som föregående år.

Kostnaderna för resurskonsulter inom den interna verksamheten förändrades under 2013. Behovet av tillfällig resursförstärkning varierar beroende på vakansläget eller om en särskild kompetens behövs. Under 2013 har konsulter med expertkompetens tagits in för att stödja i utvecklingsprojekt och inom det pågående förändringsarbetet, bl.a. avseende ny styrmodell. Inom ramen för genomförandet av regeringsbeslutet avseende omdaning av försvarslogistiken har FMV köpt konsultstöd för att säkerställa verksamhetsövertagandets ekonomiska konsekvenser. Ökningen på cirka 9 mnkr förklaras i sin helhet inom dessa områden. Kostnaderna för tjänsteprodukter ökade med cirka 10 mnkr. Den främsta orsaken till de ökade kostnaderna är tillkommande kostnader för grundverksamheten inom IT på grund av förseningar i arbetet med övergången till ny driftleverantör. Övriga kostnader har minskat vilket främst förklaras av minskade avskrivningar. Total myndighetskostnad per årsarbetskraft är i stort sett oförändrad då både kostnaderna och antalet årsarbetskraft har ökat.

⁶ Inklusivt korridorer, konferensrum, matsal m.m.

⁷ Nyckeltal för OH-kostnader 2005:3.

⁸ Nyckeltal för OH-kostnader 2005:3.

Tabell. FSV myndighetskostnad⁹

2013 års priser, mnkr	2013 Budget	2013 Utfall
Personalkostnader	850	715
Lokaler	109	131
Resor	0	8
Resurskonsulter	0	7
Tjänsteprodukter	171	138
Övriga kostnader	78	39
Totalt	1 208	1 038

FSV

Verksamheten har tillförts FMV genom en verksamhetsövergång från Försvarmakten. Verksamheten har inte i sin helhet överförs från Försvarmakten då det insatsnära stödet fortfarande är kvar i Försvarmakten. Detta gör att det är svårt att sammanställa retroaktiva tidsserier vilket innebär att redovisningen endast innehåller kostnader för år 2013. Analysen genomförs genom att jämföra budget och utfall.

Jämfört med budget har personalkostnaderna minskat från 850 mnkr till 715 mnkr. Sänkningen beror av ett antal förändringar, både sänkningar och ökningar. Den största sänkningen, cirka 92 mnkr, beror på att Försvarmakten, som skapade budgeten för FSV, budgeterade för den myndighetsöverenskomna organisation, som skulle innefattas av verksamhetsövergången den 1 januari 2013. Det innebär att ett antal vakanta befattningar som inte fanns behov av att tillsätta budgeterades för. Vidare har FSV budgeterat för vakanser som varit planerade att anställas där anställningarna ej genomförts av olika skäl. Utöver detta har vissa ersättningsrekryteringar tagit tid och därmed minskat personalkostnaderna. Exempelvis har upphandlingsenheten inom FSV haft svårigheter att rekrytera och behålla personal vilket bara det innebär en minskning av personalkostnader om cirka 15 mnkr.

Rationaliseringar som FSV har genomfört under året har sänkt personalkostnaderna med uppskattningsvis 40 mnkr¹⁰. Ett exempel på rationaliseringsåtgärder är konsolidering av reseverksamheten i FSV som minskat antal verksamhetsorter och personal. FSV har ökat personalkostnaderna med drygt 34 mnkr då reservdelslagerdriften är inkontrakterad från Saab. Dessa kostnader har tidigare legat under tjänsteproduktionen.

Ökningen av lokalkostnaderna relativt budget förklaras i sin helhet av att hyra av anläggningstillgångar, cirka 25 mnkr, från Försvarmakten felaktigt bokförts som lokalkostnader.

Ökningen av posterna resor och resurskonsulter förklaras av att de felaktigt har budgeterats som personalkostnader.

⁹ Löpande priser: 1 208 mnkr budget, 1 038 mnkr utfall.

¹⁰ Rationaliseringarna 2013 kommer att redovisas i kvartalsrapport 4 2013 då kvalitetssäkrade underlag inte hinner sammanställas till denna årsredovisning.

Tjänsteprodukter har minskat från 171 mnkr till 138 mnkr, vilket till största del förklaras av den insourcing av reservdelslagerdriften som nämns ovan.

Minskningen av övriga kostnader från 78 mnkr till 39 mnkr förklaras främst av att avskrivningarna för de anläggningstillgångar som planerades att övergå från Forsvarsmakten i stället föll ut som hyreskostnader då anläggningstillgångarna inte flyttades över.

Den andra delen av resultatindikatorn, debiterade timmar, analyseras också för FMV och FSV var för sig.

För FMV är de debiterade timmarna är antalsmässigt, i stort, oförändrade mellan år 2012 och år 2013. Dock har antalet debiterade timmar per årsarbetskraft minskats med 1,5 procent vilket beror på det myndighetsinterna förändringsarbetet. De totala timmarna per årsarbetskraft – timuttaget, minskades med 0,6 procent.

För FSV har de debiterade timmarna minskat antalsmässigt relativt budget men då antalet årsarbetskrafter i budget var högre än utfallet, har timmar per årsarbetskraft ökat med cirka 7 procent.

I FMV årsredovisning 2012 låg hela verksamheten, FMV inklusive FSV som grund för prognosen av resultatindikatorn för år 2013. Indikatorn, myndighetskostnad per debiterad timme, bedömdes till 838 kr (2013 års prisläge) och utfallet blev 776 kr. Anledningen till det lägre utfallet förklaras av att budgeten för sammanlagda myndighetskostnaden inte var koncerneliminerad, vilket i sig förklaras av att alla budgetfaktorer inte var klarlagda vid årsredovisningens framtagande samt att budgeten för FSV inte upparbetades, enligt analysen ovan.

För 2014 kommer effekterna av regeringens beslut om verksamhetsövergång från Forsvarsmakten avseende verksamheterna inom ledning och beställning från och med 1 januari 2014 att förändra förutsättningarna för analys av tidserier utifrån att verksamheten utökas och FMV:s myndighetskostnad kommer att återigen att förändras. Verksamheten som tillkommer omfattar knappt 200 årsarbetskrafter och omsätter drygt cirka 130 mnkr.

Total budget för FMV:s myndighetskostnad tillsammans med beräknade debiterbara timmar för den överförda verksamheten inom lednings- och beställarfunktionerna bedöms ge att indikatorn ska uppgå till 732 kr i 2013 års prisläge. Orsaken till att indikatorn förväntas minska förklaras till del av att samkostnaderna på myndigheten fördelas ut på fler timmar. Beräkning för 2015 är 722 kr, även det i 2013 års prisläge. Under 2015 tillkommer ytterligare verksamhet inom ramen för förändringsarbetet avseende lednings- och beställarfunktioner. Detta medför att myndighetskostnaden stiger utifrån att FMV utökas med ytterligare cirka 100 årsarbetskrafter. FMV ska rationalisera inom lednings och beställar-verksamheten och bedömningen görs att en minskning på cirka 100 årsarbetskrafter realiserar under år 2015.

Tabell. FMV total¹¹ myndighetskostnad per debiterad timme¹²

Fasta priser 2013 års nivå	2011	2012	2013	2014 Prognos	2015 Beräkning
Myndighetskostnad, tkr ¹³	1 538 630	1 561 253	2 623 848	2 886 833	2 884 257
Debiterade timmar	1 809 025	1 805 955	3 380 710	3 943 045	3 994 816
Myndighetskostnad per debiterad timme, kr	851	865	776	732	722

I sammanställningen över väsentliga uppgifter redovisas myndighetskostnaden per årsarbetskraft men FMV anser att indikatorn ovan är bättre för att följa effektivitet och god hushållning eftersom den beaktar hur många timmar som läggs på kärnverksamheten.

Debiteringsgrad

Den andra indikatorn som används är debiteringsgrad. Debiteringsgraden visar hur stor andel av medarbetarnas totala nedlagda arbetstid som används för verksamhet som debiteras kund. Den övriga tiden används för stödjande verksamhet som ekonomiadministration, infrastruktur, personaladministration, rättsfrågor samt information. Även kompetensutveckling och friskvård ingår i övrig tid.

Debiteringsgraden ger en bild av hur effektivt FMV använder sin personal. Ju högre andel av arbetstiden som riktas mot kund och därigenom genererar intäkter, desto mer effektiv är verksamheten.

Den visar delvis samma sak som myndighetskostnaden per debiterad timme. Om debiteringsgraden ökar, och allt annat är lika, förbättras även myndighetskostnaden per debiterad timme. Debiteringsgraden har fördelen att den är enkel att förstå och den används internt inom FMV för enheternas budgetering. Den används också för jämförelser inom FMV.

Debiteringsgraden kan vara hög samtidigt som den totala arbetstiden mot kund minskar och därför är det en kompletterande indikator. Det totala antalet timmar som debiteras kund följs med myndighetskostnad per externt debiterad timme och leveranserna till kund följs med hjälp av leveransförmågan som redovisas längre ned.

En restriktion för debiteringsgraden är balansen mellan den stödjande verksamheten och verksamheten riktad mot kund. För att åstadkomma en hög effektivitet krävs en genomtänkt fördelning mellan de timmar som debiteras kund och de timmar som används för stödverksamhet. Det finns således en gräns för hur hög debiteringsgraden bör vara. Den får inte

¹¹ FMV inklusive FSV

¹²

	2011	2012	2013	2014 Prognos	2015 Beräkning
Löpande priser					
tkr	1 477 679	1 528 324	2 623 848	2 956 117	2 953 479
	817	846	776	750	739

¹³ Beräkningen för år 2015 grundas på antaganden och får anses som preliminär

vara så hög att det går ut över hur väl FMV klarar att sköta den egna förvaltningen rättssäkert och kostnadseffektivt. Exempel på sådana uppgifter är ekonomisk redovisning, att följa offentlighetsprincipen samt ha en god arbetsmiljö med möjlighet till kompetensutveckling.

För FMV beräknades debiteringsgraden i budgeten 2013 till 73,5 procent, utfallet blev 73,2 procent. Att budgetmålet inte, fullt ut, nåddes förklaras av att omfattningen av det myndighetsinterna förändringsarbetet vid budgettillfället inte var helt känt.

Tabell. FMV timmar och debiteringsgrad

	2011	2012	2013
Debiterade timmar	1 809 025	1 805 955	1 804 562
Totalt antal timmar	2 450 956	2 445 496	2 465 568
Andel, procent	73,8	73,8	73,2

För FSV uppgavs, i föregående årsredovisning, att debiteringsgraden för 2013 beräknades till 65 procent. Detta värde var inte kvalitetssäkrat med anledning av att verksamheten då precis överförts och den faktiska, av FSV budgeterade debiteringsgraden var 69 procent. Budgetmålet överskreds och utfallet blev 72,8 procent. Anledningen till ökningen är styrning mot produktivitetshöjning.

För 2014 omfattar debiteringsgraden även tillkommande verksamhet inom lednings- och beställarfunktionerna vilket kommer att innebära en ökning då myndighetsoverhead inte ökar i samma utsträckning. För FMV totalt¹⁴ är debiteringsgraden beräknad till cirka 74,5 procent. FMV:s långsiktiga mål för debiteringsgraden har varit cirka 75 procent men med den utökade verksamheten förväntas nivån kunna ökas ytterligare. 2013 års sammanlagda utfall var 2 procentenheter från det långsiktiga målet vilket förklaras av att det pågående förändringsarbetet tar resurser i anspråk som annars skulle kunna arbeta i kärnverksamheten. I målnivån har hänsyn tagits till omfattningen av den stödjande verksamheten och de andra faktorerna som nämndes ovan. FMV bedömer dock att denna nivå är svår att nå under det omställningsarbete som pågår fram till och med 2016.

Effektivitet mot kund

Den tredje resultatindikatorn, effektivitet mot kund, handlar om hur väl FMV uppfyller sina åtaganden och består delindikatorerna:

- leveransförmåga
- fakturering i förhållande till kundernas planering

¹⁴ FMV inklusive FSV

Leveransförmåga

FMV

Med leveransförmåga avses antalet genomförda leveranser till Försvarmakten jämfört med antalet planerade leveranser som FMV åtagit sig att genomföra under aktuellt år. Försenade leveranser från tidigare år som inplanerades för leverans under 2013 ingår också i åtagandet.

FMV:s leveransförmåga för 2013 uppgår till 88 procent, vilket överstiger det interna målet. Det baseras på ett leveransåtagande på 909 leveranser och att 785 av dessa har genomförts under året. En bedömning av 2014 års värde är så här tidigt på året svårt att göra men FMV:s styrning bygger på att bibehålla nuvarande nivå. Leveransförmågan redovisas närmare i eget avsnitt på sidan 26.

Tabell. FMV leveransförmåga, procent

Leveransförmåga	2011	2012	2013
FMV:s leveransförmåga, procent	94	90	88

Leveranser inom Förråd, service och verkstäder (FSV)

Inom denna verksamhet mäts upparbetningsgraden, vilket innebär att den överförda verksamhetens leveranser i nuläget mäts i rent ekonomiska termer. Detta innebär att måtetalen avseende leveranser för de olika verksamheterna inom myndigheten inte går att jämföra.

Trots pågående förändringsarbete inom ramen för omdaning av försvarslogistiken har upparbetningsgraden under 2013 kunnat hållas på samma nivå som verksamheten uppvisade när den bedrevs inom ramen för Försvarmaktens logistikverksamhet (FMLOG). De problem inom reservdelsförsörjningen som fanns i Försvarmakten under år 2012, kvarstod efter verksamhetsövergången och hänförs till införandet av PRIO 3-4. Detta medförde att verkstadsproduktionen inom markverkstäderna samt flygverkstäderna genererade kännbara förseningar till Försvarmakten. Genom viss omplanering till annan verkstadsproduktion samt underhåll av lokaler och maskinpark har upparbetningsgraden kunnat bibehållas på en hög nivå.

Fakturering i förhållande till kundernas planering

FMV fakturerar kunderna för genomförd verksamhet. Försvarmakten faktureras löpande under året för genomförda leveranser samlade och summerade till milstolpar respektive för genomförda FSV tjänster. Förvarsexportmyndigheten (FXM) faktureras bokförda kostnader i anslutning till kvartalsvis genomförd projektredovisning.

Faktureringen följs löpande inom FMV och i månadsvisa produktionsuppföljningar lämnas prognoser till Försvarmakten, som har ett stort intresse av att få rättvisande prognoser och att faktureringen följer den planering som gjorts utifrån förutsättningar och styrningar i regleringsbrev. Mot denna bakgrund är det ett mål, på både kort och lång sikt för FMV att faktureringen följer Försvarmaktens planering.

Försvarmakten anmälde redan föregående år en osäkerhet avseende möjligheterna att såväl beställa som att ekonomiskt omhänderta genomförda leveranser inom materielförsörjnings-

området (exkluderat FSV) i den nära framtiden. En myndighetsgemensam arbetsgrupp tillsattes¹⁵ för att i görligaste mån balansera osäkerheten mot faktiska leveranser och fakturering. I årets slutskede beslutade Försvarmakten i samråd med FMV att fyra milstolpars leverabler om knappt 450 mnkr skulle levereras först det kommande året. Därutöver beslutade Försvarmakten att reklamera två leveranser i ett uppdrag föranlett av att kriterierna för registrering av leverablerna i Försvarmaktens stödsystem inte ansågs uppfyllda.

Faktureringen för FSV:s genomförda tjänster understiger överenskommen total budget i enlighet med under året genomförda uppföljningar och justeringar.

2013 års utfall är 1,5 mdkr lägre än 2012 och ligger även lägre än medelfaktureringen per år under perioden 2009 – 2013 som är 18,2 mdkr. Minskningen är hänförlig till faktureringen till övriga kunder med cirka 0,5 mdkr, mot Försvarmakten minskades faktureringen med cirka 1 mdkr.

Tabell. FMV exklusive FSV fakturering till FMV:s kunder

Fakturering till FMV:s kunder	2009	2010	2011	2012	2013
Mdkr	18,5	19,6	19,0	17,8	16,3
Årsarbetskrafter	1 516	1 500	1 471	1 464	1 485
Fakturerat per årsarbetskraft, mnkr	12,2	13,1	12,9	12,1	11,0

Tabell. FMV inklusive FSV fakturering till FMV:s kunder

Löpande pris	2013 FMV	2013 FSV	2013 Totalt ¹⁶
Mdkr	16,3	1,9	18,2
Årsarbetskrafter	1 485	1 331	2 816
Fakturerat (mnkr) per årsarbetskraft	11,00	1,45	6,45

Bedömning

Det stod klart redan innan att verksamhetsåret 2013 skulle innebära många utmaningar och ställa stora krav på samtliga medarbetare och chefer för att genomföra ordinarie verksamhet med hög effektivitet samtidigt som ett omfattande förändringsarbete pågår för fullt. Sett till resultatet och utfallet i indikatorerna har FMV lyckats bibehålla en hög nivå som ligger i nivå med satta mål och lagd budget.

Förutom omdaningen med det myndighetsgemensamma arbetet inom förändrade lednings- och beställarfunktioner som pågått under hela året har FMV tagit fram en ny styrmodell och förberett för ny organisation från och med den 1 januari 2014. Samtidigt har det inom myndighetsförvaltningen bedrivits ett stort arbete för byte av driftleverantör för IT, anslutandet

¹⁵ Konstituerad med "Överenskommelse Försvarmakten-FMV avseende metodik för balansering av Försvarmaktens planerings- och likviditetssituation 2012-2014" 2012-10-01 HKV 03 200:65028 / 12FMV6705-1.1

¹⁶ I totalbeloppet är internfakturering eliminerad.

till Statens servicecenter avseende köp av HR- och lönetjänst samt arbete med att teckna nytt reseavtal.

Under 2014 fortsätter det intensiva förändringsarbetet med implementeringen av de nya lednings- och beställarfunktionerna vilket kommer att ställa stora krav inom kärnverksamheten då genomförandet av beställd verksamhet sker i gammal modell och planeringen av kommande verksamhet ska genomföras enligt den nya modellen. Parallellt med detta kommer FMV att bedriva ett effektiviseringsarbete för att genomföra de kostnadsreduktioner som regeringen beslutat med anledning av omdaning av försvarslogistiken. FMV:s nya organisation är satt för att kunna omhänderta förändringen på bästa sätt och den nya styrmodellen utgör förutsättningen för att FMV fortsatt är en effektiv myndighet.

1.3.2 Kostnad för prestationer

FMV ska redovisa hur verksamhetens prestationer har utvecklats med avseende på volym och kostnader. Kostnaden för prestationerna kan avse såväl kostnad per prestationsområde och år som en enskild prestations totala kostnad. Redovisningen lämnas enligt en indelning som myndigheten bestämmer. Kostnader för prestationer bör avse de förvaltningskostnader som kan hänföras till prestationerna. Vid längre projekt, bör kostnader från tidigare år som är hänförliga till prestationen inkluderas i redovisningen.

Redovisningen av kostnaden per prestationsområde och år finns i tabellen på sidan 19. Generellt är kostnaderna 2013 högre än förra året inom anskaffning vilket främst förklaras av ökade leveranser inom markområdet avseende huvudsakligen hjulfordon och bandvagnar. Förändringen inom driftstöd förklaras till sin helhet av den tillkommande verksamheten inom FSV. Ledningsstöd har fortsatt minskat vilket följer Försvarmaktens inriktning. Vad gäller de anslagsfinansierade områdena Internationella materielsamarbeten och industrifrågor samt Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter följer utfallet tilldelat anslag.

Kostnad per prestation

Redovisningen av förvaltningskostnad och total kostnad per prestation görs i avsnittet nedan. Det statliga regelverket innehåller ingen definition av förvaltningskostnad, vad FMV erfar. Statskontoret definierar förvaltningskostnader som de kostnader myndigheten har för drift och förvaltning, dvs. kostnader för personal, lokaler, kontorsutrustning samt övrig administration¹⁷. FMV använder Statskontorets definition av förvaltningskostnader för redovisning per prestation.

Med anledning av att FSV har tillkommit har FMV under 2013 utökats och har därmed ökade intäkter, kostnader och leveranser jämfört med tidigare år. För att möjliggöra analys och redovisa jämförelsetal så redovisas verksamheterna FMV exklusive FSV respektive FSV åtskilda i detta avsnitt. De ekonomiska underlagen kommer ur respektive verksamhets ekonomisystem. När det i texten fortsättningsvis anges FMV avses FMV exklusive FSV

Kostnad per prestation FMV

På FMV sammanställs kostnader för drift och förvaltning, dvs. kostnader för personal, lokaler, kontorsutrustning samt övrig administration som FMV:s myndighetskostnad.

¹⁷ Uppdrag till Statskontoret att utreda Svenska institutets förvaltningskostnader diarie nr 2011/102-5

Myndighetskostnaden ligger till grund för beräkning av FMV:s timpris som debiteras på de kundbeställningar som FMV har. Kundbeställningarna är uppdelade i milstolpar och det är dessa som FMV definierar som prestationer. Genom timdebiteringen härleds FMV:s förvaltningskostnad till kundbeställningarna.

Dock möjliggör inte FMV:s redovisnings- och/eller produktionsledningssystem en direkt uppföljning av tidsdebitering per milstolpe då denna inte är redovisningsbar, utan är en avgränsning i tid som löper från förra milstolpen till dess att nästa tar vid. En milstolpe kan vara olika lång och det är kostnaderna som under tiden den gäller utgör kostnaden för milstolpen. Detta gör att FMV, för att kunna härleda kostnaderna till milstolpen, genomfört en avancerad och omfattande beräkning för att kunna möjliggöra redovisning av kostnader per prestation (förvaltningskostnad per milstolpe på kundbeställning). Det har gått till genom att se till vilka milstolpar som levererats/fakturerats ett år och sedan spåra dessa bakåt i tiden, då en milstolpe kan vara flerårig. De kostnader som debiteras på milstolpar som levereras kommande år finns inte med på årets leveranser. Detta gör att FMV:s förvaltningskostnad ett enskilt år inte kan jämföras med summan av de utdebiterade förvaltningskostnaderna mot prestationerna som levererats samma år.

FMV har i underlagsframtagningen valt att begränsa redovisningen av kostnader per prestation till de milstolpar som har levererats till huvudkunden Försvarmakten, det är också de milstolpar som redovisas i avsnittet Leveransförmåga.

Analys

Under 2013 levererade FMV 785 stycken prestationer till Försvarmakten och den genomsnittliga förvaltningskostnaden per prestation var 1 333 tkr, vilket ska jämföras med den genomsnittliga totala kostnaden per prestation under året som var 19 105 tkr. Under 2013 utgjorde alltså, i genomsnitt, förvaltningskostnaden sju procent av den totala kostnaden, som inbegriper de materiel- och tjänsteleveranser som sker utifrån kundbeställningarna.

Av förvaltningskostnaden som debiterats mot prestationerna som levererats till Försvarmakten år 2013 är cirka 79 procent upparbetad år 2013, cirka 20 procent upparbetad år 2012, knappt 1 procent upparbetad åren 2009 till 2011.

Ser man till den andra storheten, FMV:s totala förvaltningskostnad 2013, är knappt 65 procent upparbetad mot prestationer som har levererats till huvudkund Försvarmakten under 2013, resterande upparbetning har skett mot prestationer som levereras senare än år 2013 samt mot övriga kunder.

Tabell. Kostnad per prestation, leveranser till huvudkund Försvarmakten

	2011	2012	2013
Prestationer antal	905	839	785
Förvaltningskostnad, tkr	1 255	1 457	1 333
Totalkostnad, tkr	16 311	19 446	19 105

Sett över åren har antalet prestationer minskat med cirka 13 procent mellan år 2011 och 2013. Denna utveckling beror på att antalet kundbeställningar under motsvarande period har minskat samt att antalet förseningar ökat, se även avsnitt Leveransförmåga. Upparbetningen av kostnader skiljer sig mellan åren och beror på hur materiel- och tjänsteleveranserna faller ut. Tabellen visar att den genomsnittliga totalkostnaden per prestation ligger i nivå med föregående år men den genomsnittliga förvaltningskostnaden har minskat något. För att analysera förvaltningskostnaderna per prestation över tid måste hänsyn tas till att prestationerna som levereras ett visst år kan ha olika mycket upparbetning från tidigare år. Tabellen nedan redovisar den totala förvaltningskostnaden respektive den totala kostnaden för prestationerna respektive år. Det framgår att andelen förvaltningskostnad av total kostnad är relativt konstant och utgör cirka 7 procent per år.

Tabell. Total kostnad för prestationerna som levererats till huvudkund Försvarmakten

	2011	2012	2013
Totalkostnad, mnkr	14 762	16 315	14 997
Varav förvaltningskostnad, mnkr	1 136	1 223	1 047
Andel förvaltningskostnad	7,7 %	7,5 %	7,0 %

Sett till hur mycket av förvaltningskostnaden per år som upparbetas mot prestationerna per år och hur mycket som upparbetas mot prestationer som ska levereras senare har förskjutningen ökat relativt föregående treårsperiod. Ökningen är knappt 6 procentenheter från drygt 31 procent, över tid, till knappt 37 procent för 2013. Ökningen förklaras av det lägre antalet leveranser under år 2013 samt att ett antal leveranser skjutits fram. I snitt, under treårsperioden, upparbetas cirka 32 procent av förvaltningskostnaden respektive år mot prestationer som avser senare år.

Tabell. Utdebiterad total förvaltningskostnad per år

	2011	2012	2013
Förvaltningskostnad, mnkr	1 430	1 426	1 425
Förvaltningskostnad prestationer, mnkr	1 023	978	896
Förskjutning, mnkr	408	449	529
Förskjutning, procent	28	31	37

Sammantaget kan konstateras att kostnaden per prestation och år varierar med karaktären på FMV:s verksamhet och hur materiel och tjänster som levereras. Förvaltningskostnaden för prestationerna visar ett jämnt förhållande över tid och FMV bedömer att nivån är rimlig.

Kostnad per prestation FSV

Verksamheten har tillförts FMV genom en verksamhetsövergång från Försvarmakten, dock har inte verksamheten i sin helhet överförts från Försvarmakten då det insatsnära stödet fortfarande är kvar i Försvarmakten. Detta gör att det är svårt att sammanställa retroaktiva tidsserier vilket innebär att redovisningen nedan endast innehåller kostnader och prestationer för år 2013. Möjligheten till analys är således begränsad.

FSV har under 2013 levererat prestationer i form av 10 stycken tjänsteområden fördelat på 44 stycken olika logistiktjänster. Prestationerna består av levererad tjänst till rätt kvantitet, kvalitet och i rätt tid.

Redovisningen av kostnad per prestation sker genom att utgå från tjänsteområdena som utgör prestationstyper. Denna gruppering har valts då det inte bedöms möjligt att genomföra en redovisning av förvaltningskostnader på lägsta prestationsnivå, som utgörs av cirka 53 000 ordrar. Prestationstyperna ingår i prestationsområdet driftstöd.

Analys

Leveransen till huvudkund Försvarmakten har fakturerats på cirka 53 000 ordrar. Den genomsnittliga förvaltningskostnaden för prestationstyperna utgör cirka 51 procent av tjänsteleveranserna men andelen varierar per prestationstyp beroende på produktionskostnaderna.

Tabell. Kostnad per prestationstyp, leveranser till huvudkund Försvarmakten

År 2013, Prestationstyp	Antal ordrar	Förvaltnings- kostnad, mnkr	Totalkostnad, mnkr
Administrativt stöd	14	81	89
Arbetsplatservice	3 372	173	557
Förnödenhetsförsörjning	275	141	277
Logistikkompetens	27	39	43
Reservmateriel	13	85	93
Transporter	167	14	28
Upphandling och inköp	86	58	63
Verkstadstjänst luft	1 894	55	108
Verkstadstjänst mark	45 688	257	519
Verkstadstjänst sjö	1 356	32	62
Total	52 892	934	1 838

2 Medarbetare och arbetsmiljö

2.1 Omdaning av försvarslogistiken

Som ett led i FMV:s förändringsarbete har flera olika aktiviteter utförts och initierats inom HR-området.

Mot bakgrund av FMV:s förändrade uppdrag omorganiserar stora delar av FMV den 1 januari 2014. Omorganisationen omfattade hela FMV förutom resultatenheterna FSV, Test och Evaluering samt GRIPEN. För att förbereda detta har ett omfattande arbete med bemanning och rekrytering av chefer till den nya organisationen genomförts under hösten.

FMV har under 2013 fortsatt att realisera moderna HR-tjänster. FMV har fattat ett strategiskt beslut om anslutning till Statens servicecenter avseende köp av HR- och lönetjänst från och med den 1 januari 2014. Anslutningen till Statens servicecenter innebär att FMV får en gemensam leverantör av HR-tjänster och ett gemensamt HR-systemstöd för hela myndigheten.

2.2 Översyn av kollektivavtal

Under 2013 har en översyn av FMV:s kollektivavtal genomförts. Översynen har sin bakgrund i förändringar i de centrala avtalen som tecknats mellan Arbetsgivarverket och de centrala fackliga organisationerna. Vid sidan av detta har översynen också motiverats av att nya verksamheter har tillförts FMV under 2013 och kommer att tillföras även 2014. Detta har ställt krav på anpassningar av FMV:s kollektivavtal med det övergripande syftet att säkerställa att det finns ändamålsenliga villkor för hela FMV:s verksamhet.

Ett så kallat inrangeringsavtal har tecknats för de medarbetare som omfattas av den verksamhetsövergång som har genomförts fr.o.m. 2014 som ett steg i omdaning av försvarslogistiken. Detta innebär att samtliga arbetstagare omfattas av FMV:s kollektivavtal från den 1 januari 2014.

2.3 Kompetensförsörjning

FMV:s strategiska mål 2013 var att FMV har rätt kompetens för den förändring som pågår inom myndigheten och försvaret.

Med kompetensförsörjning avses hela processen från potentiella arbetstagares första kännedom om FMV till att arbetstagaren, via rekrytering och arbete vid FMV, avslutar sin anställning.

En framgångsfaktor för verksamhetsutveckling är att få kompetensförsörjningen att gå hand i hand med verksamhetens förändringar. Det ställer stora krav på en aktiv och systematisk kompetensförsörjning. Frågan har en framträdande roll i FMV:s förändringsarbete.

I syfte att stärka kopplingen mellan verksamhetens krav och kompetensförsörjningsinsatserna har ett särskilt stöd tillhandahållits ledningsgrupper inom myndigheten. Genom en metod för kompetensanalys i workshopform har verksamhetens krav och utmaningar kunnat kopplas till enhetens behov av kompetens.

Tidigt under 2013 genomfördes en preliminär belysning av den framtida kompetensförsörjningen utifrån en förändrad rollfördelning mellan Försvarmakten och Försvarets materielverk. Ett samarbete kommer att inledas med Försvarmakten kring gemensamma kompetensförsörjningsfrågor. Därutöver har det under året genomförts en fördjupad kompetensinventering för att belysa områdena projektledning, affärsledning, ”systems engineering”, logistik och militär kompetens.

Inventeringen visar att det behövs fortsatta satsningar inom alla områden. Kompetenstoppen är smal och ofta bemannad av FMV-medarbetare med lång erfarenhet inom myndigheten. Resultatet visar också att det inte räcker bara med utbildning utan det krävs ett mycket bredare perspektiv på kompetensfrågorna i det framtida FMV. Fullständiga slutsatser och följder av denna inventering kommer att omsättas i FMV:s kompetensförsörjningsstrategi för de kommande åren, vilken kommer att fastställas under 2014.

2.4 Attrahera – attraktiv arbetsgivare och god arbetsmiljö

FMV:s strategiska mål för 2013 var att FMV ska vara en attraktiv arbetsgivare med en god och hållbar arbetsmiljö. FMV ska arbeta för ökad jämställdhet och mångfald.

2.4.1 Attraktiv arbetsgivare

Konkurrensen om arbetskraft väntas öka och för att fortsatt kunna rekrytera nödvändig kompetens är arbetet för att sprida kunskap om FMV och vår verksamhet av stor vikt.

För att stärka FMV:s varumärke som arbetsgivare hos potentiella medarbetare har FMV fortsatt att medverka vid flera arbetsmarknadsdagar samt även synliggjort verksamheten i olika typer av media, såväl digitalt som i tryck. FMV har också tagit emot studiebesök av både studenter och yrkesverksamma. I arbetet med att marknadsföra FMV som arbetsgivare spelar FMV:s ambassadörer en viktig roll. Ambassadörsgruppen består av cirka 40 personer och är en blandning av medarbetare med olika kompetenser.

För att utvärdera resultatet av insatserna samt som underlag för beslut om insatser deltar FMV i Universums mätningar Företagsbarometern och Karriärbarometern som mäter vad studenter och ”Young Professionals” värderar hos arbetsgivare och i vilken utsträckning de upplever att olika arbetsgivare lever upp till detta. Under 2013 har FMV i Karriärbarometern förbättrat rankingen från plats 94 till 66 vilket är en ökning som placerar FMV i Universums kategori ”Raketer”. I Företagsbarometern tappar FMV något bland civilingenjörsstudenter (plats 101 till 114) medan vi bland högskoleingenjörsstudenter går framåt (plats 71 till 63).

2.4.2 Arbetsmiljö

Med utgångspunkt i den verksamhetsövergång som skedde vid årsskiftet 2012/2013 har det skett en översyn av befintliga processer, riktlinjer och dokument inom arbetsmiljöområdet.

FMV stödjer Försvarmakten i samband med internationella militära insatser i hög grad med personal från enheten FSV. Med anledning därav har FMV:s stödprocess bearbetats och utvecklats för att förtydliga information till både medarbetare som reser och till deras anhöriga.

I samband med utökad verksamhet på drygt 40 orter tecknades avtal om företagshälsovård utifrån Kammarkollegiets ramavtal vilket innebar nya former för avrop och nytt arbetssätt vid användning av tjänster för både chefer och medarbetare. Kontinuerliga möten för verksamhetsplanering och uppföljningar har genomförts under året.

Som en följd av uppföljning av hur FMV:s avtal ”Samverkan för utveckling” ska tolkas och tillämpas på resultatenhetsnivå togs två utbildningspaket fram där det ena riktar sig till chefer och representanter för arbetstagarorganisationerna. Utbildningen beskriver vad som ska samverkas och hur samverkan ska bedrivas inom samverkansgrupper (SVG) med utgångspunkt från att verksamhets-, medbestämmande- och arbetsmiljöfrågor ska ses som en helhet.

Det andra utbildningspaketet är inriktat på arbetsplatsträffen och målgruppen för utbildningen är medarbetare och skyddsombud. Med utgångspunkt från detta kan cheferna utbilda/informera sina medarbetare och skyddsombud och göra överenskommelser om hur samverkanstanken ska integreras och vara en naturlig plattform för verksamhetens utvecklingsfrågor med fokus på verksamhetsnyttan.

2.4.3 Friska medarbetare

Genom att FMV:s chefer har uppgiften att skapa sunda och säkra arbetsförhållanden ges förutsättningar för FMV:s medarbetare att undvika att drabbas av olycksfall eller ohälsa i arbetet. För att få fortsatt friska medarbetare är det angeläget att långsiktigt och systematiskt arbeta med att alltmer minska behovet av rehabilitering och i stället betona de förebyggande och främjande aspekterna på hälsa.

Ett verktyg inom ramen för det främjande hälsoarbetet med syfte att minska hög andel korttidsfrånvaro när sådan förekommer är att utredning ska göras med stöd av företagshälsovården. Utredningen ger möjlighet till individuellt anpassade åtgärder och därmed bättre möjligheter till minskad sjukfrånvaro.

En förebyggande insats är att regelbundet göra hälsoundersökningar och medarbetare som fyllt 55 år erbjuds göra en sådan undersökning vartannat år. Sammanfattningen för 2013 års hälsoinsats påvisade behov av att gå vidare med en riktad insats till vissa medarbetare. Dessa erbjöds under året att delta i en kurs med inriktning på att ge kunskap om hur olika livsstilsfaktorer påverkar hälsan samt att skapa motivation och inspiration till att förändra och utveckla livsstilen för att därmed bibehålla en god hälsa.

För att motivera och stimulera till friskvård erbjuder FMV alla anställda ett stort utbud av aktiviteter via en friskvårdsportal. Genom att där kunna välja utifrån ett stort och varierat utbud kan ett friskvårdsbidrag på 2000 kr per år och anställd användas fritt av medarbetaren för att hitta en aktivitet som är tilltalande. Nyttjandegraden var 2013 55,1 procent (59,6 procent 2011, 58,3 procent 2012).

Tabell. Sjukfrånvaro, procent

	2011	2012	2013
Totalt	2,2	2,2	2,2
Andel som avser 60 dagar eller mer	41	48	38
Män	1,6	1,4	1,6
Kvinnor	3,8	4,3	3,9
Anställda yngre än 30 år	3,0	1,2	2,0
Anställda mellan 30–49 år	2,0	2,0	2,1
Anställda 50 år eller äldre	2,3	2,5	2,4

Den totala sjukfrånvaron för 2013 är på samma nivå som föregående år. Långtidsfrånvaron har minskat vilket är en positiv utveckling. Till del beror detta på förändringar i sjukförsäkringen som påverkar frånvarostatistiken.

FMV arbetar strukturerat och systematiskt med såväl uppföljning av korttidsfrånvaro som arbetsanpassnings- och rehabiliteringsfrågor utifrån framtagna processer och i nära samarbete med företagshälsovården.

2.4.4 Mångfald och jämställdhet

FMV:s långsiktiga strategi att främja insikt, förståelse och kompetens för de olika delar som diskrimineringslagstiftningen innehåller består. Att FMV har en arbetsmiljö som är öppen, tillåtande och accepterande är en förutsättning för att kunna både attrahera och behålla medarbetare utifrån ett mångfaldsperspektiv. Andel kvinnliga chefer på FMV är år 2013 22 procent (motsvarande siffra var 29 procent 2011 och 32 procent 2012). Förändringen förklaras av en lägre andel kvinnliga chefer i den verksamhet som tillkom den 1 januari 2013.

Inom jämställdhetsarbetet genomförs årliga kartläggningar utifrån tidigare framtagna åtgärdsplaner. Där framgår att en viktig åtgärd är att fortsätta förbättra könsfördelningen i olika grupperingar för att därmed ta tillvara kvinnors och mäns kunskaper och erfarenheter i lika hög grad.

En annan viktig jämställdhetsfråga på FMV är möjligheter att kunna förena arbete och fritid kopplat bl.a. till ett generöst flexitidsavtal. Det underlättar för medarbetare att kunna kombinera yrkeslivet med familjeliv och föräldraskap.

2.5 Rekrytera – personalförsörjning

Det pågående förändringsarbetet inom FMV har lett till ett ökat behov av kompetensväxling. Processen berör hela FMV:s verksamhetsområde och samtliga orter.

2.5.1 Rörligheten

Rörligheten (spontanavgångar) har under 2013 varit cirka 2,5 procent. Den interna rörligheten är viktig för utvecklingen av FMV och medarbetarna. Därför prövas alltid möjligheten till omfördelning av arbetsuppgifter och intern rekrytering undersöks innan extern rekrytering påbörjas.

FSV utvärderar kontinuerligt potentiella möjligheter till effektivisering. Under 2013 övergick ett antal medarbetare inom Service/APSA till ny arbetsgivare genom så kallad verksamhetsövergång. Under året beslutades att cirka 100 medarbetare tillförs FSV genom så kallad verksamhetsövergång från Saab Aerotech.

2.5.2 Rekrytering

Under 2013 har FMV rekryterat 240 medarbetare (varav från FSV 92). Den relativt omfattande rekryteringen beror på pensionsavgångar, konsultavlösning av inhyrd personal samt rekrytering på grund av spontanavgångar. Rekrytering har skett inom FMV:s samtliga kompetensområden.

Tabell. Personalstruktur

	2011	2012	2013
Antal fast anställda, genomsnittsvärden under året	1 532	1 529	2 933
Andel kvinnor, procent	28	29	27
Andel anställda med högskoleexamen, procent ¹⁸	56	56	58 ¹⁹
Andel anställda över 55 år, procent	28	27	25
Andel anställda under 35 år, procent	9	8	13
Medelålder	49	48	47

2.5.3 Förstärkning av FMV:s egen personal

I syfte att stärka FMV:s kompetens, effektivisera verksamheten och minska beroendet av konsulter har FMV under 2013 påbörjat en avlösning av inhyrd personal. Detta kommer att öka FMV:s möjligheter att stärka den egna kompetensen inom viktiga områden. Parallellt med detta har en fördjupad analys genomförts för hela konsultområdet i syfte att utifrån strategiska vägval ytterligare stärka FMV:s egen kompetens och minska beroende av konsulttjänster.

¹⁸ Som högskoleexamen inräknas här även militär examen.

¹⁹ Uppgifter 2013 avser FMV exklusive FSV på grund av avsaknad av uppgifter om utbildningsnivå.

2.6 Utveckla och behålla – kompetensutveckling

FMV har prioriterat insatser för att utveckla kompetenserna inom kärnverksamheten och har även satsat på andra utvecklingsinsatser för att utveckla den sammantagna förmågan. Utvecklingsprogrammen under 2013 har totalt omfattat drygt 1 500 kursplatser.

Under 2013 genomfördes ett stort antal grund- och fortsättningskurser inom projektledning, teknisk kompetens för högre systemnivåer och affärsmässighet. Certifieringsprogram enligt nationella och internationella standarder inom dessa tre områden säkerställer en fortsatt hög kunskapsnivå och en kvalitetssäkring av FMV:s förmåga inom dessa prioriterade områden. Effekten av dessa årliga utbildningsinsatser har under flera år bedömts vara god och kommer därför även i fortsättningen att utgöra basen för FMV:s kärnkompetensutveckling.

FMV kommer fortsättningsvis också att använda Försvarsmaktens Tekniska Skolor (FMTS) för utbildning av förråds-, service- och verkstadspersonalen. Under 2013 användes cirka 450 utbildningsplatser vid FMTS.

För att ytterligare utveckla förmågorna har det även fortsättningsvis genomförts samlade utvecklingsinsatser för såväl projektledare, systemingenjörer och inköpsledare, t.ex. under de årliga återkommande Tripodendagarna. Syftet har bl.a. varit att öka den gränsöverskridande förståelsen mellan de olika professionerna för att därmed förbättra förmågan till snabbare och effektivare samarbete med såväl de över tiden stora och komplexa anskaffningarna som de snabbare anskaffningarna till våra internationella insatser. Erfarenheterna av dessa gemensamma utvecklingsinsatser stödjer fortsatt satsning på denna utvecklingsmetodik.

2.6.1 Utvecklad förmåga att arbeta på den internationella arenan

För att öka förmågan att arbeta inom internationella samarbetsprojekt deltar FMV aktivt i den europeiska utvecklingen av projektledare som sker under ledning av den Europeiska försvarsbyrån, European Defence Agency (EDA). I syfte att stärka förmågan till samarbete över nationsgränserna i upphandling av försvarsmateriel har FMV tillsammans med bl.a. EDA arrangerat och genomfört en pilotutbildning ”European Armaments Cooperation Manager Course” under 2012. FMV:s bidrag har främst rört utformningen av lektioner i ”intercultural training” men bidrar även med föreläsare. Genomförandet av piloten var lyckat och kursen genomfördes återigen under 2013.

Inom FMV har fortsatt utbildning i språk genomförts, främst franska och engelska.

2.6.2 Mentorskap och individuell coaching

I syfte att stödja både chefer och medarbetare att fullgöra sina uppdrag arbetar FMV aktivt med mentorskap och individuell coaching. FMV samarbetar bl.a. med andra myndigheter i mentorskap och erbjuder individuell coaching för både ledare och medarbetare.

2.6.3 Chefsnätverk och externa chefsprogram

FMV har under 2013 fortsatt genomfört ett antal aktiviteter i syfte att stärka och utveckla chefer i sin roll.

I syfte att öka det externa kontaktnätverket, bredda erfarenhetsutbytet med och öka kunskapen om andra myndigheter samt det europeiska samarbetet har FMV under året fortsatt deltagit i två externa chefsprogram för högre chefer. För blivande chefer och nya chefer har vardera en kursomgång i personligt ledarskap genomförts. För nya chefer har som ett led i introduktionsåret för nya chefer även utbildningar inom områdena FMV som arbetsgivare och myndighet, kompetensbaserad rekrytering samt medarbetarsamtal och arbetsmiljö genomförts.

Under 2013 har chefsnätverket Q20 träffats vid sex tillfällen. Syftet med nätverket är att stimulera nätverksbyggande bland kvinnliga chefer som är en viktig grupp för FMV.

2.6.4 Introduktion och utbildningsinsatser för FSV

Under januari och februari genomfördes introduktionsutbildningar för medarbetare inom FSV i syfte att ge dem viktig information och underlätta övergången från Försvarmakten till FMV.

Under hösten genomfördes utbildning för chefer och medarbetare för att öka kunskapen kring FMV:s kollektivavtal och resepolicy m.m. med anledning av att FMV:s kollektivavtal från och med den 1 januari 2014 omfattar samtliga medarbetare. I samband med detta utbildades även chefer i FMV:s resesystem och lönesystem.

Under året har även tre chefsseminarier och chefsutbildningar genomförts kring medarbetarsamtal, rekrytering, ärendehantering samt nytt HR-system för FSV.

2.7 Avveckla

2.7.1 Frivilliga omställningsåtgärder

För att underlätta omställningen beslutade FMV 2011 att efter individuell prövning erbjuda möjlighet till frivillig avgång med pensionsersättning och frivillig avgång via Trygghetsstiftelsen. Verksamhetens krav styrde om någon av omställningsåtgärderna beviljades. Under 2013 har 24 medarbetare avgått med pensionsersättning och 3 medarbetare avgått med frivillig avgång med stöd av Trygghetsstiftelsen.

2.7.2 Avveckling lokalkontor

FMV beslutade i början av året att fem verksamhetsställen skulle avvecklas senast när respektive hyrekontrakt löpte ut (gäller inte FSV). Berörda verksamhetsställen är Karlskoga, Karlstad, Nyköping, Växjö och Örnsköldsvik. Samtliga medarbetare erbjöds omplacering till Stockholm. En medarbetare tackade nej till erbjudande om omplacering och sades upp på grund av arbetsbrist.

2.7.3 Omställning av verksamhet vid FSV/Service

Med anledning av beslut om ny organisation för FSV/Service erbjöds 26 medarbetare omplacering till andra arbetsuppgifter inom FMV:s verksamhet. 14 medarbetare tackade nej till erbjudandet till omplacering och sades upp på grund av arbetsbrist 2013-06-01.

Tabell. Antal avgångar 2011 – 2014 (uppgifterna för 2014 är prognostiserade.)

	2011	2012	2013	2014
Pensionsersättning	27	49	24	16
Ålderspension	30	24	75	90
Spontanavgång	39	55	103	80
Trygghetsstiftelsen	2	4	3	35
Övriga avgångar	16 ²⁰	23 ²¹	33 ²² 23	45
Totalt	114	155	238	266

²⁰ 14 årsarbetskrafter officerare som återgått till Försvarmakten, 1 årsarbetskraft avliden, 1 årsarbetskraft sjukpension

²¹ 19 årsarbetskrafter officerare som återgått till Försvarmakten, 2 årsarbetskrafter avlidna, 1 årsarbetskraft avgång förordnande (GD), 1 årsarbetskraft avbruten provanställning

²² FMV exkl. FSV 14 årsarbetskrafter officerare som återgått till Försvarmakten, 1 årsarbetskraft avliden, 1 sjukbidrag

²³ FSV 9 verksamhetsövergång till ny arbetsgivare, 1 uppsägning (uppsägningstid löpte ut efter verksamhetsövergång), 2 sjukersättning, 5 officerare åter Försvarmakten.

3 Försvarslogistik

3.1 Fortsatt omdaning av försvarslogistiken

I propositionen En effektivare försvarslogistik (prop. 2011/12:86) redovisade regeringen, med utgångspunkt i FMV:s och Försvarsmaktens gemensamma bedömningar, omfattningen av de besparingar som ska nås genom effektivisering av verksamheter inom bl.a. inköp, service, förråd och verkstäder. Mot bakgrund av propositionen bemyndigade riksdagen i juni 2012 regeringen att fatta beslut om försvarslogistikens framtida utformning. Regeringen uppdrog därefter till FMV och Försvarsmakten att genomföra åtgärder i syfte att effektivisera och rationalisera nämnda verksamheter, bl.a. genom en förändrad uppgifts- och ansvarsfördelning inom materiel- och logistikförsörjningen, med Försvarsmakten som beställare och FMV som leverantör av försvarslogistik.

Enligt regeringens beslut ska årliga kostnadsminskningar motsvarande 760 mnkr genomföras. Kostnadsminskningarna ska, oförändrat från föregående år, fördelas enligt följande:

- Åtgärder inom inköp, service, förråd och verkstäder m.m.: 330 mnkr.
- Utveckling och Effektivisering av Försvarsmaktens Anskaffningsverksamhet (UEFA-projektet): minst 300 mnkr.
- Förändrade lednings- och beställarfunktioner: 130 mnkr.

Myndigheternas arbete med genomförande av besparingar enligt regeringens riktlinjer fortgår och redovisas, inklusive besparingsprognoser, fortlöpande i myndigheternas gemensamma kvartalsrapporter. Kostnader före och efter besparingsarbetet kommer att kunna redovisas när effektiviseringsarbetet är genomfört och de ekonomiska ingångsvärdena är klargjorda.

Den 1 januari 2013 överfördes genom en verksamhetsövergång och i linje med regeringens inriktning, huvuddelen av verkstäderna, Försvarsmaktens upphandlings- och inköpsverksamhet, förråd och serviceverksamhet samt delar av FMLOG:s stabsorganisation från Försvarsmakten till FMV. Verksamhetsövergången omfattade cirka 1 400 personer, vilket nära nog innebär en fördubbling av antalet anställda inom FMV, och medförde helt nya uppgifter och därmed ett i hög grad breddat ansvar för myndigheten. Vid samma tidpunkt överfördes Försvarsmaktens projekt UEFA till FMV.

Efter genomförd verksamhetsövergång har arbetet under 2013 koncentrerats på konsolidering och effektiviseringar inom ramen för överförd verksamhet. Effektiviseringar har uppnåtts genom bl.a. organisatoriska förändringar inom FMV:s resultatenhet FSV (förråd, service och verkstäder), effektivare resurshantering och lokalanvändning. Kostnaderna för reservdelshantering har minskat till följd av bl.a. att den verksamhet som tidigare genomförts av Saab har överförts till FMV.

Inom ramen för effektiviseringsarbetet har FMV under det gångna året sett över behovet av antalet flygverkstäder. Inriktningen är att, som ett led i arbetet att nå eftersträvat besparingar, minska antalet verkstäder från nuvarande tre till två och att flygverkstaden i Kallinge i första hand bör bli föremål för avveckling.

Under 2013 har ett arbete bedrivits för att klargöra vilka anläggningstillgångar som ska överföras från Försvarsmakten till FMV med anledning av verksamhetsövergången den 1 januari 2013. FSV:s behov av nyinvesteringar samt investeringar för effektivisering kvarstår att lösa för att kunna bedriva verksamheten effektivt och lösa de besparingar som ska genomföras. FMV har i december 2013 framställt till regeringen om att Försvarsmaktens och FMV:s låneramar bör justeras för att omhänderta det investeringsbehov den löpande verksamheten i förråd, service och verkstäder har, liksom för att kunna överföra hittills identifierade anläggningstillgångar. I takt med att överföringen av anläggningstillgångar kan ske ökar förutsättningarna för en mer rättvisande ekonomisk redovisning.

De omställningskostnader som belastar FMV uppgick under 2013 till cirka 74 mnkr, varav 33 mnkr utgör kostnader för arbetstid. Övriga omställningskostnader utgörs främst av kostnader rörande anpassningar av systemstödet kopplat till den överförda verksamheten. Myndigheternas samlade omställningskostnader har tidigare bedömts uppgå till 200-230 mnkr. Dessa kostnader kan ytterligare preciseras i takt med att förändringsarbetet drivs vidare. Enligt regeringens beslut ska båda myndigheterna förfoga över ett effektivt systemstöd inom berörda områden. För FMV kvarstår att klarlägga vilket behov av systemstöd som de tillkommande arbetsuppgifterna inom ledning och beställning kommer att innebära.

Arbetet under 2013 har därutöver rört förberedelser inför den verksamhetsövergången den 1 januari 2014 samt införandet under hösten 2013 av en ny modell för planering av försvarslogistiken. Övergången omfattade ca 200 personer från nuvarande teknikkontor, delar av Försvarsmaktens produktionsavdelning och delar av Försvarsmaktens teknikenhet som berör främre underhåll. De officerare som inte accepterat erbjudandet om verksamhetsövergång har erbjudits växeljämsgöring.

Under verksamhetsåret har även arbetet med att fortsatt utveckla formerna för nya lednings- och beställarfunktioner mellan myndigheterna fortsatt med hög intensitet. Den modell som gemensamt har utarbetats och tidigare redovisats för regeringen har ytterligare precisats och lagts till grund för det genomförande som pågår. Avsikten är att effektivisera lednings- och beställarverksamheten som sådan, bl.a. genom beställningar på högre systemnivåer och för större delar av livscykeln. Definitionen av begreppen högre systemnivå samt systemledning har i dagsläget ingen vedertagen definition. Inom ramen för det fortsatta myndighetsgemensamma arbetet kommer detta att tydliggöras.

Båda myndigheterna har genomfört förberedelser inför de organisationsförändringar som krävs för att säkerställa en effektiv försvarslogistik utifrån en förändrad verksamhets- och ansvarsstruktur. Som ett led i detta integreras de verksamheter som 2014 planeras överföras från Försvarsmakten i FMV:s ordinarie organisation.

Omdaning av försvarslogistiken ställer stora krav på personalen. Arbetet med förberedelser inför årsskiftet har varit omfattande och i många fall tidskritiskt. Ett stort antal medarbetare har, utöver sina ordinarie uppgifter, medverkat i förändringsarbetet, dessutom under pressade tidsförhållanden. Trots detta har myndighetens ordinarie verksamhet i allt väsentligt kunnat genomföras utan några allvarliga störningar.

Riskhantering sker löpande, vilket också redovisats i de kvartalsvisa rapporterna till regeringen. De risker som har identifierats har i allt väsentligt löpande kunnat hanteras.

Statskontoret granskar på regeringens uppdrag det pågående omställningsarbetet. I en första delrapport har Statskontoret (Delrapport 1 2013:14) redovisat sina iakttagelser och rekommendationer. Statskontorets bedömningar beaktas i det fortsatta arbetet.

I linje med regeringens beslut har FMV under 2013 sett över möjligheterna att ansluta sig till de tjänster Statens servicecenter erbjuder. Resultatet av detta arbete har medfört att FMV sedan den 1 januari 2014, som ett första steg, nyttjar Statens servicecenter för FMV:s samlade HR-verksamhet. Frågan om eventuell anslutning till andra tjänster bör, enligt FMV:s och Statens Servicecenter gemensamma uppfattning, prövas vidare under 2015.

3.2 Försvarslogistikförsörjning

FMV utformar, upphandlar och tillhandahåller kostnadseffektiv försvarslogistik i nära samarbete med det Försvarsmakten. Begreppet försvarslogistik inrymmer såväl anskaffning av materiel, varor och tjänster som tillgänglighet sett ur materielens hela livscykel. Ökad leveranssäkerhet är viktigt då materielen ofta används omgående i samband med t.ex. internationella insatser.

3.3 Logistiska utmaningar

Förråd, service och verkstäder (FSV) blev en del av FMV den 1 januari 2013. Målet är att renodla myndigheternas roller med FMV som leverantör och Försvarsmakten som beställare av försvarslogistik.

Erbjudande om verksamhetsövergång till personalen

Omkring 1 400 berörda personer erbjöds verksamhetsövergång från Försvarsmaktens logistikverksamhet. 54 personer avböjde erbjudandet, varav merparten var officerare. Officerarna erbjöds istället möjlighet att växeltjänstgöra vid FMV. Totalt övergick 1 367 medarbetare till FMV i januari 2013. I slutet av 2013 uppgick antalet anställda i FSV till 1 450 medarbetare. Ökningen är främst ett resultat av inkontraktering av drift av reservdelslager från Saab samt ersättningsrekrytering beroende på anställningsstopp i Försvarsmakten 2012.

Ett nytt verksamhetssystem infördes (FSV POL)

I samband med FMV:s och Försvarsmaktens gemensamma arbete kring försvarsstrukturutredningen (FSU) våren 2012 identifierades ett behov av ett systemstöd för det som idag utgör enheten FSV inom FMV. Försvarsmakten förväntades lägga cirka 100 000 stycken beställningar per år till FSV. Systemstödet skulle utgöras av olika delar såsom produktionsstyrning, orderhantering, ekonomi och redovisning samt personalhantering inklusive tidsrapportering. Det faktum att Försvarsmakten även fortsättningsvis skulle vara ägare av de reservdelar och utbytesenheter som FMV FSV använder i den dagliga produktionen var också en faktor att ta hänsyn till.

Under sommaren 2012 genomfördes en utredning för att ta fram en handlingslinje. Tre alternativ fanns att utvärdera. Två av dessa alternativ baserades på möjligheten att återanvända

delar av Försvarmaktens SAP-lösning, det tredje alternativet var att bygga ut FMV:s systemstöd för att möta FSV:s behov. Mot bakgrund av snäva tidsförhållanden var det enda alternativet att sätta upp ett nytt ”företag” i Försvarmaktens SAP-lösning. Ett företag som är juridiskt åtskilt från Försvarmaktens system PRIO. I slutet på augusti 2012 tog de båda myndighetsledningarna beslut att inleda ett projektarbete i enlighet med utredningen förslag. Projektet FSV POL påbörjades i september 2012 och systemet sattes i drift i början av januari 2013 enligt plan. I den myndighetsgemensamma SAP-lösningen finns därmed Försvarmaktens PRIO och FSV POL i drift. FSV POL är ett av flera systemstöd som FMV använder för att bedriva sin verksamhet.

Under första halvåret 2013 fortsatte projektet med målet att dels införa förbättrad funktionalitet, dels utöka funktionalitet för att möta nya verksamhetskrav som uppkommit under vårens användande. I september 2013 avslutades projektet efter att systemlösningen överlämnats till den förvaltningsorganisation som finns för SAP-lösningen.

Dialog med Försvarmakten

I syfte att omhänderta ärenden som behövde en myndighetsgemensam beredning för att nå bästa resultat på kortast tid valde Försvarmakten och FMV att inrätta en kontinuerlig dialog för att lösa praktiska frågor. FMV och Försvarmakten beslutade att mötas på veckobasis under första halvåret 2013. I början av året var fokus på att lösa praktiska frågor kopplade till verksamhetsövergången.

Efter hand övergick frågorna att mer handla om att tolka gränssytor och ansvarsfördelning mellan myndigheterna utifrån Försvarsstrukturutredningens förslag. Eftersom båda myndigheterna upplevde dialogen som mycket givande fattade myndigheterna beslut om att dialogen skulle fortsätta.

Sammanfattning

Verksamhetsåret 2013 har inneburit förändringar, med ökad effektivitet i fokus i syfte att uppnå kostnadsreduceringar. FMV och Försvarmakten står inför ytterligare förändringar. Det som kallas genomförande av ledning och beställning steg 2 berör FSV på så sätt att delar av Försvarmaktens främre underhållsstöd (FUS) övergår till FSV vid årsskiftet 2014. Dessutom har ett antal utredningar påbörjats under 2013 med ytterligare förslag till förändringar för FSV under 2014, bl.a. avveckling av en flygverkstad.

Problem med reservdelsförsörjningen

Reservmaterieförsörjningen har varit ett problemområde inom Försvarmakten under en tid och problemet följde med till FMV. Detta har inneburit att mycket av underhållet som verkstäderna arbetar med har tagit längre tid än normalt. Orsaken till problemen beror på flera olika samverkande faktorer, där bl.a. systemstödet har varit problematiskt. Under 2013 togs ett grundligt krafttag genom att tillsätta en arbetsgrupp med deltagare från både Försvarmakten och FMV. Flera olika åtgärder har vidtagits, exempelvis ett antal systemförändringar samt utökad utbildning av personalen och tydligare användarinstruktioner.

Besparingar i fokus

Under året som gått har FSV genomgått en mängd förändringar för effektivisering av verksamheten i syfte att minska kostnader. Parallellt med fokus på produktionen har FSV genomfört en del av de förändringar som regeringen beslutat om vad gäller besparingar. Effektiviseringar har i huvudsak skett inom tre områden 2013.

Inkontraktering av Saab-personal

Försvarmaktens drift och lagerhantering av reservmateriel har sedan ett antal år varit utkontrakterat till Saab. Kontraktet mellan Försvarmakten och Saab gällde till den 30 september 2013. Efter förhandlingar kom den nya kontraktsparten FSV överens om att tidigarelägga övergången för att underlätta ytterligare samordning och effektivisering av verksamheter inom FSV. Cirka 100 medarbetare fördes över från Saab till FSV. De verksamheter som berördes var centrallagerfunktionen i Arboga och 16 garnisonslager runt om i landet. Deras arbetsuppgifter är främst att försörja verkstäder och förband med reservmateriel från de olika lagren.

Besparingar inom Serviceenheten

Under året har serviceenheten bedrivit ett flertal effektiviserings- och besparingsåtgärder. De två mest omfattande åtgärderna har dels varit besparingsarbete inom Reseavdelningen, vilket har inneburit att kontoret i Stockholm har avvecklats och produktionen har konsoliderats till Karlskrona och Boden. Vidare har en konsolidering genomförts inom grafisk produktion där verksamheten i Enköping har avvecklats och koncentrerats till Stockholm.

Besparingar i övriga verksamheter

Besparingar i övriga verksamheter har främst bestått av effektiviseringar i produktionen samt en anpassning av ledningsresurser som lett till en minskning av omkostnadspersonal.

Totalt beräknas de rationaliseringar som genomförts inom förråd, service och verkstäder under 2013 uppgå till drygt 100 mnkr. Myndigheternas arbete med genomförande av besparingar redovisas även, inklusive besparingsprognoser, fortlöpande i myndigheternas gemensamma kvartalsrapporter.

3.4 Inriktning för materielanskaffningen till Försvarmakten

Statsmakternas uttryckta vilja till en förändrad och mer kostnadseffektiv materielförsörjning utifrån insatsförsvarets uppgifter och behov ligger till grund för all materielförsörjning. Regeringen har gett uttryck för tre principer (nedan) som grund för FMV:s arbete med materielförsörjning.

- a) Vidmakthållande och uppgradering av befintlig materiel ska, om det är ekonomiskt försvarbart och operativa krav kan uppnås, väljas före nyanskaffning
- b) Nyanskaffning ska, när sådan är nödvändig, i första hand ske av på marknaden befintlig, färdigutvecklad och beprövad materiel
- c) Utveckling ska genomföras först när behoven inte kan tillgodoses enligt ovan.

FMV och Försvarmakten har gemensamt utarbetat ”Strategi för Försvarmaktens materielförsörjning” vilken fastställdes inom FMV i februari 2007. Strategin togs fram innan

regeringen fastslog sina principer men är avstämmd mot regeringens inriktning och har sedan den fastställdes legat till grund för all materielanskaffning.

Kärnan i myndigheternas materielförsörjningsstrategi är att ”materielförsörjningen ska styras av tydliggjorda och medvetna val mellan kostnad, effekt och handlingsfrihet”. Det handlar om att i varje enskild anskaffning, utifrån bedömningar av dessa tre parametrar, alltid överväga och därefter välja den lösning som ur ett helhetsperspektiv bäst tillgodoser de två övergripande målen:

- Insatsförsvarets uppgifter och behov ska vara styrande för Försvarmaktens materielförsörjning
- Materielförsörjningen ska vara kostnadseffektiv ur ett livscykelperspektiv och tillgodose kravet på ökad leveranssäkerhet

Strategin är tydlig på att möjligheterna att nyttja Försvarmaktens befintliga materiel och att marknadens utbud av varor och tjänster alltid ska utvärderas mot övriga alternativ. Köp av på marknaden existerande produkter, så kallad ”hyllvara”, utgör således ett av flera möjliga handlingsalternativ vilket även bekräftas av regeringens tre principer som redovisas ovan.

Tillämpningen av materielförsörjningsstrategin är föremål för ett kontinuerligt utvecklingsarbete baserat på vunna erfarenheter och på hur Försvarmaktens behov och marknaden förändras. FMV har tillsammans med Försvarmakten haft ett stort fokus på att, utifrån materielförsörjningsstrategin och myndigheternas befintliga uppgifter och mandat, förbättra och effektivisera materielförsörjningen. Under 2013 har myndigheterna tagit nästa steg i och med den verksamhetsöverföring som har genomförts. Från att ha varit FMV:s huvuduppgift utgör nu materielanskaffningen en delmängd då myndighetens fokus numera också ligger på att tillgodose Försvarmaktens behov av försvarslogistik ur ett livscykelperspektiv.

3.4.1 Tillämpning materielförsörjningsstrategin

För att hantera myndigheternas förändrade uppgifts- och ansvarsfördelning inom materiel- och logistikförsörjningen avses ett arbete påbörjas med att se över befintliga strategier. Materielförsörjningsstrategin gäller dock alltså och FMV redovisar i analogi med föregående år utfallet för de olika segmenten som definieras av regeringens tre principer ovan.

Då syftet med återrapporteringen är att följa tillämpningen av materielförsörjningsstrategin har FMV fokuserat på de upphandlingar där FMV har handlingsfrihet att överväga utveckling som alternativ mot nyanskaffning av på marknaden befintlig materiel. Detta exkluderar huvuddelen av den anskaffning som skett för att vidmakthålla och uppdatera i Försvarmakten befintliga system då dessa ofta har bindningar till ursprungliga leverantörer.

Återrapporteringen baseras på FMV:s samlade orderstock vid utgången av respektive år. Orderstocken har tidigare gett en stabil bas som grund för denna trendanalys till skillnad från det årsvisa beställningsutfallet där enstaka beställningar ger stora svängningar i utfallet mellan åren. I och med årets beloppsmässigt stora beställning på vidareutveckling av JAS 39 Gripen

minskar jämförbarheten med föregående år varför utfallet redovisas grafiskt både med och utan JAS 39 Gripen E.

FMV har manuellt analyserat orderstocken och identifierat de beställningar som avser utveckling eller nyanskaffning av på marknaden befintlig materiel. Dessa redovisas därefter som andel av den totala orderstocken. FMV har exkluderat de beställningar som avser annan kund och redovisningen innefattar således endast materielförsörjning till Försvarmakten.

Orderstockens kraftiga ökning medför att såväl nyanskaffning som utveckling utgör en mindre del av den samlade orderstocken vilket påverkar det procentuella utfallet. För att bibehålla jämförbarheten med föregående år har andelarnas storlek beräknats relativt en orderstock där JAS 39 Gripen E exkluderas.

3.4.2 Vidmakthållande och uppgradering

Vidmakthållande och uppgradering innefattar alla de åtgärder som krävs för att säkerställa tillgänglighet och vidareutveckling av i Försvarmakten befintlig materiel. Detta innefattar såväl tjänster som anskaffning av materiel där det ofta finns tydliga bindningar till ursprungliga leverantörer.

Under 2013 har andelen Vidmakthållande och uppgradering ökat kraftigt i och med beställningar på uppgradering/vidareutveckling av det befintliga JAS 39 Gripen-systemet. Andelen Vidmakthållande och uppgradering har ökat till 68,8 (39,4)²⁴ procent av orderstocken. Om beställningen på JAS 39 Gripen E exkluderas från orderstocken ökar andel Vidmakthållande och uppgradering endast några få procent till 43,9 (39,4) procent.

²⁴ Siffor inom parentes avser utfall föregående år

3.4.3 Andel nyanskaffad materiel

Med nyanskaffad materiel avser FMV anskaffning av på marknaden befintlig och färdigutvecklad materiel. I nyanskaffad materiel ingår även modifierad materiel då en stor del av den nyanskaffade materielen behöver modifieras eller anpassas för att kunna fungera tillsammans med i Försvarsmakten befintliga materielsystem.

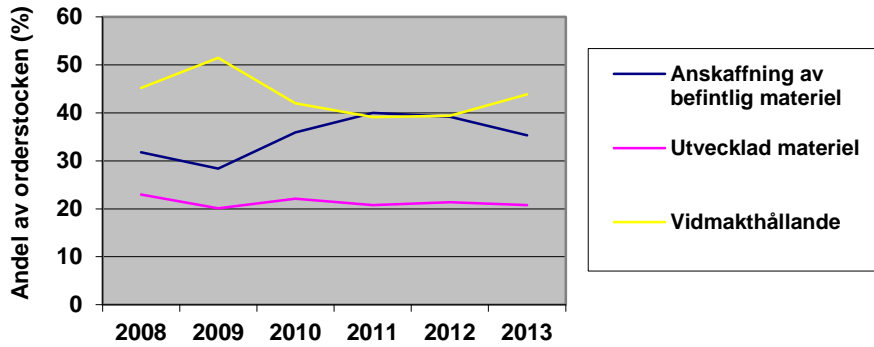
Under 2013 har FMV fortsatt att leverera mer av på marknaden befintlig materiel än utvecklad materiel vilket resulterat i att andelen nyanskaffning av befintlig materiel i orderstocken (exklusive JAS 39 Gripen E) minskat till 35,3 (39,2) procent.

3.4.4 Andel utvecklad materiel

Med utvecklad materiel avses den utveckling som syftar till att ta fram nya materielsystem till skillnad från vidareutveckling som avser åtgärder som krävs för att livstidsförlänga i Försvarsmakten befintlig materiel. Andelen nyutveckling har de senaste åren legat på dryga 20 procent av den samlade orderstocken. Här återfinns även projekt som startade långt innan materielförsörjningsstrategin fastställdes men som ännu inte är slutlevererade t.ex. korvett Visby. Större utvecklingsprojekt som är slutlevererade redovisas inte då dessa övergått till att vidmakthållas.

FMV har under 2013 inte levererat eller erhållit några större nyutvecklingsuppdrag vilket resulterat i att andelen utvecklad materiel i orderstocken (exklusive JAS 39 Gripen E) minskat något till 20,8 (21,4) procent. Av de nya beställningar som återfinns i orderstocken (exklusive JAS 39 Gripen E) relativt föregående år avser endast 5,5 (5,2) procent anskaffning av utvecklad materiel.

Diagram. Den totala orderstockens andelsutveckling (exklusive JAS 39 Gripen E)

Som jämförelse redovisas även de relativa andelarna inklusive JAS 39 Gripen E samt i absoluta tal som antal miljarder av den totala orderstocken (avser Försvarmaktens andel) där det tydligt framgår hur vidmakthållandet har påverkats av beställningen av JAS 39 Gripen E samtidigt som övriga segment fortsatt att minska.

Diagram. Den totala orderstockens andelsutveckling (inklusive JAS 39 Gripen E)

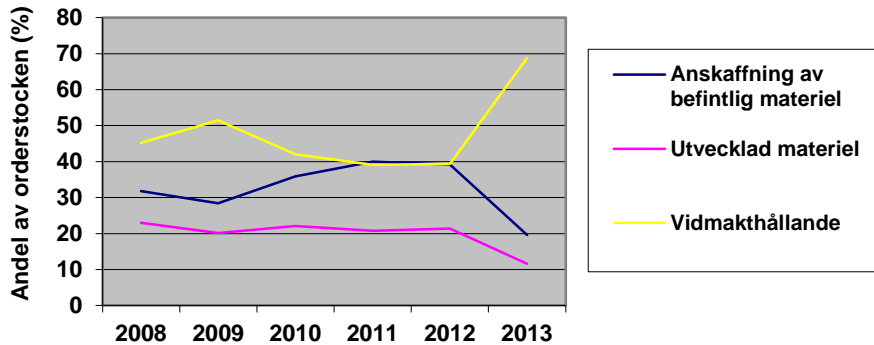
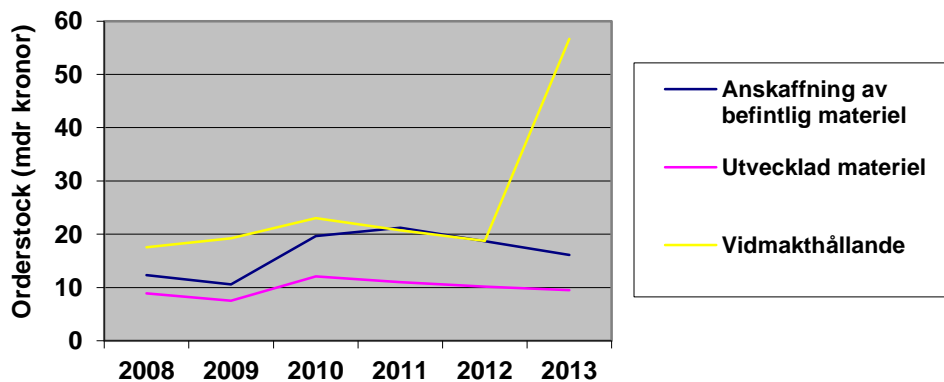

Diagram. Den totala orderstockens fördelning

3.5 Handlingsfrihet

Sedan tidigare har FMV arbetat med stegvis upphandling, optioner och andra förfaranden i syfte att öka regeringens handlingsfrihet i materieförsörjningen. FMV arbetar samtidigt med andra perspektiv som till del motverkar en ökad handlingsfrihet. En av dessa är strävan att lägga större åtaganden på privata aktörer där långsiktighet är en förutsättning för ökad rationalitet.

FMV har valt att redovisa handlingsfrihet som kvoten mellan FMV:s orderstock och den årliga omsättningen (faktureringen) gentemot Forsvarsmakten. Detta ger ett måttal som redovisar hur många år det tar för FMV att omsätta och leverera/fakturera den ineliggande orderstocken vilket kan ses som ett värde på den genomsnittliga kapitalbindningen (anslagsbindningen) och därmed ett av flera mått på handlingsfrihet. Nedan redovisas denna kvot för åren 2003–2013.

Orderingången under 2013 domineras av de tre stora beställningarna avseende flygssystem JAS 39 Gripen E (utveckling, anskaffning, stödsystem), Insatsförmåga luftvärn samt Bandvagn 410. Dessa beställningar är den huvudsakliga orsaken till att orderstockens värde har ökat kraftfullt, från föregående års nivå 46 860 mnkr till årets 82 485 mnkr.

Stora materielprojekt som JAS 39 Gripen E, ny ubåt, långräckviddig jaktrobot, helikoptrar, splitterskyddade fordon med flera, ökar de långsiktiga bindningarna vilket minskar handlingsfriheten. Anskaffning av större materielssystem genom upphandling av på marknaden befintliga system kommer successivt att bidra till ökad handlingsfrihet då dessa projekt normalt har kortare ledtid än motsvarande utvecklingsprojekt och därigenom bidrar till kortare kapitalbindningstid. I sammanhanget måste noteras att större leveransvolym under kortare och mer koncentrerade tidsperioder leder till högre behov av årliga betalningsmedel (anslag). Således måste måttet bindningar relateras till leveransernas utsträckning i tiden för att fullständiga analysen.

Den stora orderingången under perioden har bidragit till att öka kvoten för genomsnittlig bindningstid till 5,3 år vilket är, förutsatt en för Forsvarsmakten prolongerad ekonomi, indikation på en kommande period med längre bindning d.v.s. minskad handlingsfrihet.

Tabell. Genomsnittlig tid för kapitalbindning

	Orderstock, mnr	Kapitalbindning, år
2003	68 000	4,0
2004	60 400	3,5
2005	50 910	3,0
2006	49 526	2,9
2007	43 155	2,5
2008	38 069	2,2
2009	37 376	2,2
2010	53 545	3,2
2011	52 769	3,2
2012	46 860	3,0
2013	82 485	5,3

4 Prestationer

Nedan visas ett urval av de 889 prestationer som FMV har levererat till Försvarmakten och andra kunder under år 2013.

4.1 Anskaffning

4.1.1 Anskaffning av vapenstation Protector

FMV har anskaffat och utvecklat Protector

Protector är en gyrostabiliserad lätt vapen- och sensorplattform för fjärrstyrd riktning och avfyring av fyra olika vapen som kan placeras på olika typer av fordon och mindre fartyg etc. Att Protector är gyrostabiliserad betyder att den kan skjuta och träffa sitt mål medan plattformen rör sig.

Protector kan riktas i sida och höjd samt avfyras inifrån den bärande plattformen med hjälp av en centralenhet med bildskärm samt ett riktdon. Riktmedlen består av separata sikteskameror för dagsljus och mörker samt ett kombinerat laseravståndsinstrument för avståndsmätning och utpekning av mål. Riktmedlen kan användas för observation och utpekning eller för inriktning av vapenstationen, både mot stillastående och rörliga mål, och oberoende av om det bärande fordonet är stillastående eller under gång.

Försvarmaktens behov av Protector är bl.a. att från en skyddad manöverplats, observera bekämpa och eldleda under dagsljus så väl som i mörker samt få ett närskydd mot hot från främst mark och luft.

Anskaffningen sker tillsammans med Norge och har minskat den initiala utvecklings- och anskaffningskostnaden med cirka 20 procent. Anskaffningen är en systemanskaffning och samarbetet gäller även vidmakthållande- och utbildningsmateriel samt studier för framtida gemensam utveckling.

Sveriges beställning omfattar i nuläget 202 stycken vapenstationer tillsammans med systemmateriel, dokumentation och utbildning.

FMV överlämnade de första vapenstationerna till Försvarsmakten i december 2012. Slutleverans av hela systemet sker 2014.

4.1.2 System för att öva strid i bebyggelse

FMV har på uppdrag av Försvarsmakten utrustat en anläggning för träning av strid i bebyggelse. All träning registreras vilket möjliggör utvärdering med möjlighet till lärdomar efter genomförd övning.

För att kunna träna strid i bebyggelse har Fortifikationsverket på Försvarsmaktens uppdrag byggt en by med ett 40-tal olika hus i Kvarn i Östergötland. FMV har försett denna by med utrustning som gör det möjligt att övervaka och registrera hela stridsförloppet och det soldaterna företar sig, när och hur de rör sig, deras talsamband, när och var de skjuter, etc. Händelserna registreras i en databas. Härutöver spelar systemet in en video från drygt hundra kameror i både dagsljus och mörker. Direkt efter genomförd övning kan trupp och befäl få en effektiv och opartisk utvärdering av sin insats i en s.k. After Action Review (AAR).

Systemet upphandlades i konkurrens, vilket minskade kostnaderna. FMV begärde och fick i samband med beställningen av utrustningen också optioner på stöd för underhåll och drift. Dessa har utlöst och garanterar hög tillgänglighet på systemet och tillgång till erfarna operatörer till en låg kostnad.

Ytterligare aspekter som bidrar till kostnadseffektivitet är att utrustningen som används är en kombination av materiel som redan används i Försvarsmakten med ett visst tillskott av nyheter, vilka i sin tur till stor del är standardprodukter. Behovet av utbildning av utrustningen minskar och systemet blir både mer använt och effektivare använt. En annan stor fördel med detta system är att ett fåtal personer kan träna många.

Anläggning används inte enbart av Försvarsmakten utan även av andra organisationer och Polisen.

4.1.3 Avtalstecknande JAS 39 Gripen E

FMV tecknade i februari 2013 avtal med Saab AB gällande utveckling och ombyggnad av 60 stycken JAS 39 Gripen E.

Avtalet omfattar även nyproduktion av JAS 39 Gripen E till Schweiz, förbehållet att Schweiz beslutar att anskaffa JAS 39 Gripen E. Flygplanen ska börja levereras 2018 och beräknas vara slutlevererade 2026.

Avtalet innehåller ett antal delbeställningar som inledningsvis gäller utvecklings- och produktionsförberedelser. Under senare delen av 2013 och 2014 planeras delbeställningar avseende bl.a. ombyggnad och stödsystem.

Med den nya JAS 39 Gripen E kommer Försvarmakten att få ett stridsflygsystem med nya och utvecklade förmågor som möter de framtida operativa kraven. Den nya JAS 39 E kommer bl.a. att ha en starkare motor, mer internt bränsle som ger ökad räckvidd och uthållighet samt fler vapenbalkar och en högre lastförmåga.

4.1.4 Mobila hundgårdar

FMV har anskaffat och levererat fyra stycken mobila hundgårdar till Försvarmakten, vilka ökar förbandens operativa och taktiska förmåga vid nyttjande av hund vid insatser, både inom landet och utomlands.

De mobila hundgårdarna medger att Försvarmakten under övning och insats uppfyller de lagar och förordningar som reglerar hållande av hund.

Hundgårdarna utgörs av en container som anpassats för detta specifika ändamål. Hundgårdarna bygger på en prototyp som FMV tidigare har tagit fram. Prototypen finns t.ex. vid den svenska campen i Afghanistan sedan några år tillbaka. Utifrån de erfarenheter som framkommit har vissa förbättringar gjorts, vilka alla har arbetats in i dessa hundgårdar.

All utrustning som behövs för hundarna finns i containern, bl.a. ett speciellt bord för medicinska undersökningar. I varje container finns utrymme för fyra hundar. Hundarna har egen koja, skyddad uteplats och separat rastgård. Containern har även rinnande vatten och klimatanläggning, allt för att kunna fungera både i kallt som i varmt klimat.

4.1.5 Ledningssystemsmodifiering av de svenska ubåtarna

Ledningssystemsmodifieringen är ett stort flerårigt projekt som med alla sina osäkerheter har ställt stora krav på FMV och FMV:s leveransförmåga.

I oktober 2013 levererade FMV den fjärde och sista ubåten försedd med ett nytt ledningssystem till Försvarmakten.

Projektet startade 2005 då FMV beställde ett nytt ledningssystem till de svenska ubåtarna av Saab Systems AB och ThyssenKrupp Marine Systems AB. I anslutning till beställningen genomfördes också en samordning med andra uppdrag vilket innebar att projektets uppgift var att anskaffa, installera och avprova:

- nytt ledningssystem
- ny aktiv sonar
- ny navigationsplats tillsammans med nytt gyro och ny log
- ny och modifierad sambandsmateriel integrerad i ny radiohytt

De nya systemen har också integrerats i ubåtens ledningssystem tillsammans med andra modifierade system som radar, radarvarnare och analysystem.

4.1.6 Leverans av helikopter 14

I slutet av mars slutfördes leveranskontrollen av den första individen av helikopter 14 avsedd för internationella insatser.

Denna helikopter kommer att vara kvar i Frankrike för att utgöra en utbildningsplattform för Försvarmakten under cirka två år.

Leveranskontrollen av den andra individen påbörjades under november och genomfördes tillsammans med Försvarmakten. Den överlämnades under december direkt till Försvarmakten för operativ validering vilket sker samtidigt med FMV materielsystemprov under 2014.

Utvecklingen av nästa utgåva av helikopter 14 sker i nära samverkan med leverantören. Omfattande granskande av kravuppfyllnad utförs av FMV, även här tillsammans med personal från Försvarmakten.

4.1.7 Anskaffning av beklädnadsmateriel

FMV har upphandlat ett nytt avtal för tvätt, reparationer och underhåll av beklädnadsmateriel. Under 2011-2012 pågick ett målinriktat gemensamt förbättringsarbete mellan FMV och Försvarmaktens materielkontor i Boden för tvätt, reparationer och underhåll för beklädnadsmateriel. Pågående avtal åtstramades i form av striktare användningsregler och uppföljningar. FMV deltog också i ett UEFA-projekt (Utveckling och effektivisering av Försvarmaktens anskaffning) vid Försvarmaktens logistikorganisation (FMLOG) som syftade till att göra besparingar inom tvätt- och underhåll för Försvarmakten.

FMV bestämde därefter att göra ett helt nytt upplägg för ett avtal för vatten-, kem- och grovtvätt med fast pris per år, baserat på förväntad mängd tvättgodis per år. Dessutom samordnades två avtal till ett. En fast prismodell valdes för att motverka felaktig användning av avtalet men också för att sänka kostnaderna för tvätt- och underhåll väsentligt. I det fasta priset ingår även transportkostnader och reparationsmaterial.

Avtalet berättigar FMV att få insyn i leverantörens kostnader för tvätt, reparationer och underhåll av Försvarmaktens artiklar. Vid behov har FMV:s revisorer också rätt att göra en revision hos leverantören.

Kostnadsuppföljningsmöten sker minst en gång per kvartal med huvudleverantören, vilket ger en bra insyn i verksamheten samt möjlighet att göra vissa justeringar i sortimentet som skickas för tvätt.

Sedan 2011 har kostnaden för vatten-, kem- och grovtvätt sjunkit från cirka 48 mnkr per år till, i snitt 25,3 mnkr per år över en 3-årsperiod.

4.1.8 Leverans av fordon till hemvärnet

Hemvärnet erhöll nytt materiel för första gången i dess drygt 70-åriga historia

För drygt tre år sedan erhöll dåvarande FMLOG, idag upphandlingsenheten Förråd, service och verkstäder (FSV), uppdrag att påbörja försök med ersättare för Hemvärnets terrängbil 20. Fyra olika varianter på lätt lastbil/ minibuss utvärderades. Kraven var bl.a. att all materiel i hemvärnets insatspluton skulle kunna lastas samt att fordonet skulle kunna framföras på B-körkort. Prov och försök pågick under cirka två år.

FSV gjorde därefter en ramavtalsupphandling i konkurrens. Denna vanns av Mercedes Benz Sverige. FMV fick 2012 uppdraget att serieanskaffa Personbil 8 för 40 stycken Hemvärnsinsatsplutoner vilket innebar 160 stycken gruppfordon och 40 stycken plutonchefsfordon. Den 6 september 2013 överlämnades de första fyra fordonen till rikshemvärnschefen.

4.1.9 Förbränningsugnar

Anskaffning via Nato:s inköpsorganisation löste Försvarmaktens behov av att förbränna avfall i Afghanistan.

FMV tilldelades i november 2012 uppdraget att anskaffa förbränningsugnar för avfall inför den svenska styrkans avveckling i Afghanistan.

Det som inte kan förbrännas eller tas om hand lokalt på annat sätt måste transporteras till Sverige med stora kostnader och miljöpåverkan som följd. Att snabbt få en hälso- och miljömässigt godtagbar lösning på plats var därför av stor betydelse för Försvarmakten.

En marknadsundersökning visade att marknaden för stora mobila förbränningsugnar var mycket begränsad men att Nato sedan tidigare upphandlat ett ramavtal gällande förbränningsugnar som motsvarade de flesta krav som Försvarmakten ställt.

Lösningen för att med kort varsel leverera förbränningsugnarna resulterade i en upphandling via Nato:s inköpsorganisation, NATO Support Agency (NSPA) som FMV tidigare tecknat ett samförståndsavtal med.

Förbränningsugnen är inbyggd i en container och klarar av att förbränna cirka 135 kg fast avfall per timme. Förbränningstemperaturen i ugnen är mellan 950 C° och 1150 C° vilket gör det möjligt att även förbränna medicinskt avfall som annars kan ge upphov till smittorisker.

I maj 2013 levererades förbränningsugnarna till Försvarmakten.

4.2 Driftsstöd

4.2.1 Förråd, service och verkstäder (FSV)

Logistikstöd till Försvarmakten dygnet runt och året runt

FSV:s verksamhet redovisas i huvudsak under verksamhetsgren driftsstöd för de fall FSV:s verksamhet utgörs av direkta uppdrag och/eller beställningar från Försvarmakten. I somliga fall verkar FSV som "underleverantör" till den övriga myndigheten vilket sker i samband då leverans sker inom verksamhetsgrenen anskaffning. I dessa fall redovisas FSV:s insats under nämnd verksamhetsgren.

Mot bakgrund av att 2013 utgör det första verksamhetsåret med FSV som del av FMV har myndigheten valt att beskriva FSV:s verksamhet i generella termer samt härtill valt att lyfta fram två prestationer inom området driftsstöd.

Beskrivning av verksamhetsområdet Förråd, service och verkstäder

Dygnet runt och året runt ger FSV logistiskt stöd till Försvarmakten i form av transporter, materieförsörjning, underhåll och service. FSV stöttar överallt där Försvarmakten bedriver verksamhet, såväl nationellt som internationellt. FSV verksamhet finns på 32 orter och har ett 80-tal olika verksamhetsställen över hela landet.

I FSV:s uppgifter ingår härutöver att besiktiga, reparera och underhålla Försvarmaktens fordon och system, lagerhålla materiel, sköta transporter, lokalvård och förplägnad. FSV stödjer också med upphandling, resetjänster och ekonomiredovisning.

Ledordet för FSV är "leverans". Rätt sak måste vara på rätt plats vid rätt tidpunkt för att de militära förbanden ska kunna utföra sina uppgifter. Det kräver helhetssyn och en ständig dialog med kunder rörande krav, behov och förbättringar.

Många av tjänsterna som FSV erbjuder utförs av FSV:s egen personal men vissa tjänster beställs av externa leverantörer. I båda fallen är det FSV som styr och samordnar tjänsterna.

Marknad

Marknadsavdelningen håller samman produktionen och har kundkontakt med främst Försvarmakten. Marknadsavdelningen samordnar planering och uppföljning av den avgiftsfinansierade verksamheten (produktionsledning) samt leder FSV:s affärsutvecklingsarbete.

Lager och transport

Denna verksamhet ansvarar för förrådshållning och transport av allt från vapen och ammunition till uniformer, tält och spadar samt följer upp av var materielen befinner sig, i vilket skick de är samt hur mycket av respektive produkt som finns tillgänglig.

Verkstadstjänster inom mark-, flyg och marinområdet

Inom dessa områden sker besiktning, reparation, underhåll och modifiering av Försvarmaktens materiel såsom stridsfordon, vanliga hjulfordon, flygplan och fartyg.

Service

Inom Serviceenhet återfinns tjänster inom områdena:

- Reseadministration
- Ekonomiredovisning
- Lokalvård
- Förplägnad (mat i Försvarmaktens militärrestauranger samt på övningar)
- Grafisk produktion, tryck och repro
- Webbservice
- Logi
- Post

Upphandling och inköp

Ansvarsområdet ansvarar för upphandling och inköp av varor och tjänster för FSV och för Försvarmakten. Enheten säljer tjänsterna inköps- och upphandlingsfunktion samt säkerställer att all anskaffning sker enligt gällande lagstiftning till konkurrenskraftiga villkor.

4.2.2 Prestationer inom FSV

Renovering av växellådor på markverkstaden

Förutom att reparera svenska stridsvagnar har markverkstaden tecknat avtal för att även kunna bistå andra nordiska länder såsom Norge, Danmark och Finland.

Under året har FSV renoverat komponenter till stridsvagn Leopard 2, såväl till Försvarmakten som till de danska och finska försvarmakterna. Tyngdpunkten har varit renovering av motorer och transmissioner (växellådor).

De danska växellådor som verkstaden arbetat med har utsatts för stora påfrestningar i samband med militära insatser. Oftast handlar det om en helrenovering då stridsvagnarna fått gå på hög effekt i värme och sand.

I takt med att uppdragen från andra nordiska länderna har vuxit så har verkstaden anpassat sitt arbetssätt för att möta de nya kraven. Detta har resulterat i ett skifte från ett arbetssätt där tekniker tog en växellåda genom hela renoveringen till en mer effektiv linjeproduktion.

I en så kallad ”provcell” kontrolleras motoreffekt och växellådans funktion. Härtill mäts styr- och bromskrafter så att de har rätt värden. Provcellen för Leopardaggregatet är den enda som finns i Norden och denna unika helhetskontroll är värdefull för Försvarmakten.

Tjeckiska JAS 39 Gripen-flygplan på markverkstaden

FMV:s flygverkstad i Luleå utför underhåll av tjeckiska JAS 39 Gripen flygplan. Till och med mars 2014 ska sammanlagt fem stridsplan få tillsyn här. Tillsynen av ett stridsflygplan tar drygt två månader.

Förutom tillsyn görs också modifieringar. Även utsidan av planet ses över, plåtslagare gör viss skrovmodifiering och förbättrar målning och nötskador. Tekniker går också igenom avancerad teknik i förarstol och ser till att den fungerar som den ska.

När tillsynen är klar testas planen i en speciell testhall. Kraftiga vajrar håller planet på plats och från kontrollrummet får teknikern i cockpit instruktioner av testledaren om vilka värden som ska läsas av och vilka system som ska gås igenom.

4.2.3 Lufttankningskampanj JAS 39 Gripen- KC-767

FMV har genomfört lufttankningsprov i syfte att certifiera JAS 39 Gripen mot det italienska tankerflygplanet KC-767.

I slutet av maj 2013 beslutades om deltagande i Europeiska försvarsbyråns (EDA) samarbete avseende gemensam europisk lufttankningskampanj vid Nato-basen Decimomannu.

Lufttankningskampanjen genomfördes mellan 2 till 13 september.

Syftet med kampanjen var fullständig klarering av lufttankningsförmåga mellan det italienska tankerflygplanet KC-767 och de deltagande ländernas flygplan. Tio länder hade anmält sitt intresse att delta i den gemensamma kampanjen. Intensivt arbete genomfördes för att lösa de diplomatiska och praktiska kravställningar som utförelse av kringmaterial till annat land.

Den andra september flög 19 personer ur provteamet till Decimomannu och dagen efter anlände tre stycken JAS 39 Gripen. Det svenska provteamet utförde, som enda land, all planerad provning och resultatet beräknas uppfylla kraven för att fullständigt kunna klarera JAS 39 Gripen mot KC-767 avseende lufttankning.

Underlag för lufttankningskvalificering av JAS 39 Gripen gentemot KC-767 kommer att gälla för både svenska och utländska användare.

4.2.4 Flygsäkerhetsmateriel

FMV förbättrade helikopterbesättningens personliga skydd inför Sveriges deltagande i EU:s insats i Adenviken

Under 2013 bidrog Sverige med resurser till den EU-ledda insatsen European Union Naval Force (EU NAVFOR) för att skydda FN:s livsmedelsprogram, World Food Programme mot pirater i södra delen av Röda havet, Adenviken och delar av Indiska oceanen. Det svenska bidraget bestod av fartyget HMS Carlskrona med förstärkt sjukvårdsförmåga, bordsstyrka samt helikopter 15.

För att kunna flyga med helikopter 15 krävdes åtgärder för att förbättra skyddsnivån för materiel och personal. En av dessa åtgärder var att förbättra helikopterbesättningens personliga skyddsnivå genom att tillföra kroppskydd av överkroppen.

För att möjliggöra deltagande med helikopter 15 fick FMV i uppgift att under två veckor införa kroppskydd 12 för dolt bärande i flygtjänst. För att kunna godkänna kroppskyddet genomfördes ett intensivt arbete av en hastigt sammansatt arbetsgrupp med representanter från nödvändiga funktioner och enheter inom FMV. Det genomfördes kravanalys och kravspecifiering samt systemsäkerhetsarbete mot flygtjänst i helikopter 15. Arbetet

inkluderade också kvalitetssäkring av luftfartsprodukt samt granskning av skyddet för att säkerställa funktion och flygsäkerhet vid användning i helikopter 15.

4.2.5 Internationalisering av stridsledningscentral

Sedan 1960-talet har säker datastridsledning bidragit till att ge svenskt stridsflyg avgörande operativa fördelar. Tekniken var dock inte interoperabel med andra nationer och därför beslutades att införa Länk 16, vilket medförde krav på omfattande förändringar i stridsledningssystemet.

Flygvapnets system för stridsledning och luftbevakning (C2STRIC) används i Flygvapnets stridsledningscentraler och är, bildligt och bokstavligt, centralt för samfunktion och operativ förmåga inom luftstridskrafterna. Med kopplingar till cirka 30 samverkande system inom samtliga arenor, civil flygtrafikledning och sensorfusion m.m. krävs ständig anpassning till omvärlden. Detta medför även höga krav på informationssäkerhet, samtidigt som C2STRIC är en luftfartsprodukt med flygsäkerhetskrav enligt RML.

Insatsförbandens krav på driftsäkerhet är höga; inget annat system kan lösa C2STRIC uppgifter avseende luftbevakning, stridsledning av JAS 39 Gripen, samordning mellan flyg och luftvärn osv. Förseningar och kvalitetsbrister ger omedelbara konsekvenser för ett system som är ständigt insatt – ett förmågeglapp avseende nationellt luftförsvar får inte uppstå.

Lösningen blev att etappvis anpassa befintliga C2STRIC, för mindre än en tredjedel av kostnaden för nyanskaffning. Metoden att iterativt vidareutveckla en mogen produkt innebar även ökad leveranssäkerhet och riskminimering, inte minst avseende kravet på kontinuerlig drift.

FMV har levererat ett nationellt och internationellt interoperabelt stridsledningssystem, vilket är en förutsättning för operativ effekt med luftstridskrafterna som helhet och för effekt av investeringar avseende JAS 39 Gripen, Länk 16 och *Identification friend or foe* (IFF). Ett nära samarbete mellan FMV, Forsvarsmakten och Saab AB möjliggjorde hög kravuppfyllnad och korta ledtider, bl.a. genom gemensamma tester och hög grad av användarmedverkan.

Regeringen har bemyndigat (Forsvardepartementet nr. 1 2013.09.23) Forsvarsmakten att beställa fortsatt anpassning och vidmakthållande av C2STRIC.

4.2.6 Verifiering och validering av pansarterrängbil 360

FMV deltog redan 2008 inför den första anbudsutvärderingen av pansarterrängbil 360-systemet. Senare övergick FMV:s medverkan i arbete med kravnedbrytning och konstruktionsgranskningar av funktionslösningar för fordonsvarianterna.

FMV har under året bidragit till att kvalitetssäkra leverantörens verifierings- och valideringsarbete (VoV) och materiella leveranser inom pansarterrängbil 360-projektet.

FMV ansvarar även för validering av pansarterrängbil 360-systemet. Under hösten har trupptransportvarianten validerats samt att övriga varianter kommer att valideras fram till sommaren 2014.

4.3 Ledningsstöd

4.3.1 Internationell samövning av CBRN-förmåga

”Toxic Trip” är en årlig återkommande övning där Sverige och andra nationer samövar CBRN-förmåga.

Årets övning genomfördes i Italien. Inom ramen för flygmaterielsystem JAS 39 Gripen C/D i MS-version 20 ska CBRN-förmåga levereras till Försvarmakten. I samband med årets övning kunde FMV i samverkan med Försvarmakten validera förmågan och för första gången prova hela funktionskedjan inklusive flygning och sanering med tänkt seriemateriel.

Under övningen genomfördes flygning med full utrustning och sanering med tänkt seriemateriel. Även sanering av flygförare, iförd personlig utrustning, i flera olika saneringsbanor genomfördes.

Vid årets övning bidrog Saab och FMV med en ny CBRN-modifierad version av JAS 39 Gripen. De två svenska piloter som medverkade flög också med ny utrustning som var anpassad för att ge ett CBRN skydd både i och utanför flygplanet. Att teknik, taktik och organisation kan testas i sin helhet skapar optimala övningsförhållande för alla parter.

4.3.2 Marina underhållsavtal

Försvarmakten har cirka 400 stycken fartyg och båtar som kräver förbyggande och avhjälpande underhåll. Idag ligger cirka 80 procent av det marina underhållet på civila företag och varv. Resterande 20 procent av underhållet genomförs av FSV:s verkstäder. FMV tar fram ramavtal för underhåll av fartyg och båtar samt produktavtal för delsystem ombord. År 2012 genomförde FMV ett kategoristyrtd pilotprojekt på marint underhåll. Projektet genomfördes med deltagare från Försvarmakten, FMV och dåvarande FMLOG, vilket idag till del utgörs av FSV. Projektet har tagit fram en strategi med målsättning för marint underhåll att sänka totalkostnaden, öka intern effektivitet samt erhålla bättre kvalitet. Följande fem förbättringsområden identifierades för att nå målen.

- Förenkla affärsmodellen genom färre varvs- och produktavtal.
- Marknadsanpassa konkurrensutsatt underhållsvolym.
- Öka affärsmässighet i direktupphandlad underhållsvolym.
- Etablera samplanering av underhållet och genomför leverantörsuppföljning.
- Utveckla stödjande åtgärder så som tillgång till analysunderlag, uppföljning och rutiner.

Under 2013 har FMV och Försvarmakten omsatt projektets resultat och aktivt arbetat med förbättringsområdena. Genom arbete med den förenklade affärsmodellen har redan sänkta kostnader kunnat identifieras. Det interna arbetet har också förenklats och effektiviserats. Kvalitén i industrins leveranser har förbättrats genom samplanering av underhåll och

uppföljning av leverantörer. Erfarenheterna från 2013 visar att de fem förbättringsområdena, inom det marina underhållet, fortsatt kommer öka nyttan och kostnadseffektiviteten inom området.

4.3.3 Forskning och teknikutveckling inom ramen för den Europeiska försvarsbyrån (EDA)

Sverige har tillsammans med Frankrike och Storbritannien deltagit i ett EDA-projekt benämnt SIMCLAIRS (Studies for Integrated Multifunction Compact Lightweight Airborne Radars and Systems). Projektets syfte var att analysera sådana teknologier som kan innebära genombrott i nödvändiga förmågor hos multifunktionella radar- och telekrig system för spaning mot markmål i en komplicerad miljö. Avsikten är att dessa sensorlaster ska integreras på små och medelstora obemannade flygplattformer, en s.k. UAV.

En styrande målsättning för alla tekniklösningar har varit låg volym, vikt och kraftförbrukning. Taktiska sensorlaster med olika vikt och kraftbehov har analyserats och det är uppenbart att även för små UAV:er med lastförmåga i klassen sju kilo så kan samma typ av byggblock och arkitektur utnyttjas som för en betydligt större UAV, detta även om prestanda givetvis blir mer begränsade och inte löser den mest ambitiösa målsättningen för SIMCLAIRS. Beräkningarna visar dock att en last av cirka 25 kilo och uppåt medger ett integrerat multifunktionssystem med höga prestanda.

Huvuddelen av projektbudgeten, cirka 21 miljoner euro, riktades med EDA som kontrakterande myndighet, till Thales, SELEX och Saab. En viss del avsattes dock för konkurrensupphandling till små och medelstora företag, forskningsinstitut och universitet inom hela EU inom speciella teknikområden. Arrangemanget har varit mycket framgångsrikt och effektivt bidragit till kunskapsöverföring till de deltagande nationerna. En bärande tanke har varit att finna en europeisk kompetens för komponentteknologi och därmed på sikt kunna göra EU oberoende på detta område.

Det är uppenbart att mycket arbete återstår innan ett system kan bli verklighet i form av en produkt. Tänkbara plattformar kan vara bemannade eller obemannade flygsystem, där sensorsystemet kan integreras i samband med modifiering eller uppgradering. Ytterligare utveckling kan göras för att introducera teknik och byggblock i andra större eller mindre typer av system, både till lands och på fartyg.

4.3.4 Patent, varumärken, mönster och upphovsrätt

Patentenhetsen är en specialistfunktion inom FMV som hanterar olika frågor inom immaterialrätten. Enheten ansvarar för hemlighållande av försvarsuppfinningar samt rättsförvärv av arbetstagares uppfinningar.

Enheten levererar tjänster till samtliga myndigheter under Försvarsdepartementet, främst Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), Försvarsmakten och FMV samt i mindre utsträckning även till andra myndigheter och aktörer. Verksamheten finansieras genom externa uppdrag från kund. De huvudsakliga uppgifter enheten ansvarar för är följande:

- Sekretessbedömning av försvarsuppfinningar enligt försvarsuppfinningslagen och Sveriges bilaterala och multilaterala överenskommelser
- Försvarsanställdas uppfinningar och övriga immaterialrättsprestationer
- Mönster-/designärenden
- Varumärkesärenden
- Upphovsrättsärenden
- Intrångsbedömning avseende andras patent och övriga immaterialrättigheter
- Omvärldsbevakning avseende andras patent och övriga immaterialrättigheter
- Invändning mot andras störande patent och övriga immaterialrättigheter

Under året har regeringen fattat beslut om att en av patentenheten framförhandlad ny bilateral överenskommelse angående sekretess på försvarsuppfinningar ska undertecknas.

Antalet nya uppfinningsanmälningar har minskat de senaste åren, troligen som en direkt följd av besparingar inom forskningsområdet. I övrigt har efterfrågan på stöd varit av väsentligen samma omfattning som de senaste åren.

Inkomna ärenden till patentenheten

Inkomna ärenden (vissa ärendekategorier)	2009	2010	2011	2012	2013
Nya uppfinningsanmälningar	16	13	8	9	7
Nya patentärenden, övriga	67	51	36	31	38
Nya ärenden, övrig immaterialrätt	19	13	16	13	17
Nya ärenden avseende sekretess på försvarsuppfinningar	30	36	34	38	35

4.3.5 Stöd till Försvarsexportmyndigheten (FXM)

Efter bildandet av FXM har FMV fått i uppdrag av FXM att stödja myndigheten med kompetens vid exportfrämjande åtgärder inom försvars- och säkerhetssektorn. Uppgiften för FMV:s personal innefattar bl.a. projektledning, teknisk, ekonomisk, finansiell, juridisk och kommersiell kompetens, licenshantering, miljöfrågor, transport och tullhandlingar, granskning av materielsekretess samt marknadsföring.

FMV har stöttat FXM;

- avseende avveckling av Bandvagn 308 (Bv 308),
- i samband med mässaktiviteter, IDEX 2013,
- i samband med Sveriges och ThyssenKrupp Marine Systems försäljningsaktiviteter av ubåtssystem till Singapore, Projekt LINK.
- vid leveranskontroll av signalskyddsutrustning för export till EU-land. med miljökompetens när det gäller försäljning av överskottsmateriel,
- med att genomföra aktiviteter på uppdrag av FXM avseende export av JAS 39 Gripen.

FMV har även arbetat inom "CISB", Swedish Brazilian Research and Innovation Centre. Detta rör utbildning av Brasilianska armén avseende samverkan, styrning och ledning av FoU (Forskning och teknikutveckling).

5 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor

5.1 Återrapportering enligt regleringsbrev

FMV ska inom ramen för anslag 1:11, anslagspost 1 *Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.*, tillhandahålla resurser inom teknik- och materielförsörjning för samordning och koordinering av internationella samarbeten, analyser av försvarsmaterielmarknaden samt för utredningar och affärsinriktad rådgivning. På så sätt stödjer myndigheten Regeringskansliets arbete inom dessa områden.

Mot bakgrund av omfattningen av uppdrag från Försvarsdepartementet och samarbetet med olika länder och organisationer har de tre senaste årens verksamhet alltmer inriktats mot internationella frågor och utredningar.

Som en konsekvens av en minskad budget för anslaget de senaste tre åren har det förutsättningsskapade arbetet att bidra till att utveckla materielförsörjningen, till exempel genom metodutveckling, minskat (se tabell nedan).

Det ekonomiska utfallet av verksamheter under anslagspost 1 under åren 2011 – 2013 framgår av nedanstående tabell.

Tabell. Ekonomiskt utfall av verksamheter under anslag 1:11, ap. 1

Verksamheter inom strategisk materielförsörjning och internationellt samarbete (tkr)	Utfall 2011	Utfall 2012	Utfall 2013
Anslagsledning ¹	1 573	2 475	4 710
Personal i Bryssel ²	1 403	1 420	1 930
Bilateral samverkan ³	13 762	14 086	18 270
Multilateral samverkan EU/EDA ⁴	12 453	9 423	11 669
Multilateral samverkan Nato/PfP ⁵	2 558	3 204	3 082
Multilateralt övrigt ⁶	3 125	4 169	3 873
Protokoll, avtal, administration ⁷	3 195	4 015	3 995
Strategier ⁸	2 194	1 883	---
Industri & Marknad ⁹	9 072	10 555	4 698
Beredningsstöd ¹⁰	10 064	6 586	3 669
Industrisamverkan/Offset ¹¹	1 601	560	479
Övrigt ¹²	3 384	2 929	2 388
Summa	64 384	61 305	58 763

Not 1: Ledningen av anslagets verksamheter inom det internationella respektive materielförsörjningsinriktade området omstrukturerades 2011 till Anslagsledning och Beredningsstöd. Anslagsledning omfattar tid för ledning av uppgifter under anslagspost 1, och har 2013 utökats med tid för projektledning och ekonomisk uppföljning.

Not 2: Verksamheten omfattar finansiering av omkostnader för en specialattaché-tjänst i Bryssel; under hösten har byte av personal skett med en utvidgning av tjänsten innefattande både uppgifter vid Sveriges EU-representation och Nato-delegation, vilket medfört ökade utgifter.

Not 3: Under 2013 har 37 högnivåmöten genomförts, varav 15 s.k. MoU-möten. Verksamheten har innefattat även förutsättningsskapande insatser, vilket inneburit ökade kostnader under året.

Not 4: EDA-verksamheten bedrivs inom EDA-desken som är FMV:s kontaktpunkt för EDA-relaterade frågor. Verksamheten har varierat mellan åren beroende på uppgifternas omfattning.

Not 5: Nato-verksamheten bedrivs inom Nato-desken som är FMV:s kontaktpunkt för Nato-relaterade frågor. Verksamheten har varierat mellan åren beroende på uppgifternas omfattning.

Not 6: Verksamheten omfattar övrig multilateral verksamhet såsom Sexnationsarbetet (LoI/FA), Organisation conjointe de coopération en matière d'armement (OCCAR) och Group for Aeronautical Research and Technology in Europe (Garteur). Verksamheten har haft ett mer riktat fokus under 2013, bl.a. till följd av Sveriges ordförandeskap i LoI (juli 2012-juni 2013), och stöd till Regeringskansliets förhandlingar att revidera avtal inom försvarsmaterielområdet. Härutöver har viss verksamhet på högnivå inom NORDEFECO genomförts inom "multilateralt övrigt". Se fotnot 25 för vidare information.

Not 7: FMV:s protokollverksamhet omfattar stöd till myndighetens internationella högnivåbesök och arbete med framställan till regeringen inom försvarslogistikområdet.

Not 8: FMV:s arbete med strategier har utgått som verksamhet under anslag 1:11 på Försvarsdepartementets begäran.

Not 9: Verksamheten omfattar företrädesvis industriell analys kring bl.a. marknadsrelaterade villkor och förutsättningar. Arbetet har under 2013 minskat i omfång på Försvarsdepartementets begäran.

Not 10: Beredningsstöd innefattar stöd till arbete med utredningar och remisser från Regeringskansliet (Försvarsdepartementet). Verksamheten har under 2013 även innefattat frågor av mer förutsättningsskapande och övergripande karaktär med relevans för försvarslogistikområdet, såsom hållbarhet och teknisk prognos. Kostnaderna har minskat i omfång till följd av en renodling av verksamheten och färre antal utredningar.

Not 11: Verksamheten omfattar företrädesvis förvaltning av pågående offsetkontrakt men även bevakning av utvecklingen av offset i omvärlden. Inga nya kontrakt har tecknats under året.

Not 12: Den största enskilda posten är exportlicenser. Under 2013 uppgår kostnaden till 2388 mnkr.

5.2 Prestationer inom strategisk materielförsörjning

Under 2013 har FMV besvarat remisser med fokus på utvecklingen av den europeiska försvarsmaterielmarknaden bl.a. vad gäller forskning och utveckling (FoU) och försvarsmaterielexport i förhållande till USA, hur EU:s direktiv om försvars- och säkerhetsupphandling införlivats i tio av EU:s medlemsländer och hur ländernas respektive strategier ser ut kring nationella väsentliga säkerhetsintressen samt FMV:s syn på konsekvenser av en skärpt exportkontroll för svensk försvarslogistik. Likaså har myndigheten bidragit med underlag kring internationella förhållanden till utredningen om investeringsplanering för försvarsmateriel, som under 2014 ska lämna förslag till en ändrad process för hur regeringen styr investeringar i försvarsmateriel.

FMV har under våren bidragit med kunskap till försvarsberedningens arbete att analysera viktigare förändringar i den internationella utvecklingen globalt och för relevanta regioner. En sådan fråga rör tillgång på och fördelning av mineraler och sällsynta jordartsmetaller, vilka alltmer har kommit att ingå i militära högteknologiska system. Denna fråga har fått genomslag på europeisk nivå och togs upp som en åtgärd att arbeta vidare med på det europeiska rådet 19-20 december 2013.

Under 2013 har FMV kontinuerligt följt olika industriella frågor inom försvarslogistikområdet, med fokus på marketens och företagens utveckling. Utifrån givna frågeställningar från Regeringskansliet har ett antal analyser genomförts och presenterats för Regeringskansliet (Försvarsdepartementet), där bl.a. marknadsvillkoren för svenska företag kunnat belysas. Ett viktigt uppdrag under året har varit att till Försvarsdepartementet sammanfatta den europeiska industriella utvecklingen inför Europeiska rådets möte i december och därmed förbereda Sveriges deltagande i högnivåmöten.

I 2013 års populärvetenskapliga rapport om teknisk prognos har under året utvecklingen inom rymdområdet, cybersäkerhet och de obemannade farkosternas teknik belysts. Ett gemensamt drag är att utvecklingen är snabb och behovet att etablera kunskap är stort, för att kunna upprätthålla rätt kunskapsnivå inför strategiska vägvalsbeslut. Tidig förvarning, säkerhet i informationsmiljön och automatiserad precision är viktiga attribut som dessa teknikområden kan bidra till.

FMV:s generaldirektör har som nationell försvarsmaterieldirektör (National Armaments Director, NAD), under året tagit initiativ till och startat *Nordic Procurement Network*, ett nätverk för de nordiska affärsdirektörerna och chefsjuristerna från respektive försvarslogistikorganisation. Det första mötet genomfördes i september i ett workshop-format med titeln *Nordic Procurement Day*, där de nordiska länderna utom Island var representerade. Utifrån de nationella presentationerna diskuterades bl.a. förutsättningarna för en gemensam materielanskaffningsprocess och hur respektive lands beslutsprocess fungerar, kopplat till aktuella upphandlingar och försvarslogistikens nomenklatur. Som utkomst av mötet beslöt de deltagande länderna att genomföra ett nytt möte i januari 2014 med Danmark som värd.

I november genomfördes Försvarsföretagsdagarna för andra gången i arrangemang av FMV, Försvarsmakten och branschorganisationerna Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF) respektive Små och medelstora företag inom försvarsområdet (SME-D). Under rubriken ”Försvar och marknad i förändring – möjligheter och utmaningar” och med ett brett deltagande av försvarsmyndigheternas och försvarsindustrins ledning, diskuterades under två dagar bl.a. följderna för Sverige av de pågående globala förändringarna på den internationella och europeiska försvarsmarknaden. Även Försvarsmaktens förmåge- och materielutveckling belysts, där både forskning och försvarsexport är viktiga faktorer. FMV och Försvarsmakten presenterade även den aktuella utvecklings- och materielplaneringen, kring vilken arenaspecifika dialoger också genomfördes.

Inom ramen för verksamheten kring industrisamverkan/offset har FMV under året bevakat den internationella utvecklingen rörande tillämpningen av krav på offset genom att bl.a. delta vid konferenser och workshops. Ökade krav på kompensationsåtaganden är en trend bland flera länder utanför EU, vilket kan komma att påverka utvecklingen av den europeiska industriella basen och öka behovet av åtgärder inom EU. Under året har FMV bevakat EU-kommissionens strävan att minska tillämpningen av krav på offset vid upphandlingar, kopplat till försvars- och säkerhetsupphandlingsdirektivet, liksom Kommissionens meddelande om försvarsindustrin från 25 juli 2013 ”Towards a more competitive and efficient defence and security sector”. Utvecklingen av arbetssätt och tillämpningen av krav vid upphandlingar enligt direktivet har följts vid informella möten. Sedan 2011 prövar FMV tillämpning av krav på kompensationsåtaganden (offset) i upphandlingar från fall till fall. Under 2013 har endast förvaltning av befintliga tecknade kontrakt skett.

5.3 Prestationer inom internationellt samarbete

Sverige har idag 30 samförståndsavtal (Memorandum of Understanding, MoU) med olika länder, där FMV svarar för att sammanhålla arbetet på uppdrag av Regeringskansliet (Försvarsdepartementet). Några av de internationella samarbetsprojekt med kostnadsdelning som grund som bedrivits under 2013 har omfattat bandvagnar, biojetbränsle och helikoptrar. Ett stöd till Sveriges förhandlingar om ett avtal kring det europeiska rymdprojektet ”Musis” har också skett. Under året har ett flertal bilaterala möten genomförts i såväl formatet NAD som Senior National Representative (SNR); bl.a. med Tyskland, Österrike, Schweiz, Nederländerna, Storbritannien samt USA.

FMV besöker fortlöpande ett urval mässor för inhämta kunskap om marknadens utbud. Urvalet av mässor ses kontinuerligt över för att tillgodose aktuella behov. I syfte att fördjupa kunskapen om europeisk försvarsindustri så besökte en expertgrupp från FMV bl.a. den polska utställningen MSPO för att inhämta information om polska försvarsföretag, deras produkter och tekniknivå.

FMV svarar för att på nationellt plan administrera Sveriges verksamhet inom den Europeiska försvarsbyrån European Defence Agency (EDA) och stöder Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) bl.a. med expertstöd men även policystöd i olika frågor. I arbetet har bl.a. inrymts olika industri- och marknadsrelaterade frågor respektive aktuella materielprojekt. Under en stor del av 2013 har förberedande underlag inför Europeiska rådets möte i december utarbetats. Under året har FMV även genomfört ett bilateralt möte med EDA gällande Industri och marknad samt deltagit i två NAD-möten (mars och november).

I juni överlämnade Sverige sitt ett år långa ordförandeskap i LoI:s exekutivkommitté till Spanien. FMV har svarat för att sammanhålla såväl agenda som de möten som genomförts under ordförandeskapsåret. Viktiga frågor som Sverige har belyst och tagit upp till diskussion har framför allt handlat om EU-kommissionen och dess meddelande om försvarsindustrin. FMV har, efter avstämning med Försvarsdepartementet och därefter på medlemsländernas vägnar, formellt lämnat synpunkter på detta till kommissionen.

Ett annat viktigt resultat under 2013 är att LoI-länderna inom arbetsgruppen för försörjningstrygghet har kommit överens om och arbetat med revideringen av tillämpningsöverenskommelsen avseende försörjningstrygghet. Arbetet planeras vara avslutat första hälften av 2014. Under hösten har fokus legat på Europeiska rådets möte i december där arbetet handlat om LoI:s arbetsformer och hur rådets slutsatser ska följas upp. Inom ramen för LoI genomförde FMV också ett informellt NAD-möte i februari i Stockholm.

Sverige deltar tillsammans med Frankrike, Nederländerna, Tyskland, Spanien och Storbritannien i *Group for Aeronautical Research and Technology in Europe* (Garteur), som för närvarande är det enda civil-militära flygforskningssamarbetet inom Europa. Sverige, genom FMV, överlämnade vid årets början ordförandeskapet till Frankrike. Arbetet med att genomföra ett antal teknikprogram inom områden såsom aerodynamik, struktur och hållfasthet, flygmekanik samt helikoptrar har fortsatt. Under året har även nya strategiska frågor förts upp på agendan, såsom Aviation Security, inriktat mot EU:s ramprogram, och Remotely Piloted Aerial Systems (RPAS), inriktat mot EDA.

Inom ramen för Sveriges partnerskapssamarbete (Partnership for Peace, PFP) med Nato deltar FMV i flera av Nato:s arbetsgrupper. Härigenom får Sverige tillgång till gemensamma standarder och möjlighet att följa beslut om internationellt samarbete i missioner, övningar och insatser. På så sätt säkerställer Sverige sin förmåga till interoperabilitet. FMV deltog också i Nato:s årliga Conference on National Armament Directors (CNAD-möte), som genomfördes i oktober i Bryssel.

Härutöver har FMV varit aktiva inom och bidragit till utvecklingen av det nordiska försvarssamarbetet Nordic Defence Co-operation (NORDEFECO). Ordförandelandet Finland har tillsammans med medlemsländerna genomfört en översyn av strukturen och samarbetet, vilket resulterade i att de nordiska försvarsministrarna i Helsingfors den 4 december fattade beslut att bl.a. NAD:en skulle få en framträdande roll i NORDEFECO. Vidare beslutade ministrarna att försvarslogistikaspekterna, förutom på NAD-nivå, även skulle hanteras av en utpekad arbetsgrupp i NORDEFECO. FMV bedömer att denna struktur på ett bättre sätt kan stödja Försvarsmakten i dess försvarslogistikförsörjning samt att ett mer relevant stöd till Försvarsdepartementet kan lämnas.²⁵

5.4 Exportlicenser

Svensk försvarsmateriel innehåller oftast komponenter och delsystem från utländska leverantörer, bl.a. från USA. Dessa komponenter och delsystem är oftast exportkontrollerade av respektive tillverkningslands exportkontrollmyndigheter. Detta medför att dessa länders myndigheter behöver kontaktas för nödvändiga tillstånd när vi ska vidareexportera materiel och/eller information.

Då svensk försvarsmateriel kan innehålla amerikanska komponenter och delsystem som är exportkontrollerade har FMV sedan flera år tillbaka en tjänsteman vid svenska ambassaden i Washington som hanterar alla typer av nödvändiga tillstånd som svenska staten behöver för försvarsmateriel. Dessa tillstånd behövs t.ex. vid vidareexport, uppgradering av materiel hos leverantör eller när Försvarsmakten ska föra ut materiel för deltagande i övningar. FMV:s tjänsteman vid ambassaden har också en viktig roll genom att skriva under, administrera och följa upp avtalen.

6 Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter

6.1 Mål och uppgift

Sveriges Certifieringsorgan för IT-säkerhet (CSEC) är en självständig enhet som på regeringens uppdrag verkar som nationellt certifieringsorgan för granskning av IT-säkerhet i produkter och system enligt den internationella standarden Common Criteria (ISO/IEC 15408). Syftet är att säkerställa att säkerhetsfunktioner i certifierade IT-produkter verkligen ger det skydd som utlovats.

²⁵ FMV:s arbete inom NORDEFECO är ej anslagsfinansierad och utgör heller inget återrapporteringskrav utifrån myndighetens regleringsbrev för 2013. FMV:s aktiviteter genomförs till övervägande del inom Försvarsmaktens kundbeställning till FMV. Emellertid utgör NORDEFECO ett förutsättningsskapande samarbetsforum som FMV verkar inom, varför viss verksamhet på högnivå genomförs inom ramen för anslaget 1:11 (multilateralt övrigt). Mot bakgrund härav beskrivs NORDEFECO under aktuellt avsnitt.

FMV/CSEC utfärdar regler för hur kommersiella evalueringsföretag under myndighetens tillsyn granskar (evaluerar) IT-säkerhet i IT-produkter. Reglerna omfattar bl.a. metoder för sårbarhetsanalys, penetrationstester, kryptoverifiering, kontroll av produktleverantörens metodik, analys av design- och användardokumentation, funktionstester samt användning av automatiska analysverktyg.

Arbetet sker både nationellt och internationellt. FMV/CSEC:s certifikat erkänns inom Europa via SOGIS-avtalet samt via Common Criteria Recognition Arrangement (CCRA) av 26 länder inom och utom Europa.

6.2 Väsentliga prestationer

Vid årets slut pågick åtta certifieringar. Exempel på certifieringsuppdrag är brandväggar, kortläsare, dataslussar, skrivare och VPN-system. FMV/CSEC har slutfört en certifiering under året.

En utbildning i IT-säkerhetsgranskning enligt standarden Common Criteria har arrangerats under året.

FMV/CSEC har genomfört tillsyn av de två evalueringsföretag med licens att granska IT-säkerhet i produkter inom ramen för FMV/CSEC certifieringsordning: Combitech AB och Atsec information security AB. Combitech:s licens har utökats till att omfatta verksamhet i Kanada. Atsec:s licens har utökats till att omfatta verksamhet i München.

Certifieringsordningen har utvecklats vidare i syfte att bli alltmer tydlig och göra arbetet mer effektivt. Två uppdaterade utgåvor har fastställts.

FMV/CSEC har erhållit behörighet att utge certifikat enligt det europeiska avtalet SOGIS-MRA, vilket är en europeisk överenskommelse om ömsesidigt erkännande av certifikat för IT-säkerhetsprodukter. En granskning av FMV/CSEC genomfördes av representanter från Frankrike, Japan, Storbritannien, Sydkorea och Tyskland i december.

Verksamheten har genomgått årlig tillsyn från Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC).

FMV/CSEC fick förnyat förtroende att verka som ordförande för Common Criteria Recognition Arrangement (CCRA) Management Committee. Kommitténs ansvar är bl.a. att fastställa standarden Common Criteria samt tillse att överenskommelsen tillämpas på ett korrekt sätt.

Inom ramen för CCRA, samt den europeiska motsvarigheten SOGIS-MRA, medverkade FMV/CSEC under året i det fortsatta arbetet med att utveckla och effektivisera Common Criteria. Ett arbete pågår för att främja en ökad harmonisering av kraven på IT-säkerhet för specifika produktkategorier.

I Sverige är FMV/CSEC representerat i Samverkan för Informationssäkerhet (SAMFI), vilket är ett samverkansorgan för de myndigheter²⁶ som har ett av regeringen särskilt ansvar för nationell informationssäkerhet. FMV/CSEC arrangerade tillsammans med SAMFI-myndigheterna en konferens om informationssäkerhet för offentlig förvaltning. FMV/CSEC är representerat i Informationssäkerhetsrådet.

FMV/CSEC har givit stöd till MSB i dess arbete att utarbeta säkerhetskrav för bl.a. säkra USB-minnen, säker datakommunikation, säkra mobiltelefoner och filkryptering. FMV/CSEC utvecklar i samverkan med Försvarmakten och MSB ett system för kryptogranskning baserat på Common Criteria.

FMV/CSEC har härutöver agerat som rådgivare till berörda departement och myndigheter angående hur tillit till IT-säkerhet kan etableras. FMV/CSEC har även fått uppgiften att ge stöd till Regeringskansliet i beredningen av kommissionens förslag om elektronisk identifiering och betrodda tjänster på den inre marknaden. Härtill ingår FMV/CSEC i referensgruppen för Informationssäkerhet och integritet, till stöd för regerings råd för smarta elnät.

www.swedishsmartgrid.se

FMV/CSEC har genom medverkan vid seminarier och utbildningar, samt genom samverkan med andra myndigheter, bidragit till ökad kunskap om hur certifiering kan öka förtroendet för IT-säkerhet i produkter. Information och nyheter om verksamheten har kontinuerligt publicerats på FMV/CSEC hemsida, <http://www.csec.se> samt i nyhetsbrev.

Tabell. Kostnad för uppbyggnad av verksamheten och intäkter från certifieringsverksamheten

(Tkr.)	2011	2012	2013
Kostnader för certifieringsverksamheten	10 054	13 622	11 869
Intäkter från certifieringstjänster	168	364	259

7 Särskilda redovisningar

7.1 Handlingsprogram 2012

Tidigare Handlingsprogram 2012 har avslutats och slutredovisats i årsredovisningen för samma år. Resultatet av arbetet var dels identifierbara kostnadsreduktioner, dels förutsättningskapande åtgärder, ökad kompetens, förändrade arbetssätt och attitydpåverkan som mer indirekt bidrar till ökad effektivitet och minskade kostnader. Till det förra hör besparingar i storleksordningen över 500 mnkr, varav 380 mnkr har bedömts som säkra kostnadsminskningar inom materieförsörjningen.

Åtgärdsområdet affärsmannaskap hade vid programmets avslutning medfört besparingar överstigande besparingsmålet på 150 mnkr.

²⁶ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Försvarmakten, Försvarets radioanstalt (FRA), Post och telestyrelsen (PTS), FMV/CSEC samt Säkerhetspolisen

Det arbete som initierades som syftade till att öka affärsmässigheten har fortgått under 2013 och utgör en del av ordinarie verksamhet. Området är, och kommer att vara, i fokus och har ingått som en del i utvecklingen av en ny styrmodell.

Besparingar hänförliga till frågor rörande renodling, organisation och styrning m.m. kunde i samband med årsredovisningen för 2012 inte kvantifieras. Arbetet har under 2013 drivits vidare genom införandet av en ny organisation från med 2014, utvecklingen av en ny styrmodell samt en klarare ansvars- och uppgiftsfördelning inom myndigheten och i relation till Försvarmakten.

I årsredovisningen för 2012 angavs att budgeten för 2013 skulle innebära att kostnaderna vid årets slut skulle vara med cirka 125 mnkr lägre än kostnaderna för 2008. Kostnadsbasen som reduktionen mäts mot utgörs av FMV:s myndighetskostnader enligt den definition som togs fram av FFU och inkluderar löner, myndighetsomkostnader och omkostnader i uppdragen såsom resekostnader, resurskonsulter och lokalkostnader. Reduktionen mäts mot basår 2008 i prisläge 2008.

Budgeten för 2013 sattes med marginal för att uppnå besparingsmålet på 100 mnkr. Utfallet uppgår till cirka 116 mnkr.

7.2 Externa konsulttjänster

Försvarets materielverk ska, i enlighet med de rationaliseringskrav och krav på återhållsamhet som ställs på myndigheten och som regeringen framhållit i budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1, utgiftsområde 6), särskilt redovisa kostnaden för externa konsulter avseende materielanskaffning och tillhörande systemintegration samt materielutveckling. Redovisningen ska presenteras per företag och år samt visa vilket projekt konsulttjänsten stödjer samt organisatoriskt ansvarig upphandlare. Av redovisningen ska om möjligt framgå en jämförelse med de två föregående åren.

Den sammanställda totala köpta volymen externa konsulttjänster på aggregerad nivå på FMV för 2013 redovisas i tabellen nedan. Den totala volymen köpta externa konsulttjänster på FMV för 2013 per projekt, anskaffningskontor och leverantör redovisas i bilaga 1 "externa konsulttjänster 2013".

Tabell. Total volym av externt köpta konsulttjänster på FMV för 2013²⁷

Leverantörer av konsulttjänster	ÅR 2011	ÅR 2012	ÅR 2013
Externa (privata marknaden)	-1 683 339	-1 796 194	-1 712 222
Egen regi (försvarsmyndigheter)	-570 065	-496 016	-414 598
Summa	-2 253 403	-2 292 211	-2 126 820

²⁷ Den totala volymen köpta externa konsulttjänster på FMV för 2013 redovisas per projekt, anskaffningskontor och leverantör i tabellen externa konsulttjänster 2013 i bilaga 1.

Av tabellen framgår att den totala volymen köpta tjänster för perioden 2013 uppgår till -2 126 820. I detta belopp ingår inhyrd personal, materieförsörjningstjänster, materielutvecklingstjänster och s.k. övriga tjänster.

FMV har även under 2013 arbetat kontinuerligt med detta område. FMV har fortsatt driva pilotprojekt - inom ramen för strategiskt inköp - inom konsultområdet dvs.:

- IT-konsulter
- Tekniskt systemarbete (System Engineering)
- Projektledning
- Bemanningkonsulter
- ILS-konsulter

I några projekt har nya avtal upphandlats, i andra pågår arbete. Under 2012 uppdaterades riktlinjerna rörande hanteringen av konsulter (inhyrd personal och tjänst). Det långsiktiga kompetensförsörjningsarbetet har fortsatt under 2013 och har bl.a. resulterat i beslut om konsultavlösen inom vissa områden. En konsultstrategi för FMV är också under utarbetande.

FMV:s nya organisation har ett särskilt fokus på att samordna upphandlingen av avtal för inhyrd personal och tjänster genom inrättandet av en särskild sektion som kommer att ansvara för dels framtagandet av strategier för specifika konsultsegment och dels för upphandlingen av de ramavtal som följer av dessa strategier.

7.3 Överlåtelse till annan huvudman

FMV har genom åren på olika sätt överlåtit verksamhet till annan huvudman genom att låta en annan aktör ta ett nytt eller större ansvar än tidigare, vilket i sin tur exempelvis inneburit att FMV slutat med att utföra viss verksamhet. Inom ramen för offentlig-privat samverkan har olika projekt bedrivits i syfte att i lämpliga fall förflytta gränsytan mot industrin/marknaden för att uppnå mer kostnadseffektiva lösningar. FMV har även överlåtit utförandet av administrativa uppgifter såsom exempelvis resehantering och IT-drift till annan huvudman och köper numera den verksamheten som tjänst istället. Verksamhet har även tidigare överlåtit till annan offentlig aktör, exempelvis Rymdbolaget och Forsvarexportmyndigheten.

Utöver OPS-verksamheten, vilken redovisas nedan, har under 2013 fattats beslut om att överföra lönehanteringen till Statens servicecenter. Under 2013 har också beslut fattats (se avsnitt 3.3 ovan) om att in-kontraktera den verksamhet som tidigare genomförts av Saab AB då FMV helhetsbedömning har givit vid handen att detta leder till det mest effektiva resursutnyttjandet.

FMV kommer även fortsättningsvis att bedriva ett arbete i syfte att åstadkomma effektiviseringar i försvarslogistikprocessen vari överlåtelse på annan huvudman kan komma att utgöra ett alternativ.

7.4 Uppföljning avseende gällande OPS-avtal 2013

På övergripande nivå förmedlar FMV information och erfarenheter av strategisk och operativ karaktär avseende OPS i Sverige och internationellt. Det kan avse metoder, affärsmodeller m.m. samt analys av framtida möjliga OPS-områden.

Utgångspunkten för offentlig privat samverkan (OPS) är att i lämpliga sammanhang undersöka om gränsytan kan flyttas mot industrin/marknaden vad avser kommande försvarsanskaffningar av materiel och tjänster.

Lämnad redovisning syftar framförallt till att fokusera på och hämta erfarenheter ifrån pågående OPS-avtal. Analysen utgår från aktuella verksamhetsförutsättningar och en bedömning av kostnadseffektivitet för respektive OPS-kontrakt.

För att kunna följa upp kostnadseffektiviteten bör referenskostnad tas fram, d.v.s. vad verksamheten kostar att utföra med egen anställd personal. Jämförelse görs därefter med utfall av verksamhet som är överförd till privat leverantör. Kostnadseffektiviteten blir då skillnaden mellan referenskostnad och utfall.

Nedan redovisas pågående OPS projekt under 2013 där avtal finns med leverantörer i Sverige och eller internationellt. I redovisningen ingår endast de avtal där FMV har varit avtalstecknande part.

7.4.1 OPS-avtal inom Test och Evaluering

Inom FMV är Test och Evaluering (T&E) ansvariga för genomförande av provning av den materiel som FMV anskaffar för Försvarsmaktens räkning. För provningen erfordras utrustning s.k. provsystem. Förutom ansvaret för genomförande av provningen ansvarar även T&E för drift och underhåll av dessa provsystem. I ambition att dels sänka kostnaderna för drift och underhåll av provning men även för att fokusera på kärnverksamhet har ett par områden av provsystem lagts ut på entreprenad genom s.k. OPS. De berörda områdena är driften av provsystem vid provplatsen i Vidsele samt driften av Flygfysiologiskt laboratorium i Linköping. Upplägget för de båda genomförda OPS-områdena är likartade. En samarbetspartner har identifierats som genom stordriftsfördelar bedöms kunna effektivisera verksamheten genom samordning med sedan tidigare befintlig verksamhet. Till detta bedöms även valda samarbetspartners ha en möjlighet att bidra i marknadsföring för att genom ökad extern försäljning (till kunder utanför FMV och Försvarsmakten) ytterligare kunna sänka kostnaderna för kunden Försvarsmakten. Ägandet av de fysiska systemen ligger i båda fallen kvar inom svenska staten.

7.4.2 OPS-avtal Drift och underhåll av provsystem i Vidsele

Vid FMV provplats i Vidsele ansvarar sedan 2007 Swedish Space Corporation (SSC), tidigare Rymdbolaget, för driften av i stort sett samtliga provsystem vid provplatsen. Dåvarande Rymdbolaget övertog 1 april 2007 drygt 30 medarbetare från FMV mot en fast årlig ersättning som understiger kostnaden för motsvarande personal.

För att kompensera för underfinansieringen av personalen har SSC en procentuell andel av nettointäkterna från försäljning mot externa kunder. Detta upplägg på avtalet ger SSC incitament att effektivisera verksamheten samtidigt som man förväntas bidra i marknadsföring och försäljningsaktiviteter mot kunder på den externa marknaden.

Avtalet mellan FMV och SSC löper på sju år med option på förlängning i perioder om tre år. Årlig omsättning - utfall för OPS-avtal Drift och underhåll av provsystem i Vidsele är följande:

Tabell. Utfall OPS-avtal Vidsele 2007-2013 (mnkr)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Referenskostnad	19,5	27,2	28,2	28,9	29,5	30,7	31,4
Utfall	18,3	25,5	26,5	27,1	27,7	28,8	29,4
Kostnadseffektivitet	1,2	1,7	1,7	1,8	1,8	1,9	2,0

Dessa beräkningar är gjorda enbart på kostnadssidan. Utifrån ett kostnadsperspektiv kan konstateras att avtalet har gett ett visst årligt överskott. Se ovanstående referenskostnad och kostnadseffektivitet.

Det finns också andra vinster av avtalet som är svårare att sätta monetärt värde på. FMV har i och med avtalet fått en utveckling av driftorganisationen som sannolikt inte skulle ha uppnåtts om driften varit kvar inom FMV.

Den besparing som görs i samband med OPS drift av provsystem i Vidsele hanteras enligt följande: FMV:s kostnader för drift och underhåll av provsystem i Vidsele minskas genom OPS-

avtalet. Detta i sin tur innebär att de kostnader som ska fördelas mot FM provningsuppdrag i Vidsele i motsvarande grad blir lägre.

7.4.3 OPS-avtal Drift och underhåll av Flygfysiologiskt centrum (FFC) i Linköping

2012 och 2013 visar ett överskott vilket redovisas ovan. Detta beroende på avtalets konstruktion som i och med årligen minskat pris ger FMV ett ökande överskott för varje år som går. Till detta kan läggas den eventuella vinstdelning som med åren förväntas komma från försäljning till externa kunder.

Den besparing som förväntas uppnås i samband med OPS avtal i FFC har hanterats genom en omförhandling av uppdraget – kundbeställningen från Försvarmakten. Kundbeställningen har justerats ner utifrån uppnådd OPS besparing.

Driften av FFC i Linköping hanteras sedan 2011 av QinetiQ Sweden AB som är ett nyskapat och av Brittiska QinetiQ Ltd helägt bolag för detta ändamål. FFC består av en dynamisk flygsimulator, över- och undertryckskammare samt en bassäng. Utrustningen används huvudsakligen för att kvalificera och träna flygande personal vad gäller t.ex. G-påverkan, påverkan vid hög höjd vid eventuellt tryckbortfall samt förmåga att ta sig upp i livbåt i vatten under besvärliga förhållanden.

QinetiQ Sweden AB tog 1 januari 2011 över åtta medarbetare från FMV och ansvarar sedan dess för drift, underhåll och operation av all utrustning ingående i FFC. QinetiQ har även huvudansvaret för marknadsföring och försäljning av överkapacitet på den internationella marknaden. Det ekonomiska upplägget är att QinetiQ från FMV erhåller en fast årlig avgift som succesivt under avtalsperioden årligen minskas. QinetiQ har även uppdraget att försälja överkapacitet i anläggningen. Nettointäkten för denna försäljning delas mellan FMV och QinetiQ. På detta sätt kommer FMV och därmed Försvarmakten under avtalsperioden få sänkt kostnad. Avtalet mellan FMV och QinetiQ löper på 10 år med en option att förlänga med ytterligare fem år.

Tabell. Utfall OPS-avtal FFC Linköping 2011-2013 (mnr)

	2011	2012	2013
Referenskostnad	12,6	13,0	13,3
Utfall	12,6	11,7	12,7
Kostnadseffektivitet	0	1,3	0,6

2012 och 2013 visar ett överskott om 1,3 mnr respektive 0,6 mnr vilket redovisas i tabell Utfall OPS-avtal FFC Linköping 2011-2013. Detta beroende på avtalets konstruktion som i och med årligen minskat pris ger FMV ett ökande överskott för varje år som går. Till detta kan läggas den eventuella vinstdelning som med åren förväntas komma från försäljning till externa kunder.

Den besparing som förväntas uppnås i samband med OPS avtal i FFC har hanterats genom en omförhandling av uppdraget – kundbeställningen från FM. Kundbeställningen har justerats ner utifrån uppnådd OPS besparing.

7.4.4 OPS-avtal bandvagnar i Afghanistan

FMV har efter bemyndigande av regeringen och på uppdrag av Försvarmakten ingått avtal med Nederländerna och hyrt femton bandvagnar av typen BvS10. I avtalet med Nederländerna ingår även nödvändig utbildning av FM personal genom Nederländernas försorg.

Utifrån goda erfarenheter och för att försäkra sig om en god status på vagnarna vid återställande, ställdes krav ifrån Nederländerna vid lånet av vagnarna, att FMV skulle välja samma typ av underhållslösning, vidmakthållandestöd och renoveringsprogram som Nederländerna valt för sin mission i Afghanistan, för dessa vagnar. Underhållet har genomförts av BAE System Hägglunds såväl i Sverige som i Afghanistan.

Konceptet att låta industrin ta ett ansvar för det bakre underhållet har visat sig fungera. Det är dock viktigt att de krav som FM har på stödande industri framgår när uppdraget ges till FMV och här kan den order som styr denna verksamhet tjäna som underlag för framtida uppdrag. Konceptet har varit driftsatt sedan december 2011. Avtalet sträcker sig fram till hösten 2013. Projektet har baserat sig på de erfarenheter som Nederländerna dragit fram till 2010 då man lämnade Afghanistan. Vinsten i uppdraget kommer att ligga hos FM där industrin kan koncentrera sig på underhållet av materielen och FM kan koncentrera sig på sitt uppdrag i Afghanistan dvs. att stötta Afghanistans regering med att åstadkomma säkerhet för landets civilbefolkning. Leasingen utgör en gapfiller intill att BV 410 systemet är överlämnat till FM.

Uppdraget har inte medfört att någon materiel har levererats till Försvarmakten utan man har tillförts en förmåga under en begränsad tid, att i skyddade fordon kunna verka i väglös terräng.

Tabell. Utfall OPS-avtal bandvagnar i Afghanistan 2011-2013 (mnkr)

	2011	2012	2013	Totalt
Referenskostnad	15,5	95,3	20,3	131,1
Utfall	1,8	89,6	37,8	129,2
Kostnadseffektivitet	13,7	5,7	-17,5	1,9

I samband med att aktuell kundbeställning och dess leverantörsbeställningar slutregleras kommer kvantifierad besparing om 1,9 mnkr rapporteras till Försvarmakten. Däremot sker ingen överföring av belopp eftersom kvantifierad besparing om 1,9 mnkr är för lågt belopp för att resultera i en omförhandling enligt nu gällande regler i SAMO Försvarmakten – FMV 2009 utgåva 2012 § A 5.5.

7.4.5 OPS-avtal SK60

SK60-avtalet innebär att Saab AB svarar för drift, vidmakthållande, logistik och underhåll samt för avveckling av flygmaterielsystem SK60. Försvarsmakten är flygoperatör av SK60-systemet och flygplanstypen används främst på baserna Flygskolan, F7, F17 och F21. Kontraktet är baserat på fast månadsavgift och en rörlig flygtimkostnad. Leveransperioden är åtta år (2009 – 2017) med möjlighet till viss förlängning alternativt förkortning. Genom olika optioner säkerställs möjligheter till flexibilitet med avseende på framtida ambitionsändringar.

Tabell. Utfall OPS-avtal SK 60 2009-2013 (mnkr)

	2009	2010	2011	2012	2013
Referenskostnad	57,4	118,9	122,3	125,6	124,6
Utfall	49,8	113,5	114,6	118,3	116,7
Skillnad mellan referenskostnad och utfall	7,6	5,4	7,7	7,3	8,0
Kostnadseffektivitet (vid faktiskt nyttjande)	3,9	2,4	2,8	0,9	0,8

Referenskostnaden är baserad på bl.a. en prognos för flygtidsuttaget. Den faktiska flygtiden har varit lägre än den prognos som referenskostnaden baseras på. Därför är inte hela den lägre kostnaden som skillnaden mellan referenskostnad och utfall utgör, uttryck för kostnadseffektivitet. Vid beräkning av kostnadseffektivitet har det lägre flygtidsuttaget räknats bort för att kunna möjliggöra en ensartad jämförelse av utförd verksamhet mellan åren.

Försvarsmakten disponerar hur avtalet utnyttjas och får direkt del av uppnådd kostnadseffektivitet.

7.4.6 OPS-avtal Helikopter 15

Baserat på Försvarsmaktens planerade uttag av flygtimmar och i samråd med Försvarsmakten planerar Saab det schemalagda underhållet för Flygmaterielsystem 15.

Saab är garanterade betalning för två delar. Den ena delen är för fast personal, som ska vara tillgängliga oavsett antalet flygtimmar och ett avtalat minsta antal flygtimmar per år. Den andra delen är ersättning för utförda flygtimmar utöver avtalad miniminivå.

Referenskostnaden är densamma som utfallet vilket gör att kostnadseffektiviteten, som skillnad mellan referenskostnad och utfall, blir noll (0). Skillnaden i utfallen mellan åren beror på ökat antal flygtimmar under 2013 jämfört med 2012.

Helhetsåtagandet innebär att Saab proaktivt söker lösningar på problem som uppstår i syften att öka tillgängligheten och minska tiden för underhåll. Referenskostnaden är densamma som utfallet vilket gör att kostnadseffektiviteten, som skillnad mellan referenskostnad och utfall, blir 0. Skillnaden i utfallen mellan åren beror på ökat antal flygtimmar under 2013 jämfört med 2012.

Tabell. Utfall OPS-avtal Helikopter 15 2012-2013 (mnkr)

	2012	2013
Referenskostnad	32,2	36,5
Utfall	32,2	36,5
Kostnadseffektivitet	0	0

7.4.7 OPS-avtal Försörjning av specialemballage

Försvarsmakten har uppdragit åt FMV att säkerställa försörjning av specialemballage, alltså emballage som tas fram speciellt för en viss artikel/produkt. FMV har därför tecknat OPS-avtal med Nefab. Avtalsperioden är fyra år. I avtalet ingår att leverantören ska ansvara för emballageteknik, tillverkning, lagerstyrning samt administration av stödsystem och berörda publikationer samt lagerhållning.

De emballage som omfattas av upphandlingen är så kallade specialemballage framtagna för vissa speciella artiklar. Standardemballage (påsar, pappkartonger, etc.) ingår ej.

Tabell. Utfall OPS-avtal Försörjning av specialemballage 2009-2013 (mnkr)

	2009	2010	2011	2012	2013 2 månader	Totalt 2009 - 2013
Referenskostnad	2,5	4,3	3,8	3,8	0,68	15,1
Utfall	2,7	4,5	2,8	1,8	0,25	12,0
Kostnadseffektivitet	-0,2	-0,2	1,0	2,0	0,43	3,1

Besparingarna inom detta avtal har huvudsakligen legat på lägre lagerhållningskostnader och lägre kostnader för tekniskt systemstöd. Timpriset för utförda tjänster ligger något under konkurrenternas, vilket till del bidragit till en kostnadssänkning. Avtalade timpriser är också lägre än motsvarande "egna" kostnader för motsvarande tjänst.

I samband med att aktuell kundbeställning och aktuell leverantörsbeställning slutregleras kommer kvantifierad besparing om 3,1 mnkr överförs till FM i enighet med SAMO FM – FMV 2009 utgåva 2012 § A 5.5.

Utöver de mätbara ekonomiska vinsterna finns fler verksamhetsvinster. NEFAB har erfarenhet av emballagelösningar inom flera olika branscher och därmed tillgång till en djup kompetens inom området. Därmed kan kunderna få tillgång till den produktutveckling som sker inom emballageområdet utan att själv stå för kostnaden för kompetensuppbyggnad.

FMV har fortsatt att engagera egen personal för emballagefrågor. Det har skett i en något högre grad än förväntat men insatserna har i stället fokuserats kring utvecklingsåtgärder som tidigare varit nedprioriterade.

Fr.o.m. 2013 har FMV ingått i ett nytt ramavtal utifrån att denna tjänst också i fortsättningen kommer att upphandlas på marknaden. Aktuellt ramavtal är liksom tidigare avtal upphandlat i

konkurrens. Därigenom kan både prisutveckling på en konkurrerande marknad och produktutveckling inom aktuellt marknadssegment tillgodoses på kostnadseffektivt sätt.

7.5 Säkerhetsskyddsavtal

FMV har under perioden bistått utrikesdepartementet med industrisäkerhetsärenden samt bistått Försvarmakten och försvarsdepartementet med fem arbetsdagar inför slutförhandling av säkerhetsskyddsavtal med Ungern. Antalet säkerhetsskyddsavtal är samma som för 2012 men arbetsinsatsen har ökat från två till fem dagar.

7.6 Små och medelstora företag

FMV har under flera år strävat efter att uppnå helhetslösningar i relationen med leverantörerna vilket har lett till en medveten förskjutning av gränsytan mot leverantörsmarknaden, se mer under avsnittet Konkurrensutsättning respektive Affärsmässighet. En konsekvens av detta är att leverantörerna har fått större åtaganden och ett större ansvar. Detta har uppfattats som affärsmässigt och en kostnadseffektiv fördelning av FMV:s ansvar och vad som extern part (leverantör) kan göra effektivare. En konsekvens av detta är förvisso att konkurrensen på marknaden därmed minskar och att FMV kan bli mer beroende av ett antal större leverantörer.

FMV ansluter sig därför till den gängse uppfattningen i offentlig verksamhet (Kammarkollegiets vägledning *Att underlätta för småföretag* 2011:10) till varför upphandlande myndigheter ska arbeta med frågan. Det handlar om att skapa konkurrens genom att förenkla för leverantörer som traditionellt inte lämnar anbud till offentlig verksamhet. Det kan vara för krångligt att lämna anbud, kvalificeringskrav som utesluter små företag och stora upphandlingar etc. Principen är att genom ökad konkurrens kan den upphandlande myndigheten få bättre priser och mer innovativa lösningar.

FMV kan konstatera att SME-företagens deltagande i FMV upphandlingar beror väldigt mycket på vad som upphandlas och på vilken marknad. Statistiken visar att i vissa branscher, t.ex. konsultbranschen, är andelen SME-företag som fått beställningar stor medan SME-företag saknas helt i första leverantörsledet inom andra områden t.ex. vid beställning av större plattformar, såsom flygsystem, helikoptersystem osv.

Åtgärder

FMV har under året genomfört möten med intresseorganisationerna för SME-företag (SOFF och SME-D). I dessa möten har företagens förutsättningar samt FMV övergripande inriktning inom området diskuterats.

Ett antal olika åtgärder är under genomförande som FMV bedömer kommer ha en påverkan på SME möjligheter att delta i FMV:s upphandlingar framöver.

Som har konstaterats ovan så gör storleken och omfattningen av en del av FMV:s upphandlingar att anbud huvudsakligen lämnas av större företag. För att möjliggöra för SME-företag att delta i FMV:s upphandlingar, t.ex. i underleverantörsledet kommer FMV arbeta för att öka sin förhandsannonsering.

Ett annat utvecklingsarbete som påbörjats under 2013 är att se över FMV kravställning, såväl teknisk som kommersiell, i syfte att öka andelen godkända anbud i FMV upphandlingar.

FMV avsikt är att under 2014 gå vidare i projekt e-upphandling som FMV bedömer kan vara ett sätt att förenkla för SME-företag att delta i FMV:s upphandlingar.

Inom ramen för FMV:s fokus på det strategiska inköpsarbetet kommer FMV att arbeta med strategier för, och utveckling av, arbetssätt och metoder anpassade mot den leverantörsmarknad som i respektive fall levererar de varor och tjänster FMV anskaffar.

För att mäta hur stor andel som FMV köper från SME-företag så nyttjar FMV sedan 2012 en metod där FMV definition av SME utgår från Europeiska kommissionens definition (se utdrag från Konkurrensverkets hemsida) där SME delas upp i följande kategorier:

- Mikroföretag utgörs av företag med färre än 10 anställda och med en årsomsättning eller balansomslutning under 2 miljoner euro per år.
- Små företag definieras som företag med färre än 50 anställda och med en årsomsättning eller balansomslutning som understiger 10 miljoner euro per år.
- Medelstora företag är företag som har färre än 250 anställda och med en årsomsättning eller balansomslutning som inte överstiger 50 miljoner respektive 43 miljoner euro per år.

FMV leverantörsreskontra har matchas mot Bolagsverkets uppgifter om företagens omsättning och årsarbetskrafter. För detta har FMV tagit UC till hjälp för att göra matchningen. Resultatet redovisas nedan under *Statistik*.

Statistik

Statistikuttag för SME ser, med anledning av olika systemlösningar, olika ut för FMV exkl. FSV respektive FMV inklusive FSV varför dessa volymer redovisas separat nedan.²⁸

Andelen av FMV:s (exkl. FSV) leverantörer som utgörs av små- och medelstora företag är cirka 49 procent med följande uppdelning:

²⁸ För ÅR 2013 omfattar redovisningen endast aktiva leverantörer i FMV leverantörsregister vilket påverkar resultatet jämfört med 2012.

Medelföretag	6 %
Mikroföretag	26 %
Småföretag	17 %

Av FMV (exkl. FSV) inköpsvolym 2013 så utgör små- och medelstora företag cirka 8 procent, med följande uppdelning:

Medelföretag	2 %
Mikroföretag	3 %
Småföretag	3 %

Av FSV:s antal beställningar 2013 så utgör små- och medelstora företags andel cirka 41 procent.

Av FSV:s beställt belopp 2013 så utgör små- och medelstora företags andel cirka 10 procent

7.7 Försvarsunderrättelseproduktion

FMV är en av fyra försvarsunderrättelsemyndigheter och har ansvar för den tekniska underrättelsetjänsten. Teknisk underrättelsetjänst syftar till att ge uppdragsgivarna så god uppfattning som möjligt om en motståndares materiel och dess tekniska förmåga för att därigenom skapa förutsättningar för såväl anpassning av taktik och skyddsåtgärder som materielanskaffning.

Verksamheten bedrivs vid enheten Teknisk underrättelsetjänst på uppdrag av regeringen, Regeringskansliet och Försvarsmakten. Rapporteringen är såväl sekretessbelagd som ej sekretessbelagd.

FMV har bedrivit försvarsunderrättelseverksamhet i enlighet med uppdragsgivarnas krav vilket redovisas till regeringen i särskild ordning. Verksamheten finansieras i allt väsentligt av Försvarsmakten.

FMV kontrolleras av Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamhet (SIUN).

7.8 Gemensamt nyttjande och ägande av militära resurser

Regeringens definition av gemensamt nyttjande och ägande av militära resurser, s.k. Pooling & Sharing²⁹ lyder, ”fördjupad internationell samverkan kring gemensamt nyttjande och ägande av resurser”.

Frågan avseende gemensamt ägande och nyttjande är fortfarande till stor del en fråga för Försvarmakten och som hittills endast i begränsad omfattning lyst igenom i uppdragen i tidiga faser eller i befintliga projekt. Som uppdragsstyrd myndighet kan FMV föreslå former för gemensamt ägande och nyttjande av materiel men det är huvudsakligen en fråga för Försvarmakten att bedöma. FMV har tidigare svarat regeringen³⁰ att frågan om Pooling & Sharing tydligare kan integreras i de nationella planeringsprocesserna samt i det internationella samarbetet. Till del kan detta ske genom att materielförsörjningsstrategin tillämpas men det kan ytterligare genomlysas om processerna kan utvecklas gemensamt mellan myndigheterna. I sin roll att vara till stöd för Försvarmakten i den mer långsiktiga materielförsörjningen är det naturligt att myndigheten bistår i sådana överväganden.

Med anledning av regeringens beslut att omdana försvarslogistiken pågår för närvarande en stor förändring vid både Försvarmakten och FMV. När denna förändring är genomförd kan FMV på ett tydligare sätt delta i planeringsprocesserna, bl.a. med avseende på gemensamt ägande och nyttjande.

Under året har FMV arbetat med frågan på olika sätt, dels genom att agera stöd vid bilateralt möte med den Europeiska försvarsbyrån, dels genom att inom JAS 39 Gripen-programmet systematiskt erbjuda befintliga och potentiella kunder att ingå i det redan etablerade Pooling-konceptet för utbytesenheter och apparater.

FMV har deltagit i Nato-grupper inom ramen för Smart Defence, vilket är Nato:s arbete som syftar till utveckling av konceptet gemensamt ägande och nyttjande.

FMV har även i samband med bilaterala möten och internationella fora, såsom det Nordiska försvarssamarbetet (NORDEFECO), sett till möjligheten att till agendan föra diskussionen om gemensamt nyttjande och ägande. Under anslag 1:11 genomfördes i september *Nordic Procurement Day*, en workshop mellan de nordiska länderna, för att bl.a. initiera en diskussion om förutsättningar kring bl.a. gemensamt ägande och nyttjande (se vidare redovisningen av mål 3)

²⁹ Remiss, Fö2012/1158/MFU.

³⁰ Svar på Försvarsdepartementets remiss till FMV om möjligheterna till fördjupad internationell samverkan kring gemensamt nyttjande och ägande av resurser (s.k. Pooling och Sharing) Diarienummer: 12FMV6357

7.9 Tjänsteexport

FMV ska enligt regleringsbrevet 2013 upprätta en separat resultatrapport över samtliga intäkter och kostnader för tjänsteexport. FMV:s verksamhet avseende tjänsteexport under året omfattades av kvalitetssäkring för andra länder och internationell militär test-, övnings och utbildningsverksamhet (ITÖ) samt diverse övriga tjänster. Tjänsteexport vad avser ITÖ omfattade försäljning av tjänster till Finland, Storbritannien, Nederländerna, Schweiz, Frankrike, Tyskland, Belgien, Australien, Singapore och USA enligt tabell 1 nedan.

ITÖ-verksamheten utförs av Test & Evaluering (T&E). Det negativa resultatet härrör sig helt från ITÖ-verksamheten och beror på kostnadsfördelning till kunduppgragen som inte täcks av avtalade intäkter.

De fördelade kostnaderna avser främst marknadsföring men även provsystemkostnader har debiterats. I viss mån har priserna även satts för att få tackning för särkostnader och för att ge ett visst bidrag till tackning av fasta kostnader. Skillnaden från tidigare års resultat förklaras till största delen av att marknadsföringsfunktionen sedan år 2012 betraktas som en särkostnad för uppgragen och därmed fullt ut ska belasta denna verksamhet. Till detta kommer ett antal uppgifter som nyttjat provsystem med hög taxa vilket inte kunnat täckas av intäkterna.

Kvalitetssäkring för andra länder innebar att FMV, på utländska myndigheters begäran, övervakade svenska leverantörers kvalitetsverksamhet i lagda beställningar. Fortsatta förhandlingar avseende uppdatering av kvalitetssäkringsavtal genomfördes med Italien.

Tabell 1. Tjänsteexport (tkr)

		2010	2011	2012	2013
Kvalitetssäkring	Intäkter	719	306	490	662
	Kostnader	-719	-306	-490	-662
	Totalt	0	0	0	0
ITÖ	Intäkter	73 785	80 431	79 678	52 933
	Kostnader	-67 966	-76 301	-101 060	-59 569
	Totalt	5 819	4 130	-21 382	-6 636
Tjänsteexport total		5 819	4 130	-21 382	-6 636

T&E:s ITÖ verksamhet levererar ett täckningsbidrag till övrig verksamhet som annars skulle behövt höja priserna mot huvudkund Forsvarsmakten med beloppen enligt tabell 2 nedan.

Tabell 2. Täckningsbidrag T&E ITÖ verksamhet (tkr)

	2010	2011	2012	2013
Intäkter	73 785	80 968	79 223	46 009
Särkostnader	-27 298	-16 821	-28 339	-26 781
Täckningsbidrag	46 487	64 147	50 884	19 228

7.10 Personalstruktur och överprövningar

I syfte att ytterligare förbättra FMV:s förmåga som strategisk inköpare har det under året genomförts ett antal olika utbildningsinsatser. Av tabellen nedan framgår samtliga centralt tillhandahållna och genomförda kurser inom det kommersiella området 2013.

Tabell. Genomförda kurser inom det kommersiella området 2013

Kurs	Antal deltagare	Kompetensområde
Offentlig upphandling, grund	55	Kommersiellt
Offentlig upphandling, fortskurs	27	Kommersiellt
Offert och avtal	18	Kommersiellt
Offertgranskning	32	Affärsmannaskap
Utvärderingsmodeller	57	Kommersiellt
Inköpardagar	135	Kommersiellt
Att läsa och förstå bokslut	3	Kommersiellt
Förhandlingsteknik	42	Kommersiellt
Förhandlingsteknik, internationell	11	Kommersiellt
Category Management	48	Kommersiellt
Internrevision, ISO9001	1	Kommersiellt
ISO 9001 grund	7	Kommersiellt
SILF certifiering	2	Kommersiellt
	438	

Av de centralt genomförda utbildningarna har särskild vikt lagts vid att etablera och vidareutveckla utbildningarna i Utvärderingsmodeller, Fortsättningskurs upphandling och Category Management för såväl kommersiell personal som projektledare och tekniska handläggare. Dessa kurser ger de kommersiella grunderna för att FMV ska uppnå sina övergripande mål.

Kompetensförsörjningsarbete inom området har för övrigt huvudsakligen utförts inom ramen för styrmodellarbetet för ny organisation, främst inom delprojektet strategisk affärsledning. En funktionsvy för affärsledning har tagits fram och en mognadsanalys för de ingående funktionerna har gjorts. Detta arbete kommer i sin tur att leda till nya kompetensutvecklingsåtgärder, bl.a. utbildningar, under kommande år.

Arbete har bedrivits med syfte att integrera upphandlingsenheten med FMV:s övriga inköpsverksamhet. Såväl kompetensförsörjning, metodutveckling som styrningsprinciper har utvecklats.

7.10.1 Överprövningar

Under året har 57 ansökningar om överprövning inkommit från anbudsgivare som inte erhållit kontrakt. I förhållande till år 2012 innebär det en ökning med 50 procent. FMV kan konstatera att talan mot FMV bifölls i tre av de 39 domar som meddelades under 2013 och som avsåg mål som påbörjats under perioden, vilket motsvarar mindre än 10 procent.

Sammanställning av mål om överprövning, inklusive pågående mål, som påbörjats vid allmän förvaltningsdomstol under år 2013 framgår av tabell för överprövningar 2013 nedan.

Ökningen kan huvudsakligen relateras till att Försvarsmaktens logistikförsörjning överfördes till FMV den 1 januari 2013. Överprövningar som tidigare handlades av Försvarsmakten handläggs numera av FMV.

Överprövningar innebär avsevärda olägenheter för FMV och Försvarsmakten. Förutom ekonomiska konsekvenser i form av administrativa kostnader kan utdragna överprövningar, ibland i flera instanser, leda till förseningar av verksamhet som Försvarsmakten har beställt av FMV. Sådana förseningar kan få negativa konsekvenser för Försvarsmaktens operativa förmåga, både nationellt och internationellt.

Tabell. Överprövningar under 2013

Målnummer	Domstol	Ärendemening	Lag	Upphandlingsföremål	Dom/Beslut	Utfall
nr. 1971-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Företagshälsovård	2013-03-07	Avslag på ansökan. Ej PT i KamR eller i HFD.
nr. 3650-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Ramavtal managementtjänster	2013-03-12	Målet avskrivet
nr. 3530-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling; fråga om avskrivning vid avbruten upphandling	LOU	Internationella flygtransporter	2013-03-13	Domstolen har avskrivit målet från vidare handläggning (FMV har beslutat att göra om upphandlingen)
nr. 3576-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling; fråga om avskrivning vid avbruten upphandling	LOU	Internationella flygtransporter USA	2013-03-13	Domstolen har avskrivit målet från vidare handläggning (FMV har beslutat att göra om upphandlingen)
nr. 1754-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Ankelsocks field	2013-03-15	Avslag på ansökan
nr. 1963-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Ankelsocks field	2013-03-15	Avslag på ansökan
nr. 3921-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Teleporttjänster i Afrika 2013	2013-04-15	Avslag på ansökan

nr: 1316-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LUF S	Com System for Turn-Around of Aircraft	2013-04-15	Avslag på ansökan
nr. 1636-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Miljökonsulttjänster	2013-04-17	Avslag på ansökan
nr. 7945-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LUF S	Combat Vest system	2013-04-29	Målet avskrivet efter återkallelse
nr. 6743-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Förplägnad	2013-05-22	Avslag på ansökan
nr. 9942-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Konsulttjänster	2013-06-05	Avslag på ansökan
nr. 9428-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Rullflaksläpvnagnar	2013-06-12	Avslag på ansökan
nr. 9643-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Tekniskt stöd Tp84C130	2013-06-12	Avslag på ansökan
nr. 3183-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Containrar för vatten/rening	2013-06-19	Avslag på ansökan
nr. 12786:13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Mobiltelefoner	2013-06-20	Avslag på ansökan
nr: 12786-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Mobiltelefoner	2013-06-20	Avslag på ansökan
nr. 13671-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Kontrolltorn för produktionstransporter	2013-07-05	Rättelse
nr. 6407-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LUF S	Samarbetspartner för byggnation, underhåll m.m. av IT-utrymmen	2013-08-01	Avslag på ansökan
nr: 14840-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LUF S	Air Storage/Diving research facility	2013-08-16	Avslag på ansökan
nr. 19880-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LUF S	Lufttryckskammare	2013-08-16	Avslag på ansökan
nr. 13155-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LUF S	SWECCIS	2013-08-16	Avslag på ansökan
nr. 13060-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LUF S	SWECCIS	2013-08-16	Avslag på ansökan
nr. 20216-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Släpkärror 750 kg för Hemvärdet	2013-09-16	Avslag på ansökan
nr: 5434-13	Kammarrätten	Överprövning av upphandling	LUF S	SWECCIS	2013-09-18	Avslag på ansökan
nr. 20597-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Ramavtal "Second opinion/chefsintervjuer"	2013-10-10	Avslag på ansökan

nr. 20362-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Måltidstjänster i Skredsvik	2013-10-10	Avslag på ansökan
nr. 20435-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Utbildning	2013-10-22	Avslag på ansökan
nr. 14116-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Konsulttjänster	2013-10-28	Avslag på ansökan
nr: 14116-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Konsulttjänster	2013-10-28	Avslag på ansökan
nr: 2287-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av beslut att avbryta upphandling	LUF S	Konsulttjänster	2013-10-31	Avslag på ansökan
nr. 12073-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LUF S	Granatkastarammunition SVINGGR 80	2013-11-07	Avslag på ansökan
nr: 23121-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av beslut att avbryta upphandling	LOU	Transporttjänster	2013-11-11	Avslag på ansökan
nr. 20360-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Utskriftslösning med pullprint	2013-11-11	Avslag på ansökan. Överklagat. Se rad 39.
nr: 25996-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av avrop från ramavtal	LOU	Förvaringsskåp	2013-11-13	Upphandlingen ska göras om
nr: 21990-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Internationella flygtransporter	2013-11-22	Avslag på ansökan
nr: 7577-13	Kammarrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Internationella flygtransporter	2013-12-19	Målet avskrivet
nr: 28159-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Flygambulanstransporter	2013-11-25	Ansökan avvisad
nr. 16403-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Ramavtal -bevakningstjänster	2013-11-28	Avslag på ansökan
nr: 29055-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LUF S	Tunga lastbilar	2013-12-13	Målet avskrivet
nr 22113-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Ramavtal konsultstöd inom systemsäkerhetsområdet	2013-12-09	Upphandlingen ska göras om
nr: 26814-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LUF S	Konsulttjänster	Pågående	
nr: 21301-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LUF S	Målflyg	Pågående	
nr: 26581-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LUF S	Anskaffning Gyron	Pågående	
nr: 30006-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Bemannings tjänster	Pågående	
nr: 30007-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Bemannings tjänster	Pågående	
nr: 30008-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Bemannings tjänster	Pågående	
nr: 30005-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Bemannings tjänster	Pågående	
nr: 27485-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Busstransporter	Pågående	

nr: 30277-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Sharepoint-konsulter	Pågående	
nr:22334-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Modular Shelter System	Pågående	
nr: 26840-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Utbildning	Pågående	
nr: 30180-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Bemanningsjänster	Pågående	
nr: 27755-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Busstransporter	Pågående	
nr: 7011-13	Kammarrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Utskriftslösning med pullprint	Pågående	
nr: 26290-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LUF S	Belos underhållsavtal	Pågående	
nr:29611-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Skalplagg	Pågående	
nr: 29563-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Skalplagg	Pågående	
nr: 29519-13	Förvaltningsrätten	Överprövning av upphandling	LOU	Skalplagg	Pågående	

7.11 Rapporteringsskyldighet

FMV deltar årligen i närmare 50 stycken olika typer av internationella möten, där myndigheten företräder Sverige. FMV rapporterar regelbundet utkomsten av mötena till Forsvarsdepartementet. För så kallade högnivåmöten ska rapport lämnas inom tre dagar, men även, när så är möjligt, en kortfattad så kallad snabbrapport inom 24 timmar. Under 2013 har det senare inte varit möjligt i två fall.

7.12 Väsentliga händelser

Efter räkenskapsårets slut har utifrån bl.a. förändrade lednings- och beställarfunktioner mellan Forsvarsmakten och FMV en verksamhetsövergång skett den 1 januari 2014. I verksamhetsövergången övergick 196 personer från Forsvarsmakten till FMV.

Verksamhetsövergången har skett i kombination med att myndigheterna under 2013 övergått till ett förändrat arbetssätt för planeringen av försvarslogistiken i syfte att från och med 2015 kunna genomföra verksamheten inom försvarslogistiken i en ny modell. Myndigheterna har under 2013 gemensamt till regeringen fördjupat och mer i detalj redovisat i sina kvartalsrapporter rörande omdaning av försvarslogistiken. Under 2014 kommer arbetet med att implementera omdaning av försvarslogistiken bedrivas av båda myndigheterna.

8 Ekonomisk redovisning

8.1 Sammanställning av väsentliga uppgifter

Belopp i mnkr, löpande priser	2013	2012	2011	2010	2009
Låneram i RGK för investeringar:					
- beviljad	325	230	230	190	200
- utnyttjad vid årets slut	279	205	168	169	160
Låneram i RGK för förskott					
till industrin:					
- beviljad	-	-	4 000	5 000	5 500
- maximalt utnyttjad under året	-	-	3 006	1 476	1 685
Räntekonto i RGK:					
- kredit, beviljad	-	-	11 500	13 496	14 438
- maximalt utnyttjad under året	-	-	2 481	1 890	2 264
Övriga kreditramar i RGK:					
- beviljad	12 000	12 000	-	-	-
- maximalt utnyttjad under året	6 592	4 387	-	-	-
Räntekostnader avseende RGK,					
utfall					
- lån till anläggningstillgångar	3	3	3	1	1
- löpande kredit	20	25	31	48	224
- räntekonto	11	13	18	7	1
Ränteintäkter avseende					
- räntekonto	7	20	12	4	6
Avgiftsintäkter - budget 1)	18 367	17 853	18 811	18 195	19 642
Avgiftsintäkter - utfall	18 068	17 616	19 231	19 708	18 263
Anslagskredit - beviljad	2	2	2	3	3
Anslagskredit - utnyttjad	-	-	-	-	-
Utgående reservationer, utfall	-	-	-	-	-
Anslagssparande, utfall	2	6	7	7	4
Intecknade framtida åtaganden 2)	54 913	31 548	31 453	29 989	22 836
Medeltal anställda	2 933	1 529	1 532	1 568	1 589
Genomsnittligt antal årsarbetskrafter	2 816	1 464	1 471	1 500	1 516
Driftkostnader per årsarbetskraft, tkr 3)	7 604	12 674	13 056	11 513	10 960
Myndighetskostnad 4) per					
- årsarbetskraft, tkr	935	1 026	1 005	971	940
- dito prisläge 2013, tkr 5)	935	1 070	1 053	1 036	1 030
Balanserad kapitalförändring	420	505	501	488	451
Årets kapitalförändring	-122	-85	4	13	37

1. Enligt regleringsbrev.

2. Beloppet motsvarar de belopp av FMVs samtliga leverantörsbeställningar, som avser varor och tjänster som ännu inte har levererats till myndigheten. Definitionen avviker därför från den som finns given i ESV:s allmänna råd till 2 kap 4 § Förordningen om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) eftersom den avser endast anslagsfinansierad verksamhet.

3. Enligt definition i ESV:s föreskrifter till 2 kap 4 § FÅB. I driftkostnaden ingår kostnader för personal, lokaler, varor, materiel, tjänster och övrigt med beloppen i mnkr: 2013=21 414, 2012=18 555, 2011=19 205, 2010=17 266, 2009=16 615.

4. FMVs myndighetskostnad består främst av kostnader för personal, lokaler, utrustning och IT. Myndighetskostnaden är rensad från extraordinära poster som avsättningar för pensioner m.m.

5. Sammansatt index (timpris, KPI och TPI)

8.2 Resultaträkning

Belopp i tkr		2013-01-01	2012-01-01
		2013-12-31	2012-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		70 373	74 563
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 1	21 263 645	18 460 310
Intäkter av bidrag	Not 2	971	537
Finansiella intäkter	Not 3	48 960	32 656
Summa verksamhetens intäkter		21 383 949	18 568 066
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	Not 4	-1 930 123	-1 168 407
Kostnader för lokaler	Not 5	-502 182	-195 845
Övriga driftkostnader	Not 6	-18 982 031	-17 191 196
Finansiella kostnader	Not 7	-49 653	-51 965
Avskrivningar och nedskrivningar	Not 8	-42 439	-45 777
Summa verksamhetens kostnader		-21 506 428	-18 653 190
Årets över-/underskott	Not 9	-122 479	-85 124

8.3 Balansräkning

Belopp i tkr		2013-12-31	2012-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	Not 10		
Balanserade utgifter för utveckling		5 029	9 485
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		841	2 349
		5 870	11 834
Materiella anläggningstillgångar	Not 11		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		164 866	118 607
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		127 693	93 810
Pågående nyanläggningar		14 178	4 821
		306 737	217 238
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	Not 12	98 384	83 615
Pågående arbeten	Not 13	7 806 426	5 784 639
Förskott till leverantörer	Not 14	2 821 929	1 358 127
		10 726 739	7 226 381
Fordringar			
Kundfordringar	Not 15	53 037	71 257
Fordringar hos andra myndigheter	Not 16	2 550 776	5 025 545
Övriga fordringar		2 626	36 645
		2 606 439	5 133 447
Periodavgränsningsposter	Not 17		
Förutbetalda kostnader		67 820	30 947
Övriga upplupna intäkter		137 699	94 560
		205 519	125 507
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	Not 18	-1 887	-5 576
		-1 887	-5 576
Kassa och bank	Not 19		
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		1 077 681	614 384
Kassa och bank		237 748	59 314
		1 315 429	673 698
SUMMA TILLGÅNGAR		15 164 846	13 382 529
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	Not 20		
Statskapital		98 777	98 777
Balanserat över-/underskott		419 989	505 113
Över-/underskott enligt resultaträkningen		-122 479	-85 124
		396 287	518 766
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	Not 21	51 589	73 042
Övriga avsättningar	Not 22	17 903	9 447
		69 492	82 489
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	Not 23	278 739	205 237
Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Not 23	2 867 972	1 367 246
Skulder till andra myndigheter	Not 24	741 896	476 895
Leverantörsskulder	Not 25	2 968 431	2 056 873
Övriga skulder	Not 26	1 221	23 155
Förskott från uppdragsgivare och kunder	Not 27	440	1 595
		6 858 699	4 131 001
Periodavgränsningsposter	Not 28		
Upplupna kostnader		603 539	373 449
Oförbrukade bidrag		147	147
Förutbetalda intäkter avs. pågående arbeten	Not 13	7 236 682	8 276 677
		7 840 368	8 650 273
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		15 164 846	13 382 529

8.4 Anslagsredovisning

Belopp i tkr						
Redovisning mot anslag						
Anslag (ramanslag)/ anslagspost	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enligt regle- ringsbrev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap						
Anslag 1:11 ap. 1 Internationella materiellsamarbeten, industrifrågor och exportstöd m.m. (ram)	4 932	56 424	-3 004	58 352	-58 763	-411
Anslag 1:11 ap. 2 Evaluering och certifiering av IT- säkerhetsprodukter (ram)	644	13 503	-239	13 908	-11 610	2 298
Summa anslag	5 576	69 927	-3 243	72 260	-70 373	1 887
Villkor enligt regleringsbrev						
Anslag (ramanslag)/ anslagspost	Anslagskredit	Anslags- behållning som disponeras 2013	Indrag av anslagsbelopp			
1:11 ap. 1	1 678	3 %	-			
1:11 ap. 2	420	3 %	-			

Befattningen som specialattaché i Bryssel, vilken finansieras under anslag 1:11 på Försvarsdepartementets begäran, utvidgades till sitt innehåll i samband med byte av personal fr.o.m. september 2013. FMV meddelades i december 2013 att den nya omfattningen medför att en extra schablonkostnad påförs för administrativt stöd och lokalkostnader, vilket medfört att anslag 1:11 överdragits för 2013.

8.5 Finansieringsanalys

Belopp i tkr		2013-01-01	2012-01-01
		2013-12-31	2012-12-31
DRIFT			
Kostnader	Not 29	-21 476 830	-18 633 331
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag		70 373	74 563
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 30	21 263 583	18 460 285
Intäkter av bidrag		971	537
Övriga intäkter		48 960	32 656
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		21 383 887	18 568 041
Ökning (-)/minskning (+) av lager	Not 31	-1 478 571	855 447
Ökning (-)/minskning (+) av kortfristiga fordringar	Not 32	425 209	-1 247 109
Ökning (+)/minskning (-) av kortfristiga skulder	Not 33	1 844 291	-2 198 159
Kassaflöde från/till drift		697 987	-2 655 110
INVESTERINGAR			
Investeringar i materiella tillgångar		-126 131	-50 503
Investeringar i immateriella tillgångar		-	-
Summa investeringsutgifter		-126 131	-50 503
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret		77 967	56 000
- amorteringar		-4 465	-19 000
Försäljning av anläggningstillgångar		62	309
Oförklarad differens avseende anläggningstillgångar			
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar		73 564	37 309
Kassaflöde från investeringar		-52 567	-13 194
Förändring av likvida medel		645 420	-2 668 303
Specifikation av förändring av likvida medel			
Likvida medel vid årets början		668 122	3 336 425
Ökning (+)/minskning (-) av kassa och bank		178 434	-33 973
Ökning (+)/minskning (-) av tillgodohavande hos RGK		463 297	-2 636 105
Ökning (+)/minskning (-) av avräkning med statsverket		3 689	1 774
Summa förändring av likvida medel		645 420	-2 668 303
Likvida medel vid årets slut		1 313 542	668 122

8.6 Redovisningsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Tillkommande redovisningsprinciper

I och med den tillkommande verksamheten har FMV även tillkommande redovisningsprinciper.

Värdering av PGA avseende logistikstödsverksamheten avser upparbetade kostnader som ännu inte blivit fakturerade.

För kundbeställningar, avseende logistikstöd, från Försvarmakten finns ett samordningsavtal som reglerar rambeställningar och hantering av differenser i de fall sådana uppstår.

Redovisning av intäkter och kostnader

FMV:s verksamhet finansieras till största delen med avgifter. Avgifternas storlek bestäms av FMV, dock inte i de fall som avses i 15 § avgiftsförordningen (1992:191). Inkomsterna disponeras av FMV.

FMV disponerar även inkomster i form av viten, skadestånd och räntor hänförliga till kommersiella avtal samt inkomster till följd av överenskommelser med industrin i samband med utveckling och anskaffning av materiel (s.k. royalties) om högst 20 000 tkr för ett enskilt kontrakt mellan FMV och industrin som berättigar till royalty. Inkomster av det senare slaget som överstiger 20 000 tkr ska anmälas till regeringen. Regeringen fattar därefter beslut om hur dessa inkomster ska disponeras.

Vidare disponeras inkomster till följd av skadestånd med anledning av brott samt inkomster i form av rättegångskostnader från annan part. Inkomster som överstiger 20 000 tkr ska anmälas till regeringen, som därefter fattar beslut om hur dessa inkomster ska disponeras.

FMV disponerar också ett ramanslag (1:11) med två anslagsposter avseende: 1) internationella materielsamarbeten och industrifrågor samt 2) evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter.

Anslagsposten 1 ska användas för FMV:s tillhandahållande av resurser och forskning inom teknik- och materielförsörjning (inkl. forskning) för stöd till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet). Den ska även disponeras för FMV:s egna myndighetsuppgifter och samverkansuppgifter med övriga myndigheter inom nämnda område. Anslagsposten 2 ska användas till att etablera ett nationellt certifieringsorgan för säkerhet i IT-produkter och system samt för genomförande av certifieringstjänster. Erhållna bidrag redovisas som intäkter av bidrag. Eventuella lämnade bidrag redovisas som övriga kostnader.

FMV periodiserar samtliga inomstatliga fakturor samt utomstatliga fakturor som överstiger 100 tkr som erhållits fram till brytdagen, men inte är kostnadsförda. Hänsyn tas också till de fakturor över 100 tkr som ankommer veckan efter brytdagen, samt att det görs en uppbokning av levererade material och tjänster, där fakturan ej erhållits på värden som överstiger 250 tkr.

Redovisning av tillgångar och skulder

Tillgångar värderas enligt försiktighetsprincipen till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde. Fordringar värderas efter individuell bedömning till det belopp som beräknas inflyta. Skulder värderas till sitt verkliga värde.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre och med ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr redovisas som anläggningstillgångar. För förbättringsutgifter på annans fastighet är beloppsgränsen 1 000 tkr.

Immateriella anläggningstillgångar

Utgifter för utveckling som är av väsentligt värde för myndighetens verksamhet under kommande år aktiveras som immateriell anläggningstillgång. Tillgångar överstigande 1 000 tkr aktiveras.

Avskrivningar

Avskrivningar görs enligt plan baserat på tillgångarnas anskaffningsvärden och beräknade ekonomiska livslängd enligt följande:

Immateriella tillgångar	5 år
Materiella tillgångar	
- Förbättringsutgifter på annans fastighet	5-20 år
- Maskiner och tekniska anläggningar	10 år
- Datorer	3-5 år
- Övrigt	5-10 år

Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet är kopplad till hyrestidens längd, dock minst fem år.

Finansiering av anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar finansieras med avistalån i Riksgäldskontoret (RGK) med rörlig ränta.

Varulager

Varulagret värderas enligt lägsta värdets princip, dvs. till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde på balansdagen. Vid värderingen görs en individuell inkuransbedömning av varorna och värdering sker enligt först-in-först-ut-principen gällande Elektroshopens lager. För värdering avseende det i omfattningen avsevärt mindre lagret kontorsmaterial etc. används dynamisk genomsnittsvärdemetod.

Förskott till leverantörer värderas till anskaffningsvärde vid utbetalningstillfället.

Fordringar

Pågående arbeten

Pågående arbeten (PGA) beräknas utifrån hur stor del av upparbetade kostnader som bedöms utgöra underlag för framtida intäkter. Beräkningen utgår ifrån parametrarna prognos intäkter och prognos kostnader ställt i relation till bokförda intäkter och bokförda kostnader. Skillnaden mellan upparbetade intäkter och bokförda intäkter utgör sedan det periodiserade värdet av pågående arbeten.

Fordringar på kunder redovisas som en tillgång under balansposten Pågående arbeten, medan skulder till kunder redovisas på balansräkningens skuldsida under posten Förutbetalda intäkter avseende pågående arbeten.

Värderingen av PGA styrs som tidigare av kundbeställningens prismodell. FMV arbetar med tre olika prismodeller: löpande räkning, löpande räkning med tak och fast pris.

För kundbeställningar från Försvarsmakten finns ett samordningsavtal som reglerar omförhandlingar och maximalt tillåtna förluster. Detta avtal innebär att befarade förluster får begränsas till antingen 10 procent av beställt belopp eller maximalt 5 mnkr.

För kundbeställningar, avseende logistikstöd, från Försvarsmakten finns ett samordningsavtal som reglerar rambeställningar och hantering av differenser i de fall sådana uppstår.

Kundfordringar

En individuell bedömning har gjorts av kundfordringarna, varvid kända och befarade förluster beaktats. Nedskrivningar har gjorts där så ansetts nödvändigt.

Tillgångar och skulder i utländsk valuta

Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta, såväl lång- som kortfristiga, redovisas i bokslutet i rapportvalutan omräknade till balansdagens kurs. Valutakursdifferenser redovisas som finansiella intäkter respektive kostnader under den rubrik där differensen uppkommit.

Icke-monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta värderas enligt anskaffningsvärdemetoden och redovisas i bokslutet i rapportvalutan omräknade till valutakursen vid anskaffningstidpunkten. Som icke-monetära tillgångar klassas framförallt Förskott till leverantör, då detta förskott kan anses som varulager.

Valutariskhantering

FMV ska för sin valutariskhantering använda sig av terminssäkring i Riksgäldskontoret. Terminssäkring får användas för både ingående och utgående flöden. Valutakonton får användas som ett komplement i valutariskhanteringen. FMV ska för redovisningen av valutariskhanteringen samråda med Ekonomistyrningsverket (ESV).

Förskott till leverantörer i utländsk valuta som terminssäkrats hos RGK, värderas i bokslutet till terminskurs.

FMS account

Foreign Military Sales (FMS) account avser inköp av försvarsmateriel från försvarsmyndigheter i USA. Varje beställning hanteras som ett så kallat "case" och betraktas

som ett förskott med en betalningsplan. Förskotten består av en bunden och en fri del. Eventuella överskott vid avslut av ett FMS-case överförs till ett valutakonto.

Leverantörsskulder

Leverantörsskulder som är ankomstregistrerade, men ej kostnadsbokförda, fram till och med brytdagen, redovisas som leverantörsskuld enligt principen för periodiseringsposter.

Undantag från EA-regler

Enligt regleringsbrevet för 2013 gäller följande undantag från ekonomiadministrativa regelverket:

Med avsteg från 25 a § andra stycket avgiftsförordningen (1992:191) ska myndigheten lämna ett förslag till regeringen om hur hela överskottet ska disponeras om det ackumulerade överskottet samma år uppgår till mer än tre procent av omsättningen under räkenskapsåret.

Regeringen medger att Försvarets materielverk medges undantag från 7 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) avseende Elektroshopens lager, samt att detta lager ska redovisas som inte avkastningspliktigt statskapital.

8.6.1 Styrelse

Ledande befattningshavare

Namn	Bruttolön (kr)	Månadslön (kr)	Förmåner
Lena Erixon, generaldirektör för FMV	1 510 316, 50	123 000	Bilförmån, parkeringsförmån och bostadsförmån
Dan Ohlsson, ställföreträdande generaldirektör för FMV	1 049 123,00	84 000	Bilförmån och parkeringsförmån

Styrelsemedlemmar

Namn	Övriga styrelseuppdrag 2013	Arvode (kr)
Sven Christer Nilsson, ordförande	Assa Abloy AB, ledamot CEVA. Inc., ledamot Ripasso Energy AB, ledamot SIQ Service AB, ledamot	77 000
Kerstin Paulsson, vice ordförande	Elanders AB, ledamot Tillväxtverket, ledamot VD Netsoft Lund AB	38 500
Johan Adolphson, ledamot	Stockholms universitet, universitetslektor Corporate Finance/Audit Partner BDO	38 500

Monica Widegren, ledamot t.o.m. 2013-03-31		38 500
Susanne Ås Sivborg, ledamot fr.o.m. 2013-05-15	Patentverket, generaldirektör Kungl. Tekniska högskolan (KTH), ledamot, Ledare för den svenska delegationen vid Europeiska patentverkets förvaltningsråd (EPO), Ledare för den svenska delegationen vid EU:s registreringsmyndighet för varumärken och mönster (design) (OHIM) Ledare för den svenska delegationen vid FN:s immaterialrättsorgans generalförsamling (WIPO)	
Lena Erixon, generaldirektör		Inget arvode

8.7 Noter

Den 1 januari 2013 övertog FMV delar av Försvarmaktens logistikverksamhet (FMLOG) och därmed blev FMV personellt dubbelt så stora. För uppgifter avseende 2013 är således dessa med en betydligt större verksamhet, däremot avser jämförelsesiffrorna för 2012 inte den nuvarande volymen verksamhet utan så som FMV såg ut före 1 januari 2013.

Noter till resultaträkningen

Not 1 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Under intäkter av avgifter och andra ersättningar redovisas fakturering för levererade tjänster och produkter. Prissättning av dessa leverabler sker enligt modell i samordningsavtal. Försvarmaktens möjligheter att finansiera leveranser begränsas av tilldelade anslag men även ytterligare begränsningar kan tillkomma t.ex i form av utgiftstak. Undantag från prismodell kan då avtalas. (Se även avsnitt "fakturering i förhållande till kundernas planering" under avsnitt "effektivitet i verksamheten").

Förändringen i faktureringen mellan åren avser dels den tillkommande verksamheten. Därutöver har de flesta verksamhetsområdena minskat, framförallt områdena Flyg och Rymd, Gemensamt och Sjö. De områden som ökat är framförallt Gripen, men även Mark. Inom Flyg har faktureringen avseende helikopter och transportflygplan minskat kraftigt. Inom Gemensamt är det framförallt intendentur- och förplägnadsmateriel som har minskat och inom Sjö huvudsakligen faktureringen avseende projekt Visby. Ökningen inom Mark avser främst bandvagnar och hjulfordon.

I posten ingår även upplupna och förutbetalda intäkter enligt värdering av pågående arbeten. Skillnaden mellan åren i förändring av pågående arbeten innebär att FMV i år har upparbetat mer kostnader än fakturerat i projekten. De största förändringarna ligger totalt sett inom markområdet och där framförallt inom pansarterrängbil. Även inom Gripen och Flyg och Rymd är förändringarna stora. Inom Gripen har de upplupna intäkterna minskat kraftigt och inom Flyg har de förutbetalda intäkterna minskat.

I år ökar erhållna royalties återigen, erhållna royalties avser huvudsakligen IRIS-T och Ubåtsteknologi. Övriga intäkter består för övrigt huvudsakligen av viten.

(tkr)	2013	2012
Fakturerade intäkter under året	18 067 972	17 615 664
Summa intäkter av avgifter för varor och tjänster	18 067 972	17 615 664
Förändring pågående arbeten	3 053 088	909 425
Royalty	48 359	8 745
Övrigt (viten, återvunna kundförluster m.m.)	94 226	-73 524
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	21 263 645	18 460 310

Not 2 Intäkter av bidrag

Posten består av lönebidrag. Det ökade värdet under 2013 avser den tillkommande verksamheten.

(tkr)	2013	2012
Intäkter av bidrag	-	-
Lönebidrag	971	537
Summa intäkter av bidrag	971	537

Not 3 Finansiella intäkter

Ränteintäkter, förutom dröjsmålsränteintäkter, återförs till respektive kundbeställning (KB). När det gäller Försvarmakten redovisas samtliga ränteintäkter och -kostnader mot en specifik KB. Orealiserade kursdifferenser redovisas på en gemensam KB. Kursdifferenser vid utlandsbetalningar redovisas mot respektive KB som projektkostnad och inte som kursdifferens under finansiella intäkter. Främsta orsaken till årets minskade ränteintäkter i Riksgälden är det lägre tillgångssaldot i början av året. Övriga ränteintäkter avser periodisering av räntor som ännu inte kommit FMV tillhanda.

(tkr)	2013	2012
Ränteintäkter räntekonto i Riksgäldskontoret	6 672	20 296
Kursdifferenser, intäkter	8 440	3 283
Ränteintäkter på FMS account	693	1 152
Övriga ränteintäkter	33 155	7 925
Summa finansiella intäkter	48 960	32 656

Not 4 Kostnader för personal

Löner och sociala avgifter har ökat 2013 huvudsakligen på grund av den tillkommande verksamheten.

(tkr)	2013	2012
Löner och andra ersättningar	1 236 629	734 571
Sociala avgifter enl. lag och avtal	485 898	328 345
Pensionskostnader inkl. särskild löneskatt	132 748	48 227
Övriga personalkostnader	74 848	57 264
Summa kostnader för personal	1 930 123	1 168 407

Not 5 Kostnader för lokaler

Ökningen i posten avser den tillkommande verksamheten med flertalet stora lokaler för främst verkstäderna samt en hyreshöjning från 1 juli avseende FMVs kontorslokaler i Stockholm.

(tkr)	2013	2012
Hyror	468 346	168 106
Underhåll	14 956	13 814
Övrigt	18 880	13 925
Summa kostnader för lokaler	502 182	195 845

Not 6 Övriga driftkostnader

Ökningen av kostnaderna för materiel och varor avser i huvudsak marksystem. Det är framförallt pansarterrängbil som ökat, men även avseende bandvagnar har kostnaderna ökat. Inom Gripen och Flyg & Rymd har kostnaderna för materiel minskat.

Förändringen avseende kostnader för resurskonsulter avser många områden, men de två största är Mark och Led, som svarar för två tredjedelar av förändringen.

Ökningen av kostnader för tjänsteprodukter beror nästan helt på den tillkommande verksamheten. I övrigt finns både ökning och minskningar inom de olika områdena, men inga anmärkningsvärda förändringar finns mellan åren.

I övriga kostnader ingår bl.a. hyra av transportmedel, maskiner och inventarier, datorutrustning, kostnader för representation, diverse skatter samt förluster vid avyttring av anläggningstillgångar m.m. De största förändringarna avser tullavgifter som ökat och div hyror som minskat.

(tkr)	2013	2012
Varor/materiel	12 003 432	10 746 597
Tjänster:		
Resurskonsulter	216 687	267 050
Tjänsteprodukter:		
Materieförsörjningstjänster	5 309 872	5 413 816
Resekostnader	93 175	73 493
Övriga köpta tjänster	1 272 795	618 788
Summa tjänsteprodukter	6 675 842	6 106 097
Summa tjänster	6 892 529	6 373 147
Övriga kostnader	86 070	71 452
Summa övriga driftkostnader	18 982 031	17 191 196

*) I posten Resurskonsulter ingår kostnader hänförliga till anslaget 1:11 ap.1 med 49 tkr (41 tkr) och i posten Tjänsteprodukter ingår kostnader hänförliga till anslaget 1:11 ap. 1 med 8 542 tkr (13 607 tkr).

Not 7 Finansiella kostnader

Räntekostnader Riksgäldskontoret avser ränta på investeringslån, räntekonto samt övriga krediter. Räntekostnader för investeringslån till anläggningstillgångar belastar den verksamhet som inventarien anskaffats för. Räntekostnader för löpande kredit för finansiering av förskott till leverantörer belastar den verksamhet som leverantörsförskottet avser (se not 14 och 23). I posten räntekostnader räntekonto ingår den del av FMVs räntekostnader som belöper på upparbetade kostnader som inte fakturerats Försvarsmakten.

Kursdifferenser avseende FMS redovisas på ett gemensamt uppdrag. Kursdifferenser vid utlandsbetalningar redovisas mot respektive KB som projektkostnad och inte som kursdifferens under finansiella kostnader.

De lägre räntekostnaderna är hänförliga till ett lägre genomsnittligt kreditutnyttjande.

Kostnaderna för kursdifferenser beror främst på volymerna och valutafluktuationer.

(tkr)	2013	2012
Räntekostnader Riksgäldskontoret:		
Räntekostnader lån till anläggningstillgångar	2 501	3 047
Räntekostnader löpande kredit	20 734	25 314
Räntekostnader räntekonto	10 704	13 213
Summa räntekostnader Riksgäldskontoret	33 939	41 574
Övriga finansiella kostnader:		
Övriga räntekostnader	245	409
Dröjsmålsräntor	751	552
Kursdifferenser, kostnad	14 718	9 430
Summa övriga finansiella kostnader	15 714	10 391
Summa finansiella kostnader	49 653	51 965

Not 8 Avskrivningar och nedskrivningar

Avskrivningar har gjorts enligt plan. Avskrivningsplanen baseras på ekonomisk livslängd, individuellt bedömd för varje post i anläggningsreskontran. Avskrivningsplanen följer generellt de schabloner som finns angivna i avsnittet redovisningsprinciper. Den övertagna verksamheten har per balansdagen ännu inte mottagit några anläggningstillgångar från Försvarsmakten, vilket avses ske under 2014. FSV-verksamheten har under 2013 investerat för 6 mkr, vilket genererat avskrivningar om 265 tkr.

(tkr)	2013	2012
Immateriella tillgångar	5 964	7 886
Materiella tillgångar:		
Förbättringsutgifter på annans fastighet	14 442	15 066
Maskiner och tekniska anläggningar	16 413	16 977
Datorer	83	420
Övrigt	5 537	5 428
Summa avskrivningar, materiella tillgångar	36 475	37 891
Summa avskrivningar och nedskrivningar	42 439	45 777
(tkr)	2013	2012
Avskrivningar	42 439	45 777
Nedskrivningar	-	-
Summa avskrivningar och nedskrivningar	42 439	45 777

Not 9 Årets kapitalförändring

Årets underskott avser resultat i uppdragsverksamheten, omställningskostnader i samband med verksamhetsövergång inkl. återbetalning till Försvarsmakten avseende felaktig prissättning av vissa tjänster och från lägre extern debitering pga. ett antal vakanser i kärnverksamheten.

Noter till balansräkningen

Not 10 Immateriella anläggningstillgångar

Posten avser anpassning av datasystem. Under året har en del utrangeringar genomförts, dessa avser Ärende- och dokumenthantering, Bibliotekssystem och E-postarkiv.

Balanserade utgifter för utveckling (tkr)	2013	2012
Ingående balans anskaffningsvärde	68 672	74 354
Årets anskaffningar	-	2 918
Pågående nyutveckling, årets anskaffning	-	-2 918
Årets avyttringar	-10 008	-5 682
Utgående balans anskaffningsvärde	58 664	68 672
Ingående balans ack. avskrivningar	-59 187	-58 553
Årets avyttring avskrivningar	10 008	5 682
Årets avskrivningar	-4 456	-6 316
Årets nedskrivningar	-	-
Utgående balans ack. avskrivningar	-53 635	-59 187
Bokfört värde	5 029	9 485
Balanserade utgifter för dataprogram (tkr)	2013	2012
Ingående balans anskaffningsvärde	5 484	5 484
Årets anskaffningar	-	-
Pågående nyutveckling, årets anskaffning	-	-
Årets avyttringar	-	-
Utgående balans anskaffningsvärde	5 484	5 484
Ingående balans ack. avskrivningar	-3 135	-1 565
Årets avyttring avskrivningar	-	-
Årets avskrivningar	-1 508	-1 570
Årets nedskrivningar	-	-
Utgående balans ack. avskrivningar	-4 643	-3 135
Bokfört värde	841	2 349

Not 11 Materiella anläggningstillgångar

Under 2013 har det tidigare år inledda arbetet med ombyggnader av pentryn fortsatt. Ökningen av maskiner och inventarier avser främst anskaffning av ny målrobot och radarstationer till Test & Evaluering.

Förbättringsutgifter på annans fastighet (tkr)	2013	2012
Ingående balans anskaffningsvärde	209 182	183 960
Årets anskaffningar	60 701	25 269
Årets avyttringar	-100	-47
Utgående balans anskaffningsvärde	269 783	209 182
Ingående balans ack. avskrivningar	-90 575	-75 556
Årets avyttring avskrivningar	100	47
Årets avskrivningar	-14 442	-15 066
Utgående balans ack. avskrivningar	-104 917	-90 575
Bokfört värde	164 866	118 607

Maskiner, inventarier, installationer m.m. (tkr)	2013	2012
Ingående balans anskaffningsvärde	642 769	639 296
Årets anskaffningar	56 072	20 413
Årets avyttringar	-17 609	-16 940
Utgående balans anskaffningsvärde	681 232	642 769
Ingående balans ack. avskrivningar	-548 959	-542 778
Årets avyttring avskrivningar	17 453	16 644
Årets avskrivningar	-22 033	-22 825
Utgående balans ack. avskrivningar	-553 539	-548 959
Bokfört värde	127 693	93 810

Pågående nyanläggningar (tkr)	2013	2012
Ingående balans anskaffningsvärde	4 821	-
Årets anskaffningar	9 357	4 821
Årets avyttringar	-	-
Summa varulager och förråd	14 178	4 821

Not 12 Varulager och förråd

(tkr)	2013	2012
Elektronikkomponenter, försvarets telenät	93 046	81 388
Förbrukningsmateriel T&E	1 965	1 105
Övrigt lager och förråd	3 373	1 122
Summa varulager och förråd	98 384	83 615

Not 13 Pågående arbeten

Värdering av pågående arbeten (PGA) har gjorts på kundbeställningsnivå (KB). I värderingen har hänsyn tagits till att ränta på rörelsekapital kan faktureras utöver beställt belopp per KB enligt samordningsavtalet med Försvarsmakten. Värdering av PGA avseende logistikstödsverksamheten avser upparbetade kostnader som ännu inte blivit fakturerade.

Principen för värdering av PGA har begränsat förlusterna på beställningar från Försvarsmakten enligt reglerna i samordningsavtalet till maximalt 10 procent av beställt belopp eller 5 000 tkr. Förlustbegränsningen berör 10 kundbeställningar (8 kundbeställningar) och ökar FMVs förväntade intäkter med 15 233 tkr (229 088 tkr).

Av bokfört värde avser 7 806 426 tkr (5 784 639 tkr) fordringar på kunder för upplupna intäkter, och 7 236 682 tkr (8 276 677 tkr) skulder till kunder för förutbetalda intäkter (se not 28).

Not 14 Förskott till leverantörer

Förskott till utländska leverantörer uppgår till 1 239 612 tkr (1 086 866 tkr), varav 1 127 820 tkr (882 593 tkr) avser FMS (Foreign Military Sales).

Ökning 2013 avser främst förskott JAS 39 Gripen E och FMS.

(tkr)	2013	2012
Materiel och tjänster	2 821 929	1 358 127
Summa förskott till leverantörer	2 821 929	1 358 127

Not 15 Kundfordringar

Posten består av kundfordringar avseende företag och privatpersoner. Den minskade volymen beror på färre affärer med dessa. Kundfordringar totalt, inklusive kundfordringar på andra myndigheter (se not 16) uppgår till 2 039 272 tkr (4 635 239 tkr).

(tkr)	2013	2012
Kundfordringar	53 103	71 257
Värdereglering kundfordringar	-66	-
Summa kundfordringar	53 037	71 257

Not 16 Fordringar hos andra myndigheter

Här redovisas huvudsakligen kundfordringar på statliga myndigheter och ingående mervärdesskatt. Minskningen av kundfordringarna beror främst på att FMV har fakturerat tidigare under året för leveranser till Försvarmakten jämfört med föregående år.

(tkr)	2013	2012
Kundfordringar statliga myndigheter	1 986 169	4 563 982
Ingående mervärdesskatt	542 262	448 394
Övriga fordringar	22 345	13 169
Summa fordringar hos andra myndigheter	2 550 776	5 025 545

Not 17 Periodavgränsningsposter

Under rubriken redovisas diverse upplupna intäkter och förutbetalda kostnader. Ökningen av övriga förutbetalda kostnader avser främst periodisering av licenskostnader och ökningen på övriga upplupna intäkter avser ränta på tillkommande bankkonto för IRIS-T.

(tkr)	2013	2012
Förutbetalda hyror	27 396	21 474
Övriga förutbetalda kostnader	40 424	9 473
Summa förutbetalda kostnader	67 820	30 947
Övriga upplupna intäkter, inomstatlig motpart	31 820	-
Övriga upplupna intäkter, ej statlig motpart	105 879	94 560
Summa upplupna intäkter	137 699	94 560
Summa periodavgränsningsposter	205 519	125 507

Not 18 Avräkning med statsverket

Anslag i räntebärande flöde (tkr)	2013	2012
Ingående balans	-5 576	-7 350
Redovisat mot anslag	70 373	74 563
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-69 927	-77 771
Återbetalning av anslagsmedel	3 243	4 982
Utgående balans	-1 887	-5 576

Not 19 Kassa och bank

Behållningen på räntekontot i Riksgäldskontoret har, i jämförelse med föregående år, ökat till följd av att posten kundfordringar minskat jämfört med föregående år. I posten valutakonton och konton för samarbetsavtal ingår medel som FMV har för olika samarbetspartners räkning. Ökningen i posten valutakonton och konton för samarbetsavtal avser större upphandlingar i e-handelsportalen NLSE samt större kommande utbetalningar inom samarbetsprojekt.

(tkr)	2013	2012
Kassa	-	1
Räntekonto i RGK	1 077 681	614 384
Valutakonton och konton för samarbetsavtal	222 494	49 388
Övriga valutakonton	14 747	9 345
FMS account fri del	507	580
Summa kassa och bank	1 315 429	673 698

Not 20 Myndighetskapital

(tkr)	2013	2012
Ingående statskapital	98 777	98 777
Utgående statskapital	98 777	98 777
Ingående balanserat kapital	505 113	501 284
Föregående års över-/underskott	-85 124	3 829
Utgående balanserat kapital	419 989	505 113
Årets över-/underskott enligt resultaträkningen	-122 479	-85 124
Summa myndighetskapital	396 287	518 766

Not 21 Avsättningar för pensioner

Posten avser huvudsakligen avsättning för förtida avgång med pensionsersättning enligt det statliga trygghetsavtalet 14 §.

(tkr)	2013	2012
Ingående avsättning	73 042	99 372
Årets pensionskostnad	10 663	94 641
Årets pensionsutbetalningar	-32 116	-120 971
Utgående avsättning	51 589	73 042
- varav särskild löneskatt	10 072	14 260

Not 22 Övriga avsättningar

Posten består dels av kompetensavsättningar inkl. den tillkommande verksamheten och avsättning för avgångsvederlag.

Kompetensavsättning (tkr)	2013	2012
Ingående avsättning	7 911	7 510
Årets avsättning	10 509	2 214
Årets kostnad	-3 358	-1 813
Utgående avsättning	15 062	7 911
Avsättning särskild pensionsersättning (tkr)	2013	2012
Ingående avsättning	1 536	1 536
Årets avsättning	1 305	-
Årets kostnad	-	-
Utgående avsättning	2 841	1 536
Summa övriga avsättningar	17 903	9 447

Not 23 Skulder till Riksgälden (RGK)

Här redovisas skuld till RGK avseende lån till anläggningstillgångar, räntekontokredit samt den löpande kredit som FMV har för finansiering av leverantörsförskott.

I regleringsbrevet för 2013 uppgick FMVs investeringsbudget till 141 855 tkr. Det verkliga investeringsutfallet för 2013 uppgår till 126 131 tkr, vilket är 11 procent lägre än budgeterat, främst beroende på att aktiviteter inom IT-området har senarelagts. Upptagna lån under 2013 har ökat jämfört med 2012, vilket till stor del beror på en regeländring från 2013 att även pågående investeringar ska lånefinansieras.

I Regleringsbrevet för 2013 har FMV den totala krediten hos RGK som en övrig kredit. Den övriga krediten avser bl.a. finansiering av förskott till leverantörer. Den utnyttjade krediten om 6 592 090 tkr avser dels utnyttjande av krediten på räntekontot samt krediten för finansiering av förskott till leverantör.

Lån till anläggningstillgångar (tkr)	2013	2012
Låneram	325 000	230 000
Utnyttjad låneram	278 739	205 237
Ingående skuld	205 237	168 237
Lån upptagna under året	77 967	56 000
Årets amorteringar	-4 465	-19 000
Summa lån till anläggningstillgångar	278 739	205 237
Övrig kredit (tkr)	2013	2012
Kreditram	12 000 000	12 000 000
Utnyttjad kredit	2 867 972	1 367 246
	2013-11-07	2012-11-12
Maximalt utnyttjad	6 592 090	4 387 410

Not 24 Skulder till andra myndigheter

(tkr)	2013	2012
Leverantörsskulder	511 402	373 709
Övriga skulder inomstatliga	-	-
Utgående mervärdesskatt	212 944	83 713
Sociala avgifter	17 550	19 473
Summa skulder till andra myndigheter	741 896	476 895

Not 25 Leverantörsskulder

Utländska leverantörsfakturor enligt reskontra uppgick till 856 421 tkr (850 699 tkr). Vid omräkning till balansdagens kurs värderades dessa 855 674 tkr (850 176 tkr). Orealiserade kursdifferenser är uppdelade på intäkter och kostnader netto per valuta.

(tkr)	2013	2012
Leverantörsskulder	2 969 178	2 057 396
Omvärdering utländska leverantörsskulder	-747	-523
Summa leverantörsskulder	2 968 431	2 056 873

Not 26 Övriga skulder

Här redovisas diverse skulder till personalen samt övriga skulder. Minskningen jämfört med föregående år avser personalens källskatt som istället ligger som leverantörsskuld.

(tkr)	2013	2012
Personalskulder	849	21 222
Övrigt	372	1 933
Summa övriga skulder	1 221	23 155

Not 27 Förskott från uppdragsgivare och kunder

Här redovisas förskott från samarbetspartners avseende deras andel av kassa och bank.

(tkr)	2013	2012
Förskott från samarbetspartners	440	1 595
Summa förskott från uppdragsgivare och kunder	440	1 595

Not 28 Periodavgränsningsposter

Under denna rubrik redovisas diverse upplupna kostnader och förutbetalda intäkter.

Den del av pågående arbeten som avser skulder till kunder samt periodiseringsavgränsningsposter avseende materiel som levererats till kund, men där FMV ännu inte mottagit någon faktura för leveransen, återfinns här. Den främsta orsaken till ökningen i posten jämfört med 2012 avser den tillkommande verksamheten samt ökning avseende leveranser där FMV ännu inte erhållit någon leverantörsfaktura.

(tkr)	2013	2012
Ej statlig motpart:		
Interimsskulder övriga leverantörer	405 868	275 168
Semesterlöneskulder	109 832	65 531
Summa upplupna kostnader, ej statlig motpart	515 700	340 699
Statlig motpart:		
Sociala avgifter semesterlöneskuld	53 289	32 750
Interimsskulder statliga leverantörer	34 550	-
Summa upplupna kostnader, statlig motpart	87 839	32 750
Summa upplupna kostnader	603 539	373 449
Oförbrukade bidrag, inomstatliga	147	147
Summa oförbrukade bidrag	147	147
Förutbetalda intäkter avs. pågående arbeten	7 236 682	8 276 677
Övriga förutbetalda intäkter, statlig motpart	-	-
Summa övriga förutbetalda intäkter	7 236 682	8 276 677
Summa periodavgränsningsposter	7 840 368	8 650 273

Noter till Finansieringsanalysen

Not 29 Kostnader

Från kostnader enligt resultaträkningen dras avskrivningar och realisationsförluster. Förändringar av posterna avsatt till pensioner och övriga avsättningar återförs också från kostnaderna för att erhålla de kostnader som är likviditetspåverkande.

(tkr)	2013	2012
Kostnader enligt resultaträkning	-21 506 428	-18 653 191
Avskrivningar enligt resultaträkning	42 439	45 777
Realisationsförluster	156	13
Förändring avsatt till pensioner o övr. avsättningar	-12 997	-25 929
Summa kostnader	-21 476 830	-18 633 331

Not 30 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Realisationsvinster tas bort ifrån intäkter enligt resultaträkningen.

(tkr)	2013	2012
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkning	21 263 645	18 460 310
Realisationsvinster	-62	-25
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	21 263 583	18 460 285

Not 31 Ökning/minskning av lager

I förändring av lager ingår även förändring av förskott till leverantörer. Förändring av PGA redovisas i förändring av fordringar.

(tkr)	2013	2012
Förändring av lager	-14 769	5 342
Förändring av förskott till leverantör	-1 463 802	850 105
Summa förändring av lager	-1 478 571	855 447

Not 32 Ökning/minskning av kortfristiga fordringar

I förändring av fordringar ingår även förändring av periodavgränsningsposter och förändring av PGA.

(tkr)	2013	2012
Förändring av fordringar	2 527 008	-1 232 642
Förändring av periodavgränsningsposter	-80 012	7 237
Förändring av pågående arbeten	-2 021 787	-21 704
Summa förändring av kortfristiga fordringar	425 209	-1 247 109

Not 33 Ökning/minskning av kortfristiga skulder

I skulder m.m. ingår investeringslån och eventuellt utnyttjande av räntekontokredit som redovisas på annat ställe i finansieringsanalysen. Utnyttjandet av räntekontokrediten har varit 0 både innevarande och det föregående året. Förutom förändring av skulder redovisas här även förändring av periodavgränsningsposter.

(tkr)	2013	2012
Förändring av skulder m.m.	2 727 698	-1 354 732
Justering för investeringslån	-73 502	-37 000
Summa förändring skulder m.m.	2 654 196	-1 391 732
Förändring av periodavgränsningsposter	-809 905	-806 426
Summa förändring av kortfristiga skulder	1 844 291	-2 198 159

9 Intern styrning och kontroll

Intern styrning och kontroll är den process som syftar till att styra och följa upp verksamheten så att den genomförs enligt instruktion och regleringsbrev samt att den utförs effektivt, enligt gällande rätt och andra förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska Unionen, med en tillförlitlig och rättvisande redovisning och med god hushållning med statens medel.

Kontrollmiljö

Mot bakgrund av bl.a. förordningen om intern styrning och kontroll (2007:603) har FMV utarbetat och anpassat myndighetens regelverk och arbetssätt. FMV:s verksamhetsledningssystem utgör en viktig del av myndighetens kontrollmiljö för att säkerställa en effektiv intern styrning och kontroll. Verksamhetsledningssystemet omfattar bl.a. myndighetens verksamhetsordning med delegering av beslutsrätt, policyer, verksamhetsprocesser, checklistor och vägledningar. Kontrollmiljön utgör grunden för den interna styrningen och kontrollen. Faktorer inom kontrollmiljön innefattar god förvaltningskultur, kompetensen hos medarbetarna i organisationen, ledningens inriktning och styrning samt den uppmärksamhet och vägledning som ledningen ger.

Målformulering

FMV:s verksamhetsplan, som beslutas av styrelsen, anger inriktning och mål för verksamheten. Vissa av dessa mål ska utformas så att de utgör övergripande mål. Strategidokument anger vägval och övergripande tillvägagångssätt för viss verksamhet/område. Generaldirektörens prioriterade mål är en nedbrytning och konkretisering av de mål som styrelsen har fastställt i verksamhetsplanen och utgör grund för målen i verksamhetsöverenskommelser. Verksamhetsöverenskommelser är ett verktyg för generaldirektören att styra och följa upp verksamheten med mål- och resultatkrav. Resultatkontrakt finns för chefer direkt underställda generaldirektören.

Riskhantering

FMV utgår från ramverket för kontroll och styrning, COSO ERM (the Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, Enterprise Risk Management) och riskhanteringen syftar till att minimera risker men också att tillvarata möjligheter på bästa sätt. Riskhanteringen är integrerad i den löpande verksamhetsstyrningen och målsättningen är att med ett enhetligt synsätt förbättra kontrollen över riskexponeringen, öka riskmedvetenheten, förbättra operativt beslutsfattande och ge stöd för strategiska beslut. Detta sammantaget ökar möjligheten att nå fastställda mål.

FMV:s modell för riskidentifiering omfattar fyra riskkategorier; strategiska, ekonomiska, operativa risker och risker kopplat till regelefterlevnad. I samband med den årliga verksamhetsplaneringen genomförs förnyad riskanalys och uppdatering av respektive resultatenhets riskportfölj. Resultatet ligger sedan till grund för utarbetande av verksamhetsplan, verksamhetsutvecklingsplan, resultatkontrakt, planering av uppdragsportfölj och budgetering. FMV sammanställer varje år ett samlat underlag över riskhanteringsarbetet som baseras på genomförd riskhantering i FMV:s olika verksamheter. Urval sker av risker som ska hanteras på verksamhetsövergripande nivå. Uppdatering sker löpande under året. Samtliga risker som identifieras tilldelas en riskägare. Riskerna ska hanteras och riskhanteringsstrategier vidtas då risk inte kan accepteras. Riskutvecklingen ska kontinuerligt bevakas och riskerna ska,

liksom de åtgärder som är knutna till dessa, kontinuerligt följas upp för att bedöma att beslutade åtgärder fått avsedd effekt. Ansvar för riskhanteringen är tydliggjord i FMV:s verksamhetsordning.

Kontrollaktiviteter

FMV säkerställer att genomförda riskhanteringsstrategier har genomförts på ett effektivt sätt, fungerar och fått avsedd effekt så att riskexponeringen ligger inom ramarna för den risknivå som myndighetens ledning accepterar. Detta sker dels genom egenkontroll av riskägare dels genom revisioner. Revisioner sker av Riksrevisionen, internrevisionen men även av en särskild verksamhetsrevision som genomför granskningar på uppdrag av verksledningen.

Regelefterlevnad

FMV har etablerat en systematik för bevakning av nya/förändrade författningskrav. Detta innebär bl.a. att ansvariga kravföreträdare finns utsedda i organisationen för att bevaka och kommunicera förändringar i lagstiftningen. Förändringar och tillägg integreras löpande i verksamhetsledningssystemet. Alla anställda vid FMV har ansvar för att följa externa och interna regelverk.

Information och kommunikation

För att säkerställa en effektiv och korrekt informationsgivning internt och externt krävs att alla delar inom verksamheten kommunicerar och utbyter relevant och väsentlig information såväl inom resultatenheterna som uppåt och nedåt till och från myndighetens ledning. Särskilda nätverk finns etablerade inom området risk och uppföljning som regelbundet sammanträder. I syfte att bredda kunskapen om intern styrning och kontroll sker kontinuerligt utbildning och information.

Uppföljning

Mål- och resultatuppföljning samt uppföljning av FMV:s risksituation sker tertialt eller vid behov. En särskild aktivitet benämnd ledningens uppföljning sker vid två tillfällen per år och då fokus ligger på att bedöma effektiviteten i processen för intern styrning och kontroll. Även iakttagelser som lämnats i samband med extern och intern revision, arbetet med regelefterlevnad, status och effekter på verksamhets- och verksamhetsutvecklingsplan samt resultatkontrakt beaktas. Genomgången ger även underlag för kommande års kontrollaktiviteter. Under ledningens uppföljning i slutet av kalenderåret bereds underlag för att styrelsen i årsredovisningen ska kunna ta ställning till och bedöma den interna styrningen och kontrollen. Med utgångspunkt från det samlade underlag som redovisas och dokumenterats i samband med ledningens uppföljning bedömer styrelsen den interna styrningen och kontrollen.

Risker, brister och förbättringsområden

FMV har i samband med pågående förändringsarbete haft stort fokus på strategiska omställningsrisker. Riskerna är i huvudsak kopplade till omdaning av försvarlogistiken, försvarsmaterielmarknaden, försörjningssäkerhet och kompetensförsörjning. Åtgärder har under året vidtagits för att utveckla och stärka den interna styrningen och kontrollen. Ytterligare behov av anpassningar och förbättringsåtgärder är identifierade med anledning av verksamhetsöverföringar från Försvarmakten och tillhörande organisationsförändringar. Exempel på identifierade områden är processer och stödsystem.

I samband med utveckling av ny styrmodell har vissa behov identifierats för att ytterligare förbättra och anpassa metodiken för riskhantering.

Myndigheten har system för elektronisk hantering av inkommande fakturor och det finns fungerande processer och rutiner. Utgående fakturor hanteras efter verksamhetsövergång och inrättande av enheten Förråd, service och verkstäder (FSV) den 1 januari 2013 i olika stödsystem där det för FSV:s del skapats en systemlösning utgående från affärssystemet SAP, benämnd FSV POL, vilken har kopplingar mot Försvarmaktens affärssystem PRIO. I huvudsak sker all fakturering från FSV-POL till PRIO elektroniskt. Avseende övriga utgående fakturor från FSV-POL respektive FMV:s ordinarie produktionsledningssystem (PLS/Agresso) finns inte funktionaliteter som tillgodoser FMV:s krav. Således har FMV inte till fullo efterlevt regeringens krav på införande av elektronisk hantering av fakturor. Agresso AB har av sagt sig att bygga egen sådan lösning för FMV. Efter två avslag från Ekonomistyrningsverket (ESV) på ansökan om dispens sökte FMV under 2011 finna en systemlösning tillsammans med Logica AB, numera CGI, och en fungerande lösning kunde också utvecklas. Dock - under senhösten 2011 tydliggjordes tillkommande redovisningskrav avseende leveranser och fakturor i och med Försvarmaktens införande av stödsystemet PRIO steg 3-4. Viss funktionalitet kunde driftsättas i januari men den fulla metodiken och funktionaliteten har inte kunnat komma till stånd under året. Fortsatt arbete krävs tillsammans med Försvarmakten under 2014 innan full implementering kan beslutas.

Årsredovisning för 2013

Datum

2014-02-13

Härmed fastställs FMV:s årsredovisning för 2013. Samverkan har skett med myndighetens personalorganisationer den 12 februari 2014.

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ställning.

Vi bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Sven Christer Nilsson

Lena Erixon

Susanne Ås Sivborg

Kerstin Paulsson

Johan Adolphson

Stockholm den 13 februari 2014